Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	af Forfatteren til "Svenskerne paa Lolland", "Fiskelars" o.fl.
Titel | Title:	Storm og Stille : en Fortælling fra det forrige Aarhundredes første Halvdeel
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Chr. Steen & Søn, 1866
Fysiske størrelse | Physical extent:	262 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57.-131.

Det Kgl. Bibliotek

130025487071

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Storm og Stille.

En Fortælling

fra det forrige Aarhundredes første Halvdeel.

Af

Forfatteren til „Svenskerne paa Lolland“, „Fiskelars“ o. fl.

Kjøbenhavn.

Chr. Steen & Søns Forlag.

1866.

Tryft hos J. D. Qvist & Comp.

Høivelbaarne Herr Kammerherre

Peter Brønnum Scavenius

til Gjorsløv og Klintholm,

Commandeur af Dannebroge p. p.,

i Høiagtelse, Hengivenhed og Ærbødighed

tilegnet.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Hvad Skjæbne end min lille Bog vil faae i den læsende Verden, skal den dog altid blive mig en Kilde til Glæde, dersom De, ædle Hr. Kammerherre, vil kaste et venligt Blik paa dens Blade og modtage min Tilegnelse som et Vidnesbyrd om de taknemmelige Følelser, som alt fyldte mit unge Hjerte, da De, i de tunge Dage, blev en Velgjører for min Familie og derved ogsaa for mig.

Forf.

Indhold.

		Pag.
I.	De to Jomfruer	1.
II.	Krigsforberedelser	22.
III.	Den første Dag i Hjemmet	35.
IV.	Fødselsdagen	54.
V.	Overrumplingen	70.
VI.	Et uventet Møde	89.
VII.	Indsættelsen	101.
VIII.	En gammel Historie	116.
IX.	Hvem har Ret?	133.
X.	Qvindehævn	153.
XI.	Skibspræsten	172.
XII.	Gjensynet	188.
XIII.	En Ven i Nøden	206.
XIV.	Carlsons Historie	223.
XV.	De sidste Storme	233.
XVI.	Slutning	250.

Inhalt.

I. Der 19. Januar 1
II. Prinzessin Ursula 22
III. Ein tolles Haus in Steinort 36
IV. Flucht nach Ostpreußen 61
V. Verhaftungen 70
VI. Ein neuer Chef 90
VII. Intrigen 101
VIII. Ein dunkel Gerücht 116
IX. Krieg der Welt 133
X. Entlassungen 153
XI. Friedrich 172
XII. Heimkehr 196
XIII. Ein Jahr in Berlin 208
XIV. Letztes Glück 223
XV. Der letzte Sturm 239
XVI. Einsamkeit 250

I.

De to Jomfruer.

Præsternes Historie paa Landet har i tidligere Tider aldeles været Menighedens Historie, og den er det endnu den Dag i Dag i det nordlige, midterste og vestlige Jylland. Alle vigtige Begivenheder i Egnen, i Sognet og i Familierne regnes i mundtlig Tale endnu, ligesom i Munthes Fædrelandshistorie, efter Kongerne, i disse Egne efter Præsternes Ankomst, Død eller Forflyttelse. „Det var to Aar før Hr. Peders Ankomst", „det var syv Aar efter Hr. Povels Død" — saadan lyder Tidsregningen endnu — kun med den Forskjel, at man nu benævner Præsterne efter Familienavnet istedetfor, som før, efter deres Fornavn. De gamle Folk sætte en Ære i at kunne huske saamange Præster som mulig. De fortælle gjerne, hvad de veed om dem, kunne mange Aar efter erindre et godt Indfald af dem og kunne næsten ordret gjengive en Samtale, som de have havt med deres Præst om

en eller anden vigtig Gjenstand. I det Hele taget er Dommen mild, og det maa have været en meget slet Mand, som man udtaler sig misbilligende om. Kan man ikke sige noget Godt om ham som Menneske, saa har han i det Mindste været dygtig, naar han kom „til Stols", og har det været maadelig bevendt med ham i Kirken, saa har han til Gjengjeld været „en knøv" Mand at komme til; men mangler begge Dele, skulde det dog være underligt, om Konen eller Børnene ikke have havt en eller anden god Side, som i deres Formening bødede paa Præstens Synder eller Svagheder. Komme Folk sammen med „Udensogns" i festlige Lag — „Forsamlinger", som det hedder — er Præsten den Person, som oftest er paa Bane, forudsat han ikke selv er tilstede, og da vil hvert Sogns Beboere gjerne have sin Præst anseet for den bedste eller dygtigste, om end ikke i alle saa dog i enkelte Retninger, selv om de ellers ikke ynde ham. Hvormeget der end er gjort i de sidste tyve Aar, deels af Secterere og deels i den indre Politiks Tjeneste for at nedbryde det gode Forhold imellem Menighederne og Præsterne, saa besidde dog disse — kun paa meget enkeltstaaende Undtagelser nær — deres Sognefolks Velvillie og Tillid, og løses der et enkelt Sted Sognebaand, saa skeer dette neppe uden en, vistnok velmeent, Medvirken fra den Præstemands Side, hvem Ved-

kommende ønsker at benytte som Sjæleſørger. Af deres Præſt vil de altid have Raad og Veiledning, og i Reglen ere de villige til at følge dem, hvorved mange Processer og sørgelige Tvistigheder ere qvalte i Fødselen. Er Præsten yndet, sætte de en Ære i at vise ham Tjeneſter, og skal der f. Ex. kjøres Torv og Brænde til Gaarden eller Korn til Byen, møder altid Huusfaderen selv, om endog han har baade Karle og Drenge til sin Tjeneſte.

Som en Følge af disse Forhold kan man nok tænke sig, at Horne-Asdal Sognes Beboere vare i en spændt Forventning paa den Tid, vor Fortælling begynder, og som var i det gode Aar 1713. Den gamle Præst, Hr. Knud Christensen Schytte, som havde „staaet her" i 25 Aar, og hvis Epitafium faa Aar tilbage „nær var falden i Hovedet paa Degnen ret som han stod i sin andægtige Sang", hvorfor det til velfortjent Straf fjernedes fra Kirkens Omraade for at ende i Splinter og Stumper under en Kaffekjedel; samme Hr. Knud var nu død, og en ung Mand, Hr. Peder Jacobsen Hvid, alt kaldet af den høibaarne Hr. Otto Rantzau, som eiede begge Kirkerne. Ved Siden af den Forventning, hvormed Menighederne vilde imødesee enhver ny Præst, denne for dem saa høit ansete og vigtige Mand, herskede der ogsaa en virkelig Frygt og Sorg i Alles Sind.

Hr. Knud havde aldeles levet sig ind i disse Menigheder, hvis fleste Beboere han havde døbt, trolovet eller viet, eller for hvem han havde holdt Liigtale over en kjær Afdød. Han havde rigtignok været en saare jævn Prædikant; men paa den anden Side var han en velvillig og rettænkende Mand, der, naar det kneb, kunde vise sine Embedsbrødre, at han havde Hovedet paa rette Sted, endog naar de tabte deres. Et Exempel herpaa skal vi ikke undlade at meddele. 1702 døde Hr. Palle Hansen til Sindal, og som Skik og Brug skulde Hs. Høiærværdighed Provsten — dengang Hr. Laurits Andersen til Mosbjerg — holde Liigtalen over ham; men istedetfor Hs. Høiærværdighed kom der et ridende Bud, som i den ellevte Time meldte, at Hr. Laurits i den Grad led af den Svaghed, vi i vort moderne Sprog vilde kalde Cholerine, at det var ham umuligt at indfinde sig til Begravelse endsige holde Liigtale ved den hedenfarne Broders Baare. Nu opstod der en stor Forvirring! Vel vare elleve Præster tilstede, og hver af dem kunde naturligviis let have holdt en Liigtale, selv over en Provst, naar de blot havde havt Tid til at forberede sig tilbørligt; men dengang vare extemporerede Taler i Regelen ansete næsten som upassende, og da Ingen derfor var vant til at holde en saadan, var heller Ingen tilbøielig til at gjøre det, især ved

en saadan Leilighed, hvor 10 Embedsbrødre vare tilstede; thi dengang, ligesom nu, ansaae man Embedsbrødrene som de skarpeste Censorer, naar det gjaldt at bedømme en Prædiken. I denne Vaande henvendte man sig allerførst til den ældste af de tilstedeværende Præster — Aere den, der Aere bør — Hs. Velærværdighed Hr. Niels Hansen Gram i Bjergby, Fader til den senere saa berømte Hans Gram, men denne undskyldte sig med Hovedpine og ikke bedre gik det med de tvende næst derefter, som hver havde sin forskjellige og gyldige Grund til at undskylde sig. Da man kjendte Hr. Knud som den mindst Begavede af dem alle, var det blot for Høfligheds Skyld, at man nu anmodede ham om at hjelpe Forsamlingen ud af sin Vaande, men hvor stor blev ikke deres Forbauselse, da han dertil svarede ja, naar man blot vilde give ham en halv Time „til at samle sine Tanker". Denne Frist blev ham naturligviis med Fornøielse indrømmet, og derefter holdt Hr. Knud Talen til almindelig Tilfredshed. Hvad var nu det, som havde sat Hr. Knud istand til at gjøre dette? Jo, heldigviis havde han et Par Dage iforveien holdt Liigtale over en afdød hæderlig Gaardmand i Asdal, og til sin store Tilfredshed havde han uformærket følt, at han ganske tilfældigviis havde samme Prædiken endnu i Lommen af sin Præstekjole, dengang der blev Tale om, hvor de skulde faae een

fra. At en saadan Tale, med passende Forandringer, let kunde anvendes paa en afdød hæderlig Præst, vil Enhver indsee. Det bedste Beviis paa det Held, Talen gjorde, var den Misundelse, som derover reiste sig; thi kort efter kom det Ord i Omløb, at det ikke havde været en Tale over en Mand, men over en Qvinde, han havde benyttet, ja for ret at krydre det, lagdes der til, at samme Qvinde endog var død i Barnsnød; men vi, som kjende det bedre, kan bestemt erklære alt dette for Sludder og Løgn og lade Hr. Knud beholde sin Hæder uformindsket.

Hertil kan vi endnu tilføie, at tidtnævnte Hr. Knud ærlig og nidkjær passede sin Dont: ingen Fattig gik uhjulpen fra hans Huus, og Herregud — nu var Manden jo gammel paa det Sidste, og „Svaghed følger med Alderdommen". Dertil kom ogsaa dette, at han var jævn i Omgang og havde altid et godt Raad paa rede Haand for Enhver, der bad ham derom. Vel sagde man i Nabosognene, at Hr. Schytte var den vageste o: simpleste Præst i hele Herredet; men derom vilde ingen af hans Sognebørn høre et Ord, og de hang ved ham med en oprigtig Kjærlighed, hvilken den Omstændighed ikke formindskede, at han havde arvet Kaldet efter Faderen, Hr. Christen Christensen, som i 26 Aar tjente disse Menigheder før ham, og ligeledes lagde sine trætte Been i dette sit Embede.

Da nu Kaldet i over et halvhundrede Aar havde været i Familien, meente Beboerne, at det ogsaa saavidt muligt i Fremtiden burde blive ved den, idet den nye Præst skulde love at ægte enten Enken eller Datteren Cecilie, saaledes som Skik og Brug var paa den Tid. At Præsteenken vilde „forandre sig" uden hun var haardt nødt dertil, betvivlede Alle; thi hun var en svagelig Kone paa henved 60 Aar, som længtes mere efter Graven end efter Brudesengen; men, hvad Datteren derimod angik, saa vare Beboerne allerede saa forberedte paa at see hende som tilkommende Præstekone i Horne, at Qvinderne — naar Talen var om den nye Præst — ogsaa ønskede, at han maatte blive en god Mand for „Jomfruen", som var Præstens yngste og eneste overlevende Barn. De 6 andre havde Vorherre „været saa naadig at gjemme oppe paa Kirkegaarden."

Skjøndt Alle saaledes havde ordnet det Hele paa bedste Maade, indsaae Menighederne dog, at der alligevel for en Sikkerheds Skyld „burde gjøres Noget", og i den Anledning vare 2 Mænd af hvert Sogn en skjønne Morgen gaaede ned paa „Gaarden" for at tale med Ridefogden; thi Herskabet opholdt sig kun saare sjelden paa denne fjerne Eiendom, efterdi det ogsaa havde store og langt smukkere Godser i Fyen. Ridefogden lovede at tale deres Sag paa bedste

Maade og meente, at den naadige Herre, som havde holdt meget af den gamle Præst, ogsaa nok vilde „forsørge" Moderen eller Datteren paa den forønskede Maade og forsikkrede, at Intet skulde være ham personlig kjærere end dette, „da ogsaa han havde gjort meget af salig Hr. Knud." Alle følte sig nu trygge; thi at tale med Ridefogden var det samme som at tale med Grev Rantzau selv og med trohjertig Glæde fortalte Deputationen i Præstegaarden, hvad den mægtige Mand havde svaret.

„I kan altsaa nu begynde at lave Bryllupsklæderne til, Jomfru Cecilie", sagde Sognefogden Jørgen Mikkelsen smidskende, „for det bliver sagtens Eder og ikke vor Mo'er, som ta'er den nye Præst." Cecilie blev blussende rød og gik ud af Stuen som i et Ærinde.

„Jeg har havt een Ægtemage og skjøtter ikke om at faae flere", svarede Præstekonen, „og min Datter skal ogsaa raade sig selv, skjøndt jeg jo hjertens gjerne blev i den gamle Gaard til min Dødedag, især hvis Cecilie blev en lykkelig Husfru. Men ligefuldt skjønne vi Begge paa Eders gode Villie for os", tilføiede hun venlig, „og takker Eder hjerteligst for Eders Gang til Gaarden."

„Jomfruen er fornuftig og derfor tager hun nok Præsten, naar vor Mo'er ellers ikke selv vil ha' ham",

forsikkrede den ene Bonde, „og det har vi da heller aldrig tænkt os, skjøndt Hr. Reimers Efterleverske i Tornby baade var endeel ældre og svagere end I, da hun tog sin tredie Mand. Det er ikke saa lige for de unge Piger nu at komme i Vei, og er Kaldet end bitte, saa har dog baade hendes Fa'er og Farfa'er, Gud glæde Begges Sjæle, for de Præster de vare, havt deres Udkomme her til deres Dødedag."

Efter disse og flere Bemærkninger, som aldeles tilhørte Tidens Anskuelser, bød endelig de brave Sognemænd Farvel, og nu kunde Moder og Datter selv behandle Sagen i Eenrum, om de ellers havde Sind dertil.

Jo mere overbeviist man altsaa var om, at det vilde skee, som man ventede, med desto større Overraskelse og Harme maatte Menighederne naturligviis ogsaa snart efter høre Efterretningen om, at den nye Præst alt var „lovet bort", idet han havde modtaget Kaldet paa den Betingelse, at han skulde ægte Jomfru Kirstine Schwartzkopff, som alt i flere Aar havde havt en Gaard i Horne By — den saakaldte Ladefogedgaard. Aarsagen til denne Begunstigelse kunde Enhver godt fatte, saasnart det blev dem kundbart, at hun skulde ægte Præsten. „Jomfruen" var for sex Aar siden kommen med Greven til Egnen, og her lod han hende forblive, fordi han var bleven kjed af hendes bydende og slotte

Væsen. Han gav hende ovennævnte Gaard for det Første og lovede, at hun skulde blive Præstekone i Horne, naar den gamle Præst lukkede sine Øine. Denne Aftale kjendte Ingen uden Grev Rantzau og hun, fordi hun frygtede for, at Opholdet i Sognet ellers blev hende ubehageligt. Hun levede imidlertid bestandig paa en efter Omegnens Begreber, stor Fod, var næsten aldrig hjemme, og opholdt sig den meste Tid paa Asdal, hvorfra hun kunde hente Alt, hvad hun vilde. Dette idelige Ophold paa denne Gaard, hvor hun syntes at commandere over Alle, gav efterhaanden Anledning til det Rygte, at Ridefogden — der forresten selv var gift — havde afløst Greven i hendes Gunst; men dette Paasagn er aldrig bleven bevist, hvor trolig det i og for sig end kan være. Ridefogden forsikkrede siden paa det Helligste, at han ikke havde nogen Anelse om, at Greven havde udseet „Jomfruen" — saaledes kaldtes hun i Almindelighed, til den eventuelle Præstekone, for en Tjener, der meldte hans forestaaende Ankomst til Gaarden, gav ham et Nys derom.

I Præstegaarden gjorde Efterretningen om den Kone, den nye Præst skulde have, et dybt Indtryk; men til Ære for Enken og hendes Datter være det sagt, at det mere gjorde dem ondt fordi Eftermanden skulde have en saadan Kone, end over at Cecilie ikke fik ham, og da Greven efter

Ankomsten til Asdal lod Enken vide, at han selv ved Leilighed skulde komme til hende, for at tale nærmere med hende om hendes og Datterens Fremtid — lod hun ham takke med sømmelige og hjertelige Ord for denne hans Opmærksomhed. Grev Rantzau var i Grunden heller ingen slet Mand, og han havde gjerne undt Jomfru Cecilie den nye Præst, hvis han ikke dengang vilde have været af med Jomfru Schwartzkopff, og følte sig bunden ved sit Løfte. Hvad selve Menighederne angik, saa var der jo nu ikke mere ved denne Ting at gjøre, og som gode Vendelboere lod man sig ikke mærke med sin Fortrydelse, ja Enkelte begyndte endog at hilse den opgaaende Sol med tilsyneladende Glæde over at hun var bleven den Lykkelige.

„Naar Alt kom til Alt, havde Greven dog gjort det bedste Valg alligevel", meente de. „Hun kunde jo faae, hvad hun vilde have af ham, og dette var altid godt for Præsten; hun var et knøvt bitte Fruentimmer" — det kunde Ingen negte, og naar nu Greven ovenikjøbet vilde forsørge Enken og hendes Datter — saa vär den vigtigste Aarsag ryddet afveien, hvorfor man havde ønsket at faae navnlig den Sidste til Præstekone.

De næste Betragtninger dreiede sig nu om den nye Præst's Person, om han var høi eller lille, tyk eller tynd, riig eller fattig, ung eller gammel, skikkelig

eller ufordragelig. Den Ene havde hørt Et, den Anden et Andet, og naar alle Rygterne samledes, blev saa meget klart, at man intet Andet vidste med Sikkerhed om den nye Præst, end at han skulde ægte Jomfru Schwartzkopff, hvilket forresten slet ikke nedsatte ham i Menighedernes Øine; thi hvor gjerne tog man ikke selv en falden Pige, naar blot Medgiften var god.

Medens alle disse Rygter løb fra Mund til Mund, bankede en Aften, ret ved Solens Nedgang, en Mand paa omtrent tredive Aar og af Middelhøide paa Indgangsdøren til Huusmand Niels Nielsens Sted, der laae i Horne paa Korsveien, hvor man dreier fra Høirup ind i Byen. Henne i Sengen sad hans Moder, Ane Cathrine, som siden viste sig at være en Enke paa ikke mindre end 97 Aar, men endnu ved Forstandens fulde Brug, skjøndt hun i de sidste 7 Aar ikke havde forladt Leiet og i de sidste 17 Aar ikke været udenfor Huset. Der var ellers ingen Andre i Stuen end hun; Sønnen var nemlig endnu ikke kommen fra „Havet", og hans Kone var med Datteren ude i Klitten for at hente Faarene hjem.

„Hvad vil Han?" spurgte den Gamle, saasnart hun i Døren saae den Fremmedes Skikkelse.

„Guds Fred og god Aften, Mo'er", svarede denne, „jeg er træt og har endnu Noget at vandre.

Vil I, i Guds Navn, unde mig en Drik Melkevand; jeg er meget tørstig."

„Er der Melk i Kousen*) paa Bordet, saa drik Han i Guds Navn. Naa, er der ikke? Kan Han saa tage det Fad ned, som staaer hist paa Hylden? Han kommer til at drikke af det som det er, for mine Hænder ryste for meget, og Han forstaaer vel ikke at skumme."

„Jeg seer, der staaer Vand hist i Krukken, og, med Eders Tilladelse, vil jeg holde mig til den og lade Melk være Melk."

„Det er knovt gjort af Ham", sagde den gamle Kone venligt, „det lignede heller ikke Noget for Ham at labe af et Sødmelksfad ligesom en Kat. — Han er et ordentligt Menneske."

„Tak for Hendes gode Omdømme, Mo'er", svarede den Fremmede, idet han satte Koppen fra sig, som han havde betjent sig af til at tage Vand med af Krukken. „Maa jeg spørge: veed Hun om den nye Præst er kommen til Menigheden?"

„Nei han er ikke", svarede den gamle Kone kort.

„Det var Skade", bemærkede den Fremmede, „jeg kjender lidt til ham og vilde af den Grund have bedet ham om Huusly for inat."

---

*) Kruset.

„Det kan Han alligevel faae i Præstegaarden uden ham", svarede den Gamle.

„Naa, saa Enken er en skikkelig Kone! Saa skal hun vel giftes med Hr. Peder?"

„Han skal jo ha' „Jomfruen"."

„Ja saa", svarede den Ubekjendte med synlig Overraskelse, „han skal have Datteren?"

„Han maatte ønske det var saa vel", vedblev den Gamle med samme onde Lune. „Nei, han skal ha' „Jomfruen", forstaaer han, „Jomfruen" fra Gaarden."

„Jeg er aldeles ubekjendt her, og kjender ikke den Qvinde, hvad hedder hun og hvem er hun?"

„Hun hedder „Jomfruen" og er et knøvt bitte Qvindfolk, det skal Ingen nægte."

„Men dog undte I ham heller Præstens Datter, kan jeg mærke!"

„Nogen synes bedre om Een, Andre om en Anden", bemærkede den Gamle undvigende.

„Det er ellers Skik og Brug, at Eftermanden ægter Enken eller et af Børnene", vedblev den Ubekjendte.

„Ja, det er saa", svarede Konen.

Nu fulgte en lille Pause, under hvilken den fremmede Mand lod til at overveie, om han skulde fortsætte en Samtale, som den gamle Mutter syntes uvillig til at føre med ham, eller om han skulde

anbefale sig med det Samme, da Døren med Øet gik op, og Cecilie, ledsaget af Sønnekonen, pludselig traadte indenfor. Begge studsede ikke saa lidt ved at see en ubekjendt, velklædt Mandsperson inde hos den Gamle, og hiin syntes lige saa forlegen. Jomfruen gik imidlertid lige hen til den Gamle, efter at hun havde tilkastet den Fremmede en flygtig Hilsen.

„Godaften, gamle Ane", sagde hun, og traadte lige hen til Sengen. „Jeg har Ingenting med iaften. Jeg mødte blot Maren Kirstine herhenne tæt ved Christian Sorts og saa fulgte jeg med indenfor, for at see til Eder. Hvordan har I det?"

„Mit søde, velsignede Barn!" raabte den Gamle og greb hendes ene Haand med sine knokkelmagre Fingre, „hvorledes kan a have det nu, naar a tænker paa, at I ikke bliver vor Mo'er. Ak! gid mine gamle Øine havde lukket sig forlænge siden."

„Det havde dog ikke været saa afgjort alligevel med mig, som I tykkes, Ane", svarede Pigen rødmende.

„Ikke afgjort!" skreg den Gamle ærgerlig, „vilde da Eders Mo'er have havt ham? og lovede ikke Ridefogden Bønderne, at I eller ingen Anden skulde faae ham. Og saa skal I endda skuppes til Side, for det liderlige Skarn, som Greven forlængst er bleven kjed af og som nu ogsaa Ridefogden selv vil af med."

„Tal for Guds Skyld ikke saaledes til mig eller

Nogen om Jomfru Schwartzkopff", bad den unge Pige, idet hun rødmede stærkere og stærkere. „I gjør Jomfruen Uret for det Meste og mig kan det ikke baade."

„Gjøre hende Uret, — aa, dermed har det vel ingen Nød", meente den uforsonlige Gamle, og tørrede sine Øine, „men I maa ikke troe, at a er harm*) for Eders Skyld alene", vedblev hun; „men nu har a kjendt fem Præstekoner tilhobe, og ikke skal man sige dem Andet paa end Dyd og al Høviskhed; derfor kan a ikke fordrage, at saadan en Tøite nu skal rykke ind. Og Gud hjælpe saa den solle Præst, — det bliver en vag Handel for ham paa det Sidste. Her var ellers en Mand, som spurgte efter ham", bemærkede hun, idet hun søgte at standse Udbrudet af sin Vrede.

„Han er her endnu", — svarede denne og traadte hen ved Siden af Cecilie, „den Gamle sagde mig, at jeg kunde faae Ophold i Præstegaarden, idetmindste for inat og hvis I tykkes det Samme, hjerte Jomfru, vil jeg bede om, at jeg maa følges med Eder."

„I skal være velkommen hos Moder", svarede den unge Pige venlig, „og hun laaner Eder gjerne Huus, det vidste gamle Ane nok."

---

*) bedrøvet.

„Ak hvorlænge kan hun gjøre det, mit Barn" begyndte den Gamle paany, „nu skal I jo selv snart see Eder om eet selv; men det kommer I da heller ikke til at reste, saalænge Mændene i Horne og Asdal selv have Tag over Hovedet."

„I have altid været saa gode imod os", svarede den unge Pige med Inderlighed.

„I har været bedre mod os, Jomfru, det veed vi Alle og derfor kommer ogsaa Regnskabet nu", svarede den ivrige Gamle. „Ak, det vil blive lettere at gjøre med de nye Folk kan a tro."

„Aa, det skal I ikke saa lige sige endda, gamle Moer", svarede den Ubekjendte, med en vis Bestemthed i Udtrykket. „Jeg sagde Eder før, at jeg kjender Lidt til Hr. Peder Jacobsen Hvid og han er ikke den Mand, som lukker Hjertet for den Nødlidende eller lader sig foreskrive Noget af Andre."

„Det Sidste tykkes mig rigtignok, at han alt har gjort saa godt som Nogen", svarede gamle Ane bidende og fæstede sine rødrandede Øine skarpt paa den Ubekjendte, som ved dette træffende Svar følte sig aldeles slaaet af Marken.

„Nu, det vil han selv bedst kunne svare Eder paa, gamle Mutter, naar han engang besøger Eder og I saa vil tale frimodig med ham derom. Nu ønsker jeg atter Guds Fred over Eder og dette Huus,

og om I saa er færdig, hjerte Jomfru, saa beder jeg Eder, at vise mig Veien til Præstegaarden."

Uden for dennes Have, igjennem hvilken man maatte gaae for at komme ind i Dagligstuen, holdt en stadselig Vogn.

„Hans Naade Greven er vist inde hos Moder", bemærkede den unge Pige, som forgjeves havde begyndt at knytte en Samtale med den Fremmede paa det korte Stykke Vei, som laae imellem Nielses Huus og hendes Hjem, — saa adspredt og fortrædelig lod han til at være, — „for han sendte forleden Bud til os, at han vilde komme for at sige hende sin Mening om Fremtiden."

Den Fremmede svarede Intet; men bed sig i Læben.

Da de begge vare komme ind i Gangen, hørte de en høi Qvindestemme i Dagligstuen, hvis Dør tilfældigviis stod aaben. Den Fremmede standsede uvilkaarlig ved at høre de Ord, Qvinden lod falde, og ved et betydningsfuldt Blik af ham, stod ogsaa Jomfru Cecilie stille.

„Jeg gjentager det: Hr. Peder kommer maaskee endnu imorgen", sagde Stemmen, „og her er Brev fra denne min Fæstemand, at jeg skal affinde mig med Eder; for vi skal strax have Bryllup efter Ankomsten og han vil ikke boe tilhuse med Eder. I har hørt, at Hans Naade, Greven, vil tænke paa Eders

Fremtid — og det kan I da ogsaa takke mig for — men han vil først høre, om I vil være rimelig mod Hr. Peder og mig, inden han tager sin Bestemmelse. Ridefogden har sagt, at 700 Slettedaler er rigelig Erstatning for at I flytter ud med Eders Bohave, og Jens Vest vil overlade Eder sin Stue for Spotpriis."

„Jeg skal drage bort saasnart jeg kan, derom kan I være forsikkret; men I maa give mig, gamle Stakkel, Tid til at samle og ordne mine Ting forinden."

„Eders Datter kan jo samle og ordne for Eder. Nu skal jeg sende min Vogn imorgen for at hjælpe med Flytningen."

„Imorgen kan jeg ikke reise", sagde den Gamle bestemt.

„I skal", afbrød Jomfru Schwartzkopff hende og stampede i Gulvet med sin lille Fod. „Hvad tænker I paa? vil I fornærme Greven og min Fæstemand? troer I maaskee, at han ikke kommer saa snart? vil I see, her staaer det i hans eget Brev."

„I veed jo nok, hjerte Jomfru, at jeg ikke længere kan see at læse Skrift, neppe Prent", bemærkede den Gamle, idet hun viste Brevet fra sig, som Jomfru Schwartzkopff rakte hen imod hende.

„Vil I tillade det, saa skal jeg læse det for

Eder", tog nu den Fremmede til Orde, som gjennem den halvtaabne Dør havde seet og hørt Alt, „vil Jomfruen behage at give mig Brevet."

„Hvem er I?" spurgte Jomfru Schwartzkopff mistænksom, idet hendes Øine vandrede fra Jomfru Cecilie til den Ubekjendte og fra ham igjen til hende. „Jeg giver ikke mit Brev til en ubekjendt Person", vedblev hun med synlig Bitterhed og puttede Tvistens Æble ind paa sin Barm.

„Saa kjender I idetmindste Jomfruen der", bemærkede den urokkelige Fremmede. „Lad Datteren læse Brevet for sin Moder."

„Maa jeg frabede mig Eders Raad og Befaling", raabte Jomfruen, som nu blev aldeles rød af Vrede. „Troer I maaskee, at jeg har sagt Løgn?"

„Jeg ikke alene troer det, men jeg veed det ogsaa", svarede den Fremmede meget alvorlig. „Hvad det er for et Brev, I nys fremviste, veed jeg ikke og bryder mig heller ikke om at kjende, men saameget kan jeg sige, at Peder Hvid aldrig har skrevet Eder til og endnu mindre tænker paa at jage Præsteenken ud. Og vil I have at vide, hvoraf jeg veed dette, saa vil jeg sige Eder ligesaagodt først som sidst, at jeg er Peder Hvid, den nys kaldede Præst."

Jomfru Schwartzkopff snappede efter Veiret.

„Hvad der har bevæget Eder til at spille en saa-

dan Comedie med en agtværdig, gammel Kone, kan jeg i Øieblikket ikke fatte", fortsatte Præsten med end større Alvor; „men saameget vil jeg sige, at hvis Præsteenken vil blive her i Gaarden og holde Huus for mig, saa skal jeg forskylde hende derfor efter Evne; thi det vil vare længe til jeg bliver gift — om det nogensinde skeer."

Jomfru Schwartzkopff tilkastede Hr. Peder et rasende Blik: „Jeg gad nok vist, hvem der her har spillet Comedie idag", begyndte hun, saasnart hun havde tilkæmpet sig Fatning, og saae vexelviis paa Præsten og Præstedatteren med let spodsk Smiil, „og før I beskylder Nogen for Løgn, saa vogt Eder selv for, at I ikke kommer til at staae som den værste Løgner; thi det kan let koste Eder den Kjole, I endnu ikke har faaet paa." Med disse Ord slog „Jomfruen" et Knix med Nakken og skred stolt forbi Præsten og Cecilie. „Til Asdal", lød hendes bydende Stemme, ret som hun var kommen til Sæde i den grevelige Vogn. Ved disse Ord fløi et bittert Smiil over Hr. Peders Læber, medens den gamle Præstekone skjulte sit Ansigt i sine Hænder. Begge forudsaae de, at der var Storm i Luften.

II.

Krigsforberedelser.

Neppe en Time efter denne Storm foregaaer noget Lignende i det lille Hjørnekammer paa Asdal, hvorhen Grev Rantzau kun trak sig tilbage, naar han havde Noget af særdeles Vigtighed at forhandle. Bagerst i Værelset finde vi atter „Jomfruen", der af og til seer med et forbittret Øiekast ud af det Vindue, hvorved hun sidder, og atter kaster et stjaalent Blik til den svære, rettere tykmavede Herre, som gaaer urolig op og ned i det lille Kammer, idet han snart lægger Hænderne bag paa Ryggen, snart lader sin Harme gaae ud over en uskyldig Stol, som han kaster til Side, naar han tilfældigviis kommer til at støde paa den.

„Jeg kan kun ikke begribe, hvorledes Du kan give den smaa Cecilie Skylden for det Hele", bemærkede endelig Greven, idet han standsede et Øieblik foran sin gamle Veninde; „thi efter Alt at dømme, maa

Menneſket jo have truffet hende paa Veien og kun talt ganſke flygtig med hende."

„De have talt mere om det Hele og om mig med", ſvarede Jomfruen beſtemt, idet en Rødme, være ſig af Undſeelſe eller af Harme, paany overſoer hendes Anſigt, „end J i Eders ubegribelige Godmodighed vil indſee; thi Indtrædelſen i Stuen var aabenbar et aftalt Spil, og dette kunde ikke være bleven ordnet ſaa ſnildt, hvis det liſtige Fruentimmer ikke havde forſtaaet, at benytte ſin Tid ſaa vel. Men jeg veed meget godt", vedblev hun med en ſtedſe ſtigende Forbittrelſe, „at det ikke nytter det Mindſte, hvad jeg ſiger om Cecilie, ſom blot kan takke Forældrenes Omhu for at hun ikke er bleven ſom — jeg." Med disſe Ord ſkjulte hun Anſigtet i ſit Lommetorklæde, idet en lydelig Hulken forraadte hendes virkelige eller forſtilte Smerte.

„Skal vi nu ind paa disſe Capitler igjen", udbrød Greven ærgerlig. „Lad Fortid være Fortid og lad os blot tænke paa Nutiden. Hvad din Bemærkning om Cecilie angaaer, ſaa gjør Du baade hende og mig Uret. Du veed ligeſaa godt ſom jeg kan ſige Dig det, at jeg har kun havt Dig hos mig ſiden min ſalig Kones Død, men Du har ogſaa givet mig langt mere at tænke paa, end Grev Hahn med ſine To og Tredive."

Retsom Jomfru Schwartzkopff satte Munden ilave til et nyt, skarpt Svar, bankede Nogen paa Døren og Grevens høitbetroede Ridefoged traadte lydløst ind.

„Naa, er du endelig der, Jeppesen", udbrød Greven med et glad Smiil, idet en vældig Steen nu syntes at lette sig fra hans Bryst. „Stine og jeg har havt en af vore sædvanlige Smaastorme, og kan Du ikke hjælpe os Begge tilrette, saa frygter jeg for, at vi faaer Byge paa Byge i mange Aar."

„Hvad kan vel have foraarsaget dette Uveir", spurgte Ridefogden smilende, idet hans kloge Øie forlængst havde ladet ham gjætte, at der var Torden i Luften, „og det endda paa en Tid, da Jomfruen og Greven agte at skilles paa en smuk og værdig Maade fra hinanden."

Da Jomfruen ikke lod til at ville svare, tog Greven Ordet efter en Pause: „Jeg frygter for, Jeppesen, at Stine har forstyrret vore gode Planer for hende ved hendes egen ubesindige Optræden i Præstegaarden idag."

„Siig heller", afbrød Damen ham rask, „at Greven ligefrem har holdt mig for Nar og at Hr. Hvid ingenlunde har lovet at ægte mig. Aa, jeg troer ham ligesaa godt, om ikke bedre end Eder", vedblev den myndige, unge Pige, da hun mærkede, at

Greven vilde afbryde hende; „thi han sagde det reent ud til mig og Præsteenken."

„Har Hr. Greven noget skriftligt Løfte fra Præsten?" spurgte Ridefogden betænksomt, nærmest for at give Greven, over hvem Jomfruen udøvede et mærkeligt Herredømme, Leilighed til at komme til Orde.

„Nei jeg har ikke, Jeppesen, men det gjøres heller ikke behov ligeoverfor Peder Hvid."

„Ja, men Jomfruen paastaaer jo dog, at Hr. Hvid benægter, at have lovet hende Ægteskab", indvendte Ridefogden, idet han rettede et spørgende Blik paa tidtomtalte Dame, som tilkastede ham et Nik til bejaende Svar.

„Ja, seer Du, Jeppesen", vedblev Greven, som aabenbar befandt sig i en stor Forlegenhed, „han har paa en Maade Ret og paa en Maade Uret."

„Det Første er nok det Rigtigste", bemærkede Jomfru Schwartzkopff med et spottende Blik paa den arme Greve.

„Herregud, lad mig dog i det Mindste have Lov til at fortælle det Hele", bad han næsten bønligt; og da nu Jomfruen ved sin Taushed syntes at indrømme denne meget beskedne Begjæring, begyndte Hans Naade som følger:

„Jeg har jo tidligere fortalt Eder Begge, at

Peder Hvids Forældre og vi stode i den venskabeligste Forstaaelse med hinanden, forsaavidt naturligviis som dette kan siges om en Adelsslægt og en Præstefamilie, der ved vor Gunst i en Række af Aar vare befordrede fra det ene Præstekald til det andet. Da Hr. Peders Fader nu skulde til at dø før Sønnen kunde arve hans Embede, eftersom han nys var bleven Student, lovede jeg imidlertid den gamle Præst paa hans Sotteseng, at hans Søn ikke derfor skulde blive uforsørget. Saasnart han havde taget sin Embedsexamen, lod jeg ham gjøre til Kapellan hos Hr. Anders i Søby i Fyen og han fik tillige Løfte om Successsion, dersom han vilde ægte Enken, da han ellers paa anden Maade skulde forsørges. Efter 5 Aars Forløb, ifjor Efteraar, døde endelig Præsten, og nu skulde Hr. Peder succedere; men han havde seet nok af Præstekonen i den Tid, han havde været i Huset, til at han turde binde an med hende, hvilket jeg da heller ikke havde gjort i hans Sted, da hun er en reen Havgasse, og hvormeget dette end gik Menighederne imod, saa blev det dog bestemt, at Søren Nygaard, hvem jeg ogsaa vilde tage mig af, skulde have hende og Kaldet, og Hr. Peder paa anden Maade forhjælpes. Indtil den Tid skulde Peder Hvid have Kosten i Præstegaarden imod at gaae Præsten tilhaande i sin Gjerning, men da Hr. Peder indsaae, at Præstekonen ikke vilde see

paa ham med de venligste Øine, eftersom hun jo meget godt vidste, at han gjorde Afkald paa Embedet for hendes Skyld, bleve de enige om, at han skulde have Kostpenge og sørge for sig selv, indtil han kunde komme i Brød. Netsom jeg nu stod i Begreb med at reise herop, fik jeg Brev fra Eder Begge, om at gamle Hr. Knud i Horne endelig var død, og med det Samme mindede Stine mig om mit Løfte, at gjøre hende til Præstekone. Jeg maatte opsætte Reisen i 2 Dage, for at faae fat i Hr. Peder, som dengang var i Nyborg, og da han saa kom til mig, fortalte jeg ham, at det nu stod til ham at blive Præst heroppe, hvis han vilde give Enken, som jeg forud vidste ikke agtede at indgaae nyt Ægteskab, en liden Tærepenge for hendes øvrige Dage, der sagtens ikke blive mange, og derefter ægte en ung, bemidlet Pige, for hvis Fremtid jeg ligeledes havde lovet at sørge. Paa det Første gik han beredvillig ind, men med Hensyn til Pigen havde det sin haarde Nød, trods alle de Forsikkringer og Overtalelser, jeg brugte. Da jeg endelig sagde ham, at han dog tilsidst maatte bekvemme sig til at tage en Kone med et Kald, naar han virkelig tænkte paa, at faae et saadant, da der jo næsten ved hvert eneste Embede enten var en Enke eller en Pige, som skulde forsørges, og at i det Mindste jeg ellers Intet kunde gjøre for ham, bleve vi enige

om, at han enten skulde ægte Stine eller aldrig gifte sig som Præst i Horne. See, nu veed I den hele Hemmelighed, den hele Aftale", sluttede Greven og saae vexelviis paa dem Begge, der i høieste Spænding havde lyttet til hans Forklaring, som allermindst tilfredsstillede Jomfruen, „og videre kunde jeg ikke komme med ham."

„Naar Hr. Greven ellers vil tillade mig en Bemærkning", tog nu Ridefogden tilorde, „hvorfor vilde Hr. Greven give ham en saadan Indrømmelse; I Eders Naades Sted vilde jeg have sagt: enten tager Du Pigen og Kaldet eller Du er fri for begge Dele! Dette var rene Ord for Penge, og I havde saa havt lettere ved at holde Eders Løfte til Jomfru Schwartzkopff."

„Ganske vist var Intet lettere", indrømmede Greven. „Der er nu Jørgen Kyng — ja I kjende ham vel nok, ham — Provstens Søn — han havde taget hende om — om —"

„Tal kun ud, Hr. Greve", udbrød Damen, yderlig fornærmet ved at bemærke hans Forlegenhed, „jeg er bleven saa krænket idag paa saa mange Maader", vedblev hun, idet hun atter holdt Tørklædet for Øinene, „at jeg vel ogsaa kan bære det Sidste."

„Naa, naa, Stine, vær nu blot ikke saa fortrædelig", sagde Greven venlig og klappede hende paa

hendes Skulder, „jeg vilde, sandt for Gud, blot tilføie omtrent dette, at Kyng gjerne tog Dig, om Du saa ikke havde en eneste af de mange gode Sider, som Enhver, der kjender Dig ret, paastjønner hos Dig. Nei, Jeppesen", vedblev han, efter at han saaledes troede at have formildet sin Herskerinde, som Svar paa dennes sidste Indvending, „jeg kunde ikke godt affærdige Hvid saaledes efter det Løfte, jeg havde givet ham og Faderen. Jeg tænkte ogsaa, at jeg havde vundet Alt, da han lovede mig, ikke at gjøre nogen anden end Stine til Præstekone, for deels vilde han heroppe snart blive kjed af den enlige Stand og dernæst troede jeg ogsaa, at det nok vilde lykkes Dig, min Pige, baade ved dine Fortrin og din Formue at give ham bedre Tanker, om ondskabsfulde Tunger vilde nedsætte Dig i hans gode Formening."

„Hvad er der nu kommen iveien?" spurgte Ridefogden grublende.

„Jeg vil give Dig Asdal, Gaard og Gods, om jeg igrunden selv kan forstaae det", forsikkrede Greven i al Oprigtighed. „Paa Stines Begjæring lod jeg hende kjøre op til Præstegaarden med Anmodning fra mig om at Enken jo før jo heller vilde rykke ud, thi ogsaa jeg ønskede, at faae den hele Giftermaalshistorie afgjort snarest mulig. Naar saa Hr. Hvid kom til den øde Præstegaard, maatte han jo saameget

mere lystes efter en kjøn, ung og dygtig Kone med et godt Indbo; men for en Time siden kom hun jagende tilbage og fortalte mig, at jeg havde bedraget hende, og at det var hende, der var bleven smidt paa Døren istedetfor Præsteenken."

„Det Hele gik saaledes til", afbrød den værdige Dame sin høie Velynder, „at ret som jeg havde røgtet Grevens Ærende til Hr. Knuds's Efterleverske, kom den nye Præst tilligemed Præstens Datter ind i Stuen og sagde til Enken, at hun kunde blive saa længe hun lystede og lod mig reent ud vide, at jeg ikke skulde tænke paa Ægteskab med ham."

„Har han faaet sit Kaldsbrev?" spurgte den forsigtige Ridefoged efter en Pause.

„Ja, see det er netop Ulykken", bemærkede Greven og slog i Gulvet med Stolen. „Jeg gav ham det selv efter at vor Aftale var sluttet; for under al vor Forhandlen om Stine og Giftermaalet, havde jeg med Flid ladet det ligge paa Bordet foran ham, for om muligt at gjøre ham mere forhippet paa det. Han har vist ogsaa faaet det bekræftet med", tilføiede han efter et Ophold, „for jeg mindes nu, at han vilde reise over Kjøbenhavn, nærmest for den Sags Skyld."

„Hr. Hvid er en forsigtig og klog Mand", bemærkede Ridefogden med et Smiil.

„Ja, men Du er langt fiffigere, Jeppesen, og kan Du hjælpe mig ud af dette, og faae Stine ind i Horne Præstegaard, saa skal vi begge To være Dig lige erkjendtlige derfor."

„Hr. Greven og Jomfruen har givet mig saa mange Beviser paa Naade og Yndest, at jeg maatte være meget utaknemmelig, om jeg ikke alene derfor vilde gjøre det Lidet for Begge, jeg kunde; men vil Manden ikke gifte sig med hende, saa kan vi neppe twinge ham dertil. Jeg kan imidlertid ikke indsee, hvorfor han ikke skulde tage en Kone, som Mangfoldige vilde misunde ham, og troer, at det Hele lemper sig bedst, naar Jomfruen lader som Ingenting og lader Tiden raade."

„Saa bliver der endnu mindre af, Ridefoged", svarede Jomfruen og rystede twivlende paa Hovedet.

„Ha ha ha!" udbrød Greven leende, „Sagen er, at Stine troer, at han alt er bleven forliebt i Cecilie deroppe."

„Ja saa har Jomfruen Ret", forsikkrede Ridefogden, „det forværrer rigtignok Sagens Stilling betydelig; men er Jomfruen ogsaa aldeles sikker derpaa? Hr. Hvid kan ikke have været mange Timer i Præstegaarden før hende; thi Skytten viste ham Vei igjennem Snevre iaftes Klokken 6 og Jomfruen var nok selv ikke i Præstegaarden før Klokken 7."

„Det Samme, det Selvsamme har jeg ogsaa sagt hende", forsikrede Greven og gned sig i Hænderne.

„Og dog er det som jeg siger, I lee ad mig saameget I vil derfor", bemærkede Jomfruen bestemt. „Spørg ikke om Beviser derpaa; jeg har ingen andre end min egen Overbeviisning, intet Andet end det qvindelige Instinct, om jeg saa maa sige, og for dette er et eneste Ord, et for andre umærkeligt Blik, en af alle upaaagtet, ufrivillig Bevægelse mere end nok. Han elsker hende, og han — foragter mig; dersom I ikke troe det, bedrage I Eder selv. — Ham selv kjender jeg jo ikke videre til", tilføiede hun noget roligere; „og kun Greven kan vide, om han er den bestemte Mand, som han rigtignok lod til at være, da han skiftede Ord med mig."

„Bestemte har de Hvider altid været", svarede Greven eftertænksom, „men at afslaae dette Ægteskab, gjør han dog neppe, det kan jeg umulig troe. Lad os nu lade Alt være godt idag, og imorgen tager jeg og Du op til Præstegaarden. Det skulde undre mig, om det Hele saa ikke bliver afgjort i en Haandevending."

„Dersom Greven gjør Regning paa min Ledsagelse, saa frabeder jeg mig en saadan Ære", svarede Jomfruen noget spydig. „Jeg skal ikke oftere lade mig vise ud af den gamle Ronne, og dette blev

temmelig sikkert Tilfældet, idetmindste for mit Vedkommende."

„Jeg vil ogsaa fraraade Hr. Greven denne Udflugt", bemærkede Ridefogeden hurtig, da han mærkede, at den ellers saa godmodige Greve var bleven fortørnet over Jomfruens sidste impertinente Ord — „alene fordi det er under Grevens Værdighed at tage til ham og allermindst bør det skee i Jomfruens Selskab."

„Du mener, at jeg skal lade ham komme herop", spurgte Greven ivrig.

„Intet er vissere", svarede Ridefogeden.

„Du har maaskee Ret", sagde Greven, „og vi vil have ham herop strax imorgen, at vi kan have den Sag afgjort inden min Fødselsdag."

„Som Hr. Greven befaler", svarede den smidige Ridefoged, „lad saa Alt for idag nu være godt, saaledes som Hr. Greven nys ogsaa bemærkede. Idag er idetmindste Intet videre at gjøre; thi det er allerede seent paa Aftenen, og hvem veed, hvilke gode Tanker man kan fatte inden næste Morgen."

„Du har endnu aldrig svigtet med et godt Raad, lille Jeppesen", svarede Greven venlig, idet han lagde sin Haand paa hans Skulder, „og hjælper du mig ud af denne Forlegenhed, hvori min Godhed for dette egensindige Pigebarn alene har sat mig, saa kan

du som sagt gjøre Regning paa min yderste Bevaagenhed; thi aldrig har jeg havt med en mere ærgerlig Sag at bestille."

„Paa min gode Villie skal det idetmindste ikke mangle", forsikkrede Ridefogeden med et Buk; „men Hr. Greven maa betænke, at det er en saare indviklet Sag at gaae i Lag med." Ved disse Ord forlod han det lille Værelse, men kastede endnu i Døren et talende Blik til Jomfruen, hvis Øie hvilede paa ham da han gik ud og som sagde hende Saameget, at han ønskede at tale med hende før hun forlod Gaarden, et Ønske, hun under disse Forhold naturligviis var meget villig til at opfylde.

Hvad denne Samtale førte til, skal Tiden vise.

III.

Den første Dag i Hjemmet.

Det er en bekjendt Sag, at man aldrig sover godt den første Nat paa et fremmed Sted, være sig nu, at man enten er for træt eller for mæt, enten ligger „haardere" eller „blødere" end man er vant til i sin egen Carreet, især naar man ved overordentlige Leiligheder, altsaa yderst sjelden, forlader sit Hjem. Er nu dette en Kjendsgjerning, bliver det saameget mindre at undres over, at Hr. Peder Hvid laae saa uroligt den første Nat i sin nye — i Forbigaaende sagt — faldefærdige Præstegaard, at han var glad ved at kunne forlade Leiet ved den første Solstraale. Han lukkede Vinduet til sit Sovekammer op, og efterat være paaklædt, stod han nogen Tid og stirrede ud for sig med et, som det syntes, tankeløst Blik, indtil han rev sig løs fra sine Drømmerier, greb den første, den bedste Bog, der tilfældigviis laae i Værelset, og, i Mangel af anden Beskæftigelse, gav sig til at læse. Efterhaanden begyndte det at røre sig i den gamle Gaard.

Karlene førte Hestene tilvands, Røgteren drev ud paa Marken med Qvæget og Høns, Ænder og Gjæs, begyndte deres venskabelige Pludren, alt som de kom ud fra deres respektive Sovesteder, for at sprede sig i og omkring Gaarden. Hr. Peder længtes ogsaa efter at komme ud; men uvis, om Præsteenken eller Datteren allerede var oppe, besluttede han sig til at see Tiden an endnu en føie Stund, for ikke at volde dem unødvendig Forstyrrelse.

„Det er en knøv Mand, vor nye Præst", hørte han idetsamme en qvindelig Stemme tæt udenfor det oplukte Vindue.

„Ja, det sagde ogsaa Else Vims iaftes, for selv har a ikke seet ham endnu", svarede en anden Røst, „mon saa Jomfruen saaer ham?"

„Ja, hun skal jo ha'e ham", forsikkrede den første Stemme, „og veed Du hvad, Helle, hun har da ogsaa noget Mere at bringe til Gaarden end vor bitte Jomfru — saa kan man forresten sige om hende, hvad man vil."

Mere kunde og vilde Hr. Peder ikke høre; ethvert Ord skjar ham i Hjertet, og med den venlige Hilsen: „Guds Fred og Godmorgen, Qvinder!" reiste han sig op og traadte hen til Vinduet. Det ene Fruentimmer, der stod med en Skjeppe, hvori den anden havde lagt sine opgravede Gulerødder, tabte

baade hiin og disse, og da sidstnævnte Pige, greben af en lignende Forfærdelse, vilde træde et Skridt tilbage, traadte hun saa forkeert, at hun satte sig paa sin Ende midt i det Bed, hvor hun nys havde gravet. Præsten lod som om han ikke lagde Mærke til deres Forsippelse.

„Veed I, om „Mo'er" er oppe?" Intet Svar: „Eller Jomfru Cecilie?" spurgte Præsten videre.

Nu fik Pigen i Gulerødderne Mod til sig. „O, ha, ja", svarede hun med det Vestjyden sædvanlige Udraabsord, idet hun reiste sig op og søgte at dølge sin Forlegenhed ved at børste Jorden af sine Klæder, „hun kalder hver Morgen paa os og vi har været længe oppe."

„Saa bed hende at sende mig Nøglen til Kirken eller lad hende give Dig den; nu gaaer jeg ud i Gangen."

Pigen skyndte sig afsted, medens Helle samlede Gulerødderne op, men allerede i Gangen mødte Hr. Peder den nysselige Præstedatter, der med sit hvide Forklæde og den beskedne Hverdagskjole tykkedes ham endnu tækkeligere end igaar.

„Vil hjerte Jomfru give mig Nøglen til Kirken", bad Præsten, efter at have budet hende Godmorgen. „Jeg vil benytte denne venlige Morgenstund til at aflægge et Besøg i Kirken, hvortil jeg hverken havde Lyst eller Tid iaftes."

„Men vil I dog ikke først have Davre", spurgte Jomfru Cecilie forundret. „Destoværre kommer I til at vente en halv Time; men herefter skal Ollebrødet staae paa Bordet ligesaa tidlig som I staaer i Stuen."

„Den Omsorg maa I endelig ikke have for min Skyld", bemærkede Præsten smilende; „thi for det Første er det ingenlunde sagt, at jeg er accurat med at staae op til een og samme Tid, saa I vil faae ondt ved at have Davren paa Bordet, naar jeg kommer ned, og dernæst maa I vide, at jeg altid gaaer en liden Stund, før jeg er istand til at kunne nyde Noget."

„Ja, det er en ganske anden Sag", bemærkede den unge Pige med et muntert Smiil, „Værsgod, her er Nøglen — I taber den vist ikke, fordi den er for lille."

„Nei det maa Jomfruen sige to Gange", svarede Præsten idet han følte sig smittet af hendes gode Lune og veiede den 6 Pund tunge Nøgle i sin Haand. „Farvel saalænge! om en Time skal jeg være tilbage."

Han tilkastede Jomfru Cecilie et venligt Nik og vandrede med langsomme Skridt hen til den smukke Kirke, som ligger circa 300 Alen fra Præstegaarden, men som dengang saae langt anseeligere ud, paa Grund af sit høie Taarn, hvilket det et halvt

Aarhundrede senere lykkedes den grevelige Eier af Asdal, at faae nedreven. I sin dumme Forfængelighed — jeg veed forresten ikke, om der gives en „klog" Forfængelighed — lod han til Erindring derom Forbogstaverne af sit adelige Navn tilligemed det Aarstal, i hvilket Vandalismen skete, indmure i den Gavl, som blev berøvet Taarnet og derfor maatte ombygges og indtage disse Bogstaver altsaa omtrent den samme Plads her, som var bleven anviist et langt anseeligere Navn et Aarhundrede tidligere i Kjøbenhavn.

Saasnart Hr. Hvid var kommen ind i Kirken, gik han først op til Alteret og bøiede sit Hoved foran dette i en lang, tavs og inderlig Bøn. Da han atter hævede sit Aasyn op til Alterbilledet, der dengang forestillede Herrens Fødsel og hvor Hovedet af en Ko var det eneste Billede, der havde en passende Lighed med det, som det skulde betegne, syntes han at have været greben af en heftig indre Bevægelse. Han vendte sig nu om og kastede Blikket ned igjennem Skibet af den lille Kirke, der tog sig saameget venligere ud som Morgensolens milde Straaler oplyste det i hver en Krog.

„Et venligt Herrens Huus", udbrød han; „kun Han veed, hvorledes og hvorlænge det vil forundes mig, at tale Hans Ord i det."

Han gik derefter ned i Kirken, undersøgende Epi-

tafierne over de gamle Præster og hvad Andet, der maatte komme ham for Øie, og tilsidst faldt hans Blik paa den ærværdige Prædikestol, hvor han læste den af Luther velbekjendte Sætning, som ogsaa endnu den Dag i Dag findes der: „Til en god Præst hører disse 3 Ting, at bestige Prædikestolen, at sige Noget og at stige ned.“

Hr. Peder rystede paa Hovedet: „der skal Mere til endnu; tilgiv mig, store Reformator, men der skal meget Mere til.“ Han vendte sig nu imod Udgangen, og da han havde tillaaset Kirken, gik han hen i det ene Hjørne af Kirkegaarden, hvorfra man har den deiligste Udsigt ud over Havet, som i majestætisk Nolighed rullede sine store Bølger op paa Kysten. I det Fjerne saae han forskjellige store og smaa Seilere, paa hvis slapt nedhængende Seil Solens Straaler spillede med et livligt Skjær. Over hele Naturen, baade til Lands og til Vands, var der udbredt en velgjørende Fred.

„See, hvor den Almægtige udbreder Fred og Velsignelse — at vi Mennesker altid skal bringe Kiv og Forbandelse ind i hans hellige Værk!“

Hans næste Blik fløi nu hen over Kirkegaarden, men kun sørgeligt var det Syn, som han derved fik at skue. Alt var bedækket med et livligt Grønsvær, under hvilket Gravene saae ud som uhyre Mytetuer, omtrent

som de see ud endnu den Dag i Dag paa de fleste Landsbykirkegaarde i det nordlige og vestlige Jylland. Hist og her laae endog nogle Steen, fra først af for at holde Græstørvene paa Gravene, og siden efter vare de forblevne paa deres Plads af Forsømmelse. Da han var kommen om Hjørnet af Taarnet, saae han en stor Høstak midt paa Kirkegaarden og nogle Qvier og Faar „med Grøde" at græsse hist og her. En gammel Kone sad bindende paa sin Strømpe ved Foden af Stakken, rimeligviis for at bevare det kostbare Hø for de fiirbenede Kirkegaardsbesøgeres graadige Angreb.

„Dette maa blive anderledes, om jeg ellers faaer at raade", sagde Hr. Peder ved sig selv og stolprede henimod den gamle Kone, som iagttog ham med den meest spændte Opmærksomhed, for at faae at vide, hvem hine Køer og Faar tilhørte. Paa sin Vei til hende kom han forbi en Grav, paa hvilken trende større Kampesteen laae ovenpaa hinanden, saa at de saae ud som en lille Varde.

„Jeg skal dog vise Menigheden, hvorlidet jeg ønsker, at see disse Steen paa de Hensovedes Hvilesteder", sagde Hr. Peder atter ved sig selv, tog derpaa den første Steen og kastede den henimod Gjærdet, der gik omkring Kirkegaarden, besørgede den anden med nogen større Anstrengelse ad samme Vei, men da han vilde til at baxe den nederste og største

tilside, blev han standset i sin Gjerning ved et høit Skrig. Forundret vendte han sig om ad den Kant, hvorfra Lyden kom, og saae nu den gamle Qvinde ile henimod sig med alle Tegn paa den yderste Forfærdelse malet i sit rynkede Ansigt. Da Præsten havde bortkastet den øverste Steen, havde hun tabt Strømpen af Forskrækkelse, som hun sad og strikkede paa; da hun bemærkede at han fjernede den anden med, havde hun reist sig op med en feberagtig Ivrighed; men, da hun saae ham ifærd med den tredie og sidste, saa gik Naturen over Optugtelsen, og med det høie Skrig, som havde overrasket Præsten, var hun ilet henimod ham saa hurtig hun kunde.

„Aa, Herregud, Fa'er! Aa, Herregud, lad Stenen blive, hvor den er", bad den gamle Qvinde, idet hun, før Præsten anede det Mindste, havde grebet hans Kjoleslig og kysset den.

„Hvorfor skal den Steen blive der, gamle Mo'er", spurgte Hr. Peder venlig, idet han tog Kjolesligen til sig. „Det seer vederstyggeligt ud saaledes at samle Steen paa de Afdødes Grave."

„Ja det veed a nok", bemærkede Konen, „men, aa, Herregud, lad den ligge."

„Men hvorfor skal den ligge der, er Mo'er i Slægt med den Afdøde?"

„O, ha, nei! Han er død mange Hundred Aar før mig!"

„Men, hvad angaaer det saa Mor, at Stenene komme bort", spurgte Præsten, som nu begyndte at indsee, at der knyttede sig en eller anden Overtro til dem.

„A veed ikke", vedblev den forsigtige Gamle; „men man vil sige, at der vil skee et svært Spøgeri, om disse Steen, og allermeest om den underste kommer væk. A veed ikke", vedblev hun, idet hun gjentog dette Vestjydens velbekjendte Benegtelsesudraab, selv i Tilfælde, hvor de veed allerbedst Besked; „men de vil sige, at der for mange Hundred Aar siden herude paa Hirshals boede en Mand, som hed Bjørn, som lokkede Skibene til Kysten ved at gaae med en tændt Lygte oppe paa Næsset, for at Søfolkene skulde troe, at det var et Fyr. Samme Bjørn tog det saa ikke saa nøie med, hvad der inddrev, ja heller ikke var han reent fri for at have ihjelslaaet en og anden Strandingsmand, naar han havde Noget paa sig, hvorfor Præsten tidt og ofte maatte ud paa Næsset for at læse for de Døde, da Ingen ved Aftenstid kunde gaae ved Stranden for disse Gjengangere, som gik i store Hjorder og talte hver sit Sprog. Men da saa Bjørnen døde — a si'er bare, hvad der fortælles — saa havde han ingen Ro i Graven, ja han var alle

3 Præster i Tornby, Horne og Tversted for stærk, og han i Tversted var endda Provst, for han kunde magte Alle, som havde taget — om det saa kun var en Pind ved Stranden — og Ingen af dem kunde sige sig fri derfor. Men saa fik man Bud efter ham fra „Bierby", for han havde ikke med Stranden at bestille, og han læste saaledes for ham, at han fik ham ned, skjøndt det stod haardt nok, og han gjorde den Modstand han kunde, og strax som han var nede, lod Præsten lægge disse 3 Steen paa Graven og „fortaalte", at han nok skulde blive dernede saa længe een af Stenene bliver paa dens Plads. Og derfor maa Fa'er tjene os i at lade den ligge, for er han først oppe igjen, saa kan han ikke læses ned uden af 4 Provster eller Bispen selv."

Skjøndt Hr. Peder kunde have baade Lyst og Grund nok til at belære den gamle Qvinde om det Taabelige i slig Overtro, indsaae han tilfulde, at det var spildt Arbeide, og da tilmed Tiden var gaaet langt hen, indskrænkede han sig blot til at sige: „Ja, ja da! lad saa Stenen ligge indtil videre. Hvor der græsser Køer og Faar kan der sagtens ogsaa ligge en Steen. Guds Fred, gamle Mo'er!" Med disse Ord vendte han den gamle Qvinde Ryggen; men neppe havde hun seet, at Præsten var saa langt borte at han Intet kunde bemærke, før hun i al Ivrighed fik de 2 bort-

kastede Steen atter lagte paa deres Plads, — Noget hvorfor hun ganske vist siden fik mangen en Potte Melk eller Skive Ost af de rettroende Sogneboeres Koner.

Da Hr. Peder vendte tilbage fra sin Morgentour, fandt han den Vogn i Gaarden, som han havde fragtet til at kjøre hans Eiendele fra Hjørring ud til Præstegaarden. Inde i Dagligstuen ventede et smukt dækket „Davrebord" paa ham, og da den gamle Frue endnu ikke havde forladt sit „Sengekammer", gjorde Cecilie ham Selskab ved samme.

Som det gik den Morgen, saaledes blev det nu Skik og Brug for Fremtiden, kun med den Forskjel, at disse Frokosttimer, som bleve Hr. Peder og Cecilie til de sødeste Minder og vistnok lagde den betydningsfuldeste Grund til de gjensidige Følelser, der efterhaanden udviklede sig i deres Hjerter, lidt efter lidt trak længere og længere ud, saa at den gamle Frue endog engang, men ogsaa kun denne ene Gang, naaede at komme tilbords med. Cecilie var nemlig kommen saa dybt ind i Beskrivelsen af, hvordan det gik til ved et Bondebryllup af det store Slags og Hr. Peder havde lyttet til med en saadan Opmærksomhed, at Tiden var ilet afsted hurtigere end Nogen af dem anede det.

Da den gamle Frue kom, skulde Cecilie just til

at beskrive Dandsen, i hvilken Bruden dandses ud af de unge Pigers Lag, og derved blev det ogsaa for denne Gang; thi den unge Pige blev altfor forlegen ved at mærke, hvorledes Tiden var ilet afsted, til at hun atter kunde faae Munden paa Gang. Hun mindedes desuden pludselig, at der skulde „Ild paa" til Middagsmaden og at hun skulde have Kjernen igang foruden meget Mere, og med det yndigste Skjelmeri meente hun, at hendes Moder ligesaa godt kunde føre Præsten ind i Brudedandsen som hun. Dertil var den gamle Frue særdeles beredvillig, saasnart hun vel var bleven færdig med sin Mad; men neppe var dette skeet, før Hr. Peder erindrede, at han skulde have en Bogkasse af Vognen før det blev Regn, hvortil det forresten ikke saae ud, hvorfor han nødvendigviis maatte op i sit Kammer. Med Cecilie vilde han nok træde Brudedandsen; men gamle Mutter kunde i den Henseende skjøtte sig selv.

Efter Frokosten fik Præsten sine Sager bragte ind fra Vognen og beskæftigede sig med at faae dem opstillede i de 2 Værelser, der vare indrettede til hans Bequemmelighed. Hen paa Eftermiddagen tog han Stav i Haand for at gaae sig en Tour ned ad Præstegaardens Jord, der dengang strakte sig i en lige Linie ned til Havet, som laae en lille halv Miil derfra. Det var hans Hensigt at naae dertil; men han kom

ikke saavidt; thi da han netop skulde forbi en Gaard midtveis imellem det og Præstegaarden, kunde han ikke andet end standse ved den, fordi hele Familien stod udenfor og hilste paa det Venligste paa ham. Men nu maatte da Præsten absolut ogsaa indenfor for at see til „gamle Fa'er", der var „knaldervoren" *) og „værkelig" **), „fordi han aldrig før havde feilet Noget." Der blev da strax skaaren „en fiin Mellemmad", det vil sige, Sigtebrød med Smør paa, og Huusmoderen, som siden hen aldrig glemte, at deres Huus var det første, den nye Præst var gaaet ind i, da han var ude paa Besøg, tog en lille Halvpægleflaske frem af et Hængeskab inde i deres Alkove — saaledes ere de fleste Bondersenge endnu indrettede. Der var omtrent 2 Snapse i samme Flaske, men da hun vidste „at fine Folk holde meget af Sødt", hældte hun først en god Klat Honning i Brændevinsglasset, som hun, der forresten var bekjendt for en særdeles ordentlig og reenlig Kone, allerførst aftørrede ved Hjælp af sit fedtede Forklæde og Mundens unævnelige Vædske. Den arme Præst var Fortvivlelsen nær og denne formindskedes ikke derved, at den opmærksomme Huusmoder ragede om i Glasset med Skaftet af en Træskee af et meget

*) Skrantede.

**) Utaalmodig.

mistænkeligt Udseende, idet hun meente, „at han endelig maatte have det Søde med."

Da Præsten efter et Par Timers Ophold lavede sig til at gaae, var det for seent for ham at komme til Havet. Ved Afskeden fra denne skikkelige Familie, som fra denne Stund blev nogle af hans varmeste Venner, hvilket forsaavidt var af Vigtighed, som den var i Slægtskab med de tre Fjerdedele af Sognets Beboere, den endnu saakaldte „store Familie", faldt Præstens Øie paa et sort Svin og en sort Hund, der i største Venskabelighed spadserede sammen nogle faa Skridt fra Gaarden.

„Det er en underlig Farve det Svin har, og en ligesaa underlig Hund", bemærkede Hr. Hvid. „Det er da Eders, Hans Loth?"

„Nei, Mari er det ikke", svarede Bonden med en synlig Forlegenhed, „og heller Ingen veed, hvis de ere."

Hvorfor slagter man saa ikke Svinet, naar Eiermanden ikke kan udfindes, og giver Kjødet til de Fattige?" spurgte Præsten forundret.

„Det turde Ingen vove paa", forsikkrede Bonden i al Oprigtighed, for a skal sige Fa'er, at det er ikke rigtig fat med denne Hund og dette Svin."

„Ikke rigtig fat?" spurgte Præsten forundret.

„A skal sige Fa'er, hvordan det er gaaet til,

og saa vil I da selv see, at det er underligt nok. Strax i Foraaret saae vi at et Skib strandede i et „sværdeligt" Veir nede ved Emmesbæk her paa Kysten; men ret som Skibet var stødt, skiltes det og Mandskabet forsvandt i Bølgerne, uden at vi siden saae Noget til dem. Sligt hændes nu ofte her. Dette skete ved Midnatstid i det klareste Maaneskin, og vi tænkte ikke videre derpaa; men næste Morgen finder Stok-Morten et kulsort Svin og en kulsort Hund oppe i Klitterne. Da han godt kunde tænke, at Dyrene vare svømmede iland fra det forulykkede Skib, vilde han drive Svinet „til Sit", men saasnart han nærmede sig det, foer Hunden i Benene paa ham. Morten bandede, Svinet skreg og Hunden gjøede, men ved denne Spektakel samledes snart Folk hist og her fra, og saa blev man enig om at dele Svinet. A var selv med og kan derfor tale med derom. Vi vilde da tage fat paa Svinet, men strax var Hunden i Benene paa os, og medens vi sloges med den, rendte først Svinet fra os og derefter Hunden, uden at det var os muligt at finde det igjen. Saa fortalte vi det om Aftenen til Strandrideren og han fandt det ogsaa næste Dag paa samme Sted, hvor Morten først traf paa det, og Hunden var der ogsaa hos. Nu passede vi bedre paa. Hunden var bleven ræd ved at see saa mange Mennesker og holdt sig fra os; men da vi trak af med Svinet,

satte den sig paa en Klitbakke og tudede, som vi aldrig før havde hørt en Hund hyle. Svinet gik villig med til Strandriderens, hvor det blev lukket inde i „Nødsted"*). Paa Veien traadte „Soren" Tærsker sig et rustent Sværd i Benet, som han ikke agtede strax, men siden voldte det ham svær Elendighed og han laae syv Uger tilsengs deraf, og da Strandriderens Datter samme Dag skoldede sin Fod, saa hun ogsaa fik en stor Ulykke paa sig, fandt vi dette heelt underligt, for Soren Tærsker var den Første, der paa Strandriderens Befaling greb fat i Svinet. Ja, a mærker nok, at Fa'er tykkes, at dette er en underlig „Handel"; men hvad siger I saa dertil: Næste Morgen var Svinet borte og siden fandt vi Hunden og det paa selvsamme Sted igjen, hvor vi først havde seet det. Fra den Tid af skjøtter Ingen om at have med dem at bestille uden hvad Godt kan være, og komme de hen til et Huus, kan det ogsaa være, at man sætter lidt Føde ud til Begge."

„Det var meget bedre, at I anvendte Svinet som jeg har sagt", bemærkede Præsten.

„Fa'er saaer Ingen til at gribe det, endsige stikke det", tog nu Konen til Orde, endda med langt større Ivrighed end Manden, „og dette ikke for Svinets Skyld alene, thi Hunden er maaskee meget værre end det."

*) Kostalden d: et Sted for et Nød.

„Hvoraf veed hun det, bitte Moer?“ spurgte Præsten smilende.

„Jo, for nu skal Fa'er høre: Det var to Dage efter Pintse, at de kom „ved Driv til Dags“*) udenfor Poul Ruths, som kastede nogen Æde til Fogen. Medens Datteren nu stod og saae det æde, løb Hunden ind i Frammerset**), hvorfra den kom farende ud og trak Pigen i Forklædet. Forskrækket løste hun det af sig, men saa tog den fat i Skjørtet og trak i det; men vred var den ikke, for den logrede i etvæk med Halen. Dette gav Malene Mod og hun gik efter Hunden, som straxt slap Skjørtet da den mærkede dette, og løb foran hende som for at vise hende Vei. Da hun kom ind i Frammerset stod Gryden og kogte over; men Hunden saae paa hende, som om den vilde sige, pas din Gryde istedetfor at see efter Fogen, og saa løb den igjen“***).

„Ja, ja, jeg skal saamænd hverken gjøre Hund eller Sviin Fortræd“, svarede Præsten smilende. „Farvel, Hans Løth, og Tak for denne Gang.“

---

*) Kl. 3 om Eftermiddagen. En Fog o: en aargammel Galt.

**) Kjøkkenet.

***) Denne Historie skal være aldeles sand og kan i saa Fald forklares deraf, at Kokken ombord havde lært Hunden at passe paa Gryden, naar han selv var fraværende.

Hr. Hvid vendte nu sine Fjed hjemad, idet han uafladelig tænkte paa Konen paa Kirkegaarden og de to Dyr, hvorom Talen med Bonden havde været. Han indsaae heraf, hvor dybt Overtroen herskede hos hans kjære Sognebørn, men lovede sig ogsaa selv, at ville gjøre Alt for at formindske dens Indflydelse; thi at hæve den er endnu ikke skeet, skjøndt 150 Aar ligge imellem hine Dage og Nutiden.

Ved sin Hjemkomst til Præstegaarden overleverede en Løber fra Herregaarden ham et Brev fra Greven, hvori han i de venligste Ord ønskedes til Lykke med Ankomsten, hvilken han havde erfaret af Gaardens Skytte, og dernæst bød ham til Middag hos sig i Anledning af hans Fødselsdag den følgende Dag Kl. 4. Hr. Peder takkede med nogle velvalgte Ord for det nye Beviis paa Bevaagenhed, som Greven ved denne Leilighed atter beærede ham med, og lovede naturligviis at komme. Da Løberen var forsvunden, samtalede Præsten og de tvende Damer længe om denne Indbydelse, som de forresten Alle fandt meget naturlig. Det havde været Hr. Peders Hensigt at tage til Gaarden om Formiddagen for at lykønske Greven, og altsaa maatte Indbydelsen være ham særdeles kjærkommen; men han glædede sig dobbelt ved den, fordi Greven ikke med et Ord havde berørt Jomfruen, endsige deres Conflict. Han sluttede deraf, at han ikke havde givet

hende Ret, og glædede sig i Haabet til, at kunne fuldende Damens Nederlag ved den første Samtale med hendes Velynder, der kjendte ham som en sanddru og paalidelig Mand. Den gamle Frue betragtede derimod Sagen fra et andet Synspunct. Hun kjendte Jomfruens Trædskhed og store Indflydelse paa Greven langt bedre end Hr. Peder, og da Alle vidste, at hun var kjørt lige til Asdal fra Præstegaarden, kunde hun ikke troe Andet, end at hendes Lidenskabelighed havde endnu mere fremstillet det Passerede i det ugunstigste Lys for Præsten. Grevens Venlighed i Brevet var hende derfor i høieste Grad paafaldende, og hun lovede sig ikke noget Godt deraf. Vi skal snart see, om hun havde Ret i sin Anskuelse eller ikke. Imidlertid virkede hendes Betænkeligheder saameget tilbage paa Hr. Peder, at han lovede sig selv, at optræde med den størst mulige Forsigtighed ligeoverfor Greven, indtil denne hele ubehagelige Sag var bleven klaret imellem dem.

IV.

Fødselsdagen.

Grev Rantzaus Fødselsdag var en Begivenhed af stor Betydning for den nærmeste Omegn, paa Grund af det Gjæstebud for Egnens Honoratiores og formedelst den Lystighed for Bønderne, som den vigtige Mand Jeppesen ved den Leilighed gav hine og disse. Dennegang imødesaae man imidlertid denne vigtige Dag med en ualmindelig Spænding; thi tilfældigviis var det første Gang at Greven i egen Person feirede sin Fødselsdag paa Asdal. Man gjorde sig derfor de største Forventninger med Hensyn til den foreståaende Festdags fulde Herlighed, hvilke ingenlunde bleve forringede ved de store Klapjagter, som vare gaaede forud, og ved de talrige Indbydelser til Godsets og Egnens „fine Folk", hvoriblandt Præsterne naturligviis udgjorde den overveiende Deel, hvormed Løber og Rideknægt havde havt travlt i de sidste otte Dage. Naturligviis vare heller ikke Godsets Fæstebønder ledige paa deres Side, og ved Jeppesens vise Vei-

ledning lykkedes det dem paa en, idet Mindste efter deres egen Mening, saavel smuk som passende Maade at lægge deres Sympathi for det „naadige Herskab" for Dagen. Om Formiddagen Kl. 10 kom nemlig en Mængde unge Karle fra hele Godset, som dengang strakte sig over en stor Deel af Vendsyssel, ridende ind i Gaarden med en Clarinetblæser i Spidsen, hvilken havde den største Møie med at ride og behandle sit Instrument paa eengang, hvorfor naturligviis ogsaa Musikken blev derefter, medens de red Slotsgaarden tre Gange rundt. Dannebrogsfaner førte man dengang ikke med sig ved slige Optog, ja man tænkte ei engang derpaa. Da Skaren i bedst mulig Orden holdt ved Opgangen til Slottets Indre, kom Æresgjæsten ned paa Trappen og takkede „synlig rørt" Forsamlingen i „faa, men hjertelige Ord" for denne „uforglemmelige Overraskelse"; hvorpaa han indbød de unge Karle for det Første til at staae af Hestene og faae en Hjertestyrkning og dernæst, at komme tilbage om Eftermiddagen hver med sin Kjæreste eller Slægtning, for at dandse saalænge de vilde ude paa Engen, hvor der forresten netop paa den Tid var temmelig fugtigt at hoppe omkring; men dette sagde Ingenting. Ved disse venlige Indbydelser kjendte de unge Karles Begeistring ingen Grændser, og de raabte Hurra i etvæk for Greven og de grevelige Børn og det grevelige

Huus, ja havde gjerne givet den afdøde Grevinde og Grevens Hund, der stod ved Æresgjæstens Side og saae med en glubsk Mine paa hele Larmen, et Hurra med, om dette havde behaget „den naadige Herre". Men fremfor Alt velsignede de i deres stille Sind Jeppesens lyse Idee til dette Optog, som i alle Andres Øine end deres egne, vilde have taget sig yderst latterligt ud, da hver Karl var iført en hvid Skjorte med et Klæde af de forskjelligste Farver om Livet og dertil bare de Hatte af lige saa forskjellige Façoner, behængte med flagrende Baand; thi hvad vilde det hele Optog i Grunden have været, dersom Folkene ikke vare blevne iførte disse Narredragter? Da Hjertestyrkningen var modtagen, fremkom den allestedsnærværende Jeppesen i Karlenes Navn med en underdanigst Anmodning om, at de maatte afgive en Æresvagt den Dag for den naadige Greve — atter en Opfindelse af den utrættelige Ridefoged, og da dette ligesaa naadigen var bleven tilstedet, udtog Jeppesen de Karle, som tidligere havde gjort Tjeneste i Krigen og derfor nogenlunde kunde haandtere et Gevær. Man forsynede da 4 af dem med saadanne Vaaben og stillede strax de 2 ved Opkjørselen af Gaarden, de 2 andre ved Hovedtrappen, og lod de 6 Tilbageværende blive tilstede som Afløsning for Kammeraterne.

Da Bønderkarlene, medtagende de Tilbageblevnes

Heste, vel vare borte, stædtes Godsets forskjellige Betjente, saasom Ridefogder, Skytter og Strandridere samt et Par Degne, som havde forvildet sig op paa Gaarden, til Cour, hvorefter en Deputation af 16 ældre Bønder, 2 fra hvert Sogn, hvori Greven havde Jordegods, udbade sig Audients. Denne Sammenkomst behagede hverken vor fælles Ven Jeppesen eller de øvrige Ridefogder rundt omkring paa Gaardene, som ganske vist havde forhindret den, dersom Nogen af dem havde havt Anelse om en saadan Plan, hvilken de øieblikkelig tilskrev Præsten i Ugilt, Hr. Porse Hammer, da han, som det sagdes, „altid var paa Spil, naar det gjaldt om at drille Ridefogderne og deres Herskab, og bare skulde passe sin Prædikestol, saaledes som de andre Præster gjøre, og ikke stikke sin Næse i det, som ikke vedkom ham. Man skulde ogsaa nok see ind til ham ved Leilighed", forsikkrede de; „thi Gud skee Lov, var der da endnu baade Provst og Biskop til, og de kunde bevise, at han engang havde døbt en Pige før en Dreng, uagtet man altid døber en Dreng før en Pige, naar to Børn af forskjelligt Kjøn samtidig stedes til Daab, og lige saa vist var det, at han en anden Gang glemte den ene Bøn i Fadervor paa Prædikestolen — hvilken af Bønnerne det var, kunde man vel ikke sige, nu efter saa lang Tids Forløb med Bestemthed; men den ene Bøn var jo lige saa hellig

som den anden, og een af dem havde han ganske vist engang glemt." Den allerværste Beskyldning var imidlertid dog den, at han paa Prædikestolen blot bad for „Herskabet", men ikke for „det naadige Herskab", som Godsets øvrige Præster altid udtrykte sig, og skal han engang i et muntert Øieblik have forsvaret dette dermed, at Herskabet ingenlunde kunde kaldes naadigt imod Bønderne, som især skulde see Prøver paa dets Naade og at han desaarsag vilde sige Noget, som han ikke meente, dersom han bad for det „naadige" Herskab. Naturligviis var Greven ikke bleven ubekjendt med disse Besværinger over den dristige Præst; men, da han, som tidligere bemærket, i Grunden var en godmodig og rettænkende Mand, slog han dem hen i Vind og Veir, og Hr. Hammer var indbudt til Fødselsdagen ligesaavel som de øvrige Præster, i hvis Pastorater Greven havde Jordegods. Forresten kunde der ogsaa være Grund nok til Klager over Gaardens Bestyrelse, naar man betænker, at Greven selv kom saa sjelden til Asdal, hvorved alle Ridefogder og Forvaltere samt Strandridere fik den bedste Leilighed til at undertrykke Godsets Fæstere og berige sig selv. Navnlig var Strandinger, ligesom nu, en utømmelig Kilde til Fordeel for Alle, der havde Noget med dem at bestille, og det „naadige Herskab" fik den allermindste Part af det, med Undtagelse af, at den kloge Jeppesen af og til sendte

en Kasse Viin, Tobak eller andre Behageligheder over til Greven, som da roste slige Gavers Fortræffelighed i Forening med sine Gjæster og ikke betænkte, at han kun fik Smulerne fra det rige Bord. Dog tilbage til vor Fortælling igjen!

Efterat Greven paa sin venlige Maade havde takket Bønderne for deres Opmærksomhed, som virkelig overraskede ham, gav han sig til at tale med Enhver, af hvem han kunde trykke et Ord ud, og da der heldigviis, maaskee ogsaa efter Overlæg, fandtes et Par velbegavede, frimodige og forstandige Mænd iblandt dem, og disse maaskee endogsaa i Forveien havde overveiet, hvad de vilde tale med „Naadigherren" om, saa fik den gode Greve Mere at høre, end han anede, og ganske vist mere end visse Folk i hans Tjeneste skjøttede om.

„Hvorledes har Qvæget det iaar", spurgte Greven iblandt Andet en ældre Bonde med et ærværdigt Udseende. „Det har været et fugtigt Aar og dette er neppe godt for Qvæget, navnlig for Faarene."

„Det er endda ikke den værste Fortred", svarede den Adspurgte med et dybt Skrabud, „men Ulvene gjøre os langt værre Skade."

„Hvad for Noget! er det Kram til endnu i saa stort Tal siden de sidste store Klapjagter?"

„De trække imod Nord, fordi Herremændene syd-

ligere ingen Fred lader dem. Vil Naadigherren holde Klapjagt f. Ex. i Ulvekjær i Horne, saa kan I see en smuk Flok baade af Gamle og Hvalpe."

„Er Du fra Horne?"

„A er fra Tornby, Naadigherre, men endnu i Vinter var min Datter nær bleven sønderreven af dem, da hun skulde over til „Høerne" (o: Qvæget), og hun maatte blive der hele Natten. Vi turde heller ikke gaae ud, desformedelst vi ingen Vaaben havde uden nogle bitte Knive, og vi tilbragte Natten i den grueligste Angst for vort Barn, som vi engang havde hørt skrige, og derfor troede opædt."

„Stakkels Folk", sagde Greven deeltagende.

„A veed ikke om Naadigherren veed, hvordan det gik Christen Blæser, som vi kalde ham, da han Juledagsaften gik fra Kjølskegaard, hvor Eders Ridefoged havde givet Folkene en lille Svingom", spurgte en anden Bonde med et opvakt Ydre og det sædvanlige Skrabud.

„Nei, jeg gjør ikke; fortæl kun, min Ven!"

„Naa, da han var kommen noget derfra, kom 6—7 Ulve efter ham, og idet han rendte for dem, faldt han paa Hovedet i en dyb Grav, som hedder Ulvegraven, fordi den er gravet til at fange Ulve i, uden at vi veed, at der er fanget nogen før hiin Nat. Kræn (o: Christen) kom vel til Bunden, og „Clar-

netten" var ogsaa heel, hvilket var en Guds Lykke for ham, thi straxt havde han Ulvene om sig, og lige med Eet kom Een paa Hovedet ned til ham, rimeligviis fordi den havde gjort et Feiltrin oppe paa Kanten af Graven, hvor de sprang omkring som besatte. Kræn Blæser blev naturligviis heelt ræd baade for Ulven nede hos sig og for dem deroppe, som han hvert Øieblik ventede at ville komme bag efter. Alle gloede de paa ham med deres gnistrende Øine og hylede forskrækkelig. Ulven dernede var kroben saa langt fra ham som muligt, men lurede paa enhver af hans Bevægelser, og Blæseren vidste jo ikke, hvad Øieblik den vilde fare ind paa ham, for sulten som en Ulykke var den sagtens, og Kræn var feed. Da var det, at han i denne sin store Nød kom til at tænke paa, at Ulvene vare rædde for al Musik, og han trak da Clarnetten frem, men rystede saadan at han neppe kunde sætte Mundstykket paa og siden orkede han heller ikke straxt at blæse. Han tog dog Veiret til sig og begyndte at spille op, og hvad Ulvene ikke havde hylet før, det gjorde de nu, og saaledes blev han ved at spille for sit Liv lige til Dag. Saa rendte vel Ulvene fra Graven, men desuagtet blev han ved med Musikken lige til der kom Folk til, og man skød saa Ulven nede i Graven og fik Blæseren trukken op."

„Du skal faae Dig et Extra=Kruus for denne

Historie", sagde Greven venlig og klappede Fortælleren paa Skulderen, „og Eder Alle skal jeg love, at indskærpe Skytter og Ridefogder, snareſt muligt at udrydde disse onde Dyr, hvor de forefindes paa mine Godser, og gjøre dem Alle ansvarlige for den Skade, de fra idag af gjøre paa Eders Kreaturer, store og smaa."

Bønderne bukkede med mange Taksigelser, og Een af dem meente, at dette sidste vilde hjælpe allerbedst, og i Virkelighed blev Ulvene omtrent paa denne Tid saa pludselig udryddede i Vendsyssel, at det Sagn er opkommen, at Bønderne fik en klog Kone til at samle dem Alle paa et vist Sted, som angives forskjelligt, hvor hun bandt dem med røde Snore og derpaa forsvandt med dem.

„Er der ellers Noget, jeg kan hjælpe Eder med, saa tal kun frit ud."

„Hoveriet er saare strengt, naadige Herre!" bemærkede en af Bønderne noget frygtsom, „og paa somme af Gaardene er Træhesten aldrig fri, være sig for Mænd eller Qvinder."

Men her anslog man en Streng, som skurrede stærkt i de grevelige Øren.

„I maae gjøre Eders Arbeide uden Svig, Folk", udbrød han noget fortrydelig; „thi hvorledes kan ellers mine Gaarde vorde drevne? Jeg veed forresten ikke af at Qvinderne ogsaa komme paa Træhesten, og det skal

vorde forbudt; men Tvang maa der til; thi Ingen gjør sit Hoveri med en god Villie. Men hør nu, I fra Strandsognene: mine Strandridere klage svært over de skammelige Tyverier, der skeer ved Strandingerne, saa at jeg næsten aldrig faaer Noget deraf i min Lomme. Det maae I see at standse, for jeg vil nødig sende nogle af Eder til Bremerholm."

De paagjældende Bønder taug en Stund og saae paa hinanden.

„Dersom Naadigherren vil tillade os at sige det, saa ta'er Bønderne den mindste Part deraf, om de ellers faaer Noget", bemærkede den Ene af de Deputerede fra Tversted noget nølende.

„Hvem tager da Broderparten, for at I stjæle med er naturligviis afgjort."

„Vi veed ikke", svarede Bonden forsigtig, „men ellers siger man for et gammelt Ord, at de, som kjøre eller ride til Stranden, ere de værste Tyve og at det Meste hænger ved Pennen, der gjør Regnskabet."

Greven studsede aabenbart ved disse Hentydninger, som maaskee aldrig før vare komme ham for Øren.

„Aa, I ere Strandtyve tilhobe, saa mange som have med Stranden at bestille", udbrød han ærgerlig, „dog nok derom — gaae nu ned i Borgestuen og gjør Eder tilgode — Gud være med Eder."

Neppe var Bondeskaren under mange Skrabud,

kommen udenfor Døren, til hvilken de havde nærmet sig i en virkelig Krebsegang, før Jeppesen paa sin sædvanlige stille Maade kom ind ad en anden Dør med den Underretning til Naadigherren, at Frokostbordet længe havde ventet paa ham. Rimeligviis havde han, ved at lytte udenfor, hørt Samtalen imellem Greven og Bønderne og at denne ikke havde sat den Første i et Fødselsdags-Humeur, turde det første Blik overtyde ham om.

„Disse Folk, som nu gik, have besværet sig over forskjellige Ting", sagde Greven, uden tilsyneladende at have hørt den Bemærkning, hvormed Jeppesen havde introduceret sig, „og hænger det sammen som de sige, maa der ske nogen Forandring i visse Forhold."

Jeppesen saae spørgende paa Greven.

„Sørg nu allerførst for, at man kommer af med Ulvene, som ødelægge Bøndernes Qvægstand. Skytterne have ikke Mere at bestille end at de godt kan holde Godsets Tilliggende fri derfor, og saa skal man vide at straffe Qvindfolket paa en anden Maade end ved Træhesten. Jeg stoler paa Dig, Jeppesen, at Du drager Omsorg for begge Dele."

„Ingen Qvinde har nogensinde i min Tid redet Træhesten her paa Gaarden", svarede Ridefogeden med Sikkerhed, „og om Hr. Greven vil tilkalde

Bønderne, skulle de bevidne, at den yderst sjelden og kun i Nødstilfælde besættes af Mændene. Hvad der skeer paa de andre Gaarde, kan jeg derimod ikke svare for, uden at Eders Naade vil indrømme mig et Overtilsyn, som jeg af Hengivenhed for Hr. Greven ikke skal vægre mig for at paatage mig, men som jeg af mange Grunde helst vil være fri for; thi jeg kan bære mig ad som jeg vil, saa vil enten de underordnede Ridefogder eller Bønderne blive misfornøiede med mig. Hvad Ulvene derimod angaaer, saa skal der, inden Aar og Dag, ingen andre Ulve findes paa denne Gaards Grund end dem, der tilfældigviis streife herind; thi jeg indrømmer, at jo hurtigere man kommer af med den Plage, desto bedre."

„Du er en tro og flink Mand, Jeppesen, som jeg aldrig forgjæves har henvendt mig til", svarede Greven og klappede ham paa Skulderen. „Der er Noget i det, Du siger om en Overbestyrelse af det vidtløftige Godses forskjellige Eiendomme og jeg skal tage denne Sag under nærmere Overveielse. Men hør endnu dette" — afbrød han sig selv — „der kommer, som Du selv bedst veed, alt for Lidt i min Kasse fra Stranden, og da jeg bebreidede Bønderne deres Tyverier, gav de alle Andre Skylden derfor end dem selv. Der maa et langt skarpere Tilsyn dermed, Jeppesen! Strandrideren kan jo nok tage Noget;

men at baade store og smaa Strandinger give lige stort Udbytte i min Kasse, tyder paa store Snyderier og Underslæb, som der maa sættes en Pind for."

„For Alt, hvad der bjerges paa Gaardens Forstrand, ere Regnskaberne saa nøiagtige som de kunne være", svarede Jeppesen uden at betænke sig et Øieblik; „men ganske vist er det, at det Allermindste kommer i de lovlige Hænder. Alt kan man bruge og ødelægger stundom de kosteligste Gjenstande eller benytter dem paa den skammeligste Maade. Jeg har saaledes truffet paa Rokkehjul, som man havde smurt med den fineste Olie; hvor Gaasefedt kunde gjøre bedre Nytte. Da Bønderne overfjor kjørte Høet hjem, kunde jeg aldrig begribe, hvoraf det kom, at Vognene vare saa vellugtende, indtil jeg opdagede, at Lugten kom fra Axlerne, som det da viste sig, at de havde smurt med den fineste franske Pomade, — af hvilken Strandrideren blot havde bjerget 4 smaa Krukker, som han redelig afleverede. Først havde de prøvet paa at spise Pomaden ved at smøre den paa Brød og at stege Fisk i den; men da dette ikke smagte, foretrak de at anvende den paa hiin Maade istedet for at aflevere den. Aa, de ere store Tyveknægte alle tilhobe."

Denne Anekdote satte Greven atter i godt Humeur og da Jeppesen mærkede dette, glemte han

ikke at fortsætte med sine Historier. „Naar de komme ombord, ere de ligesom Børn til at smage paa Alt, som kan fortæres, enten det duer dertil eller ikke. Stundom have de Held med sig; men stundom maa de ogsaa bøde alvorligt derfor. Saaledes strandede i Vinter en fransk Kuf uden levende Besætning, — ladet med Farvetræ. Skibet søndersloges før Stort kom iland — men i Kahytten fandt Bjergerne forinden flere store Dunke med Spiritus, hvilke de saa hurtig som muligt deelte imellem sig for at tømme dem indbyrdes; men ret som hver Flok kom til Bunden, tittede et Slangehoved ud af den ene, en Frø eller en skrækkelig grim Ogle ud af den anden Dunk, og det viste sig da, at det var Dyr, der vare satte i den Spiritus, hvilken de nu havde gjort sig tilgode med."

„Ih, fy for Fanden!" skreg Greven og spyttede et Par Gange — „ha, ha, ha, men lad dem ha' det. Men kan Strandrideren ikke gjøre Noget imod disse Uærligheder?"

„Strandrideren? Nu skal Hr. Greven høre, hvordan det gik ham sidste Sommer. Han havde laant et Par Heste og en Vogn for at hjemage noget Hø, da han seer en stor Tønde ude paa den mellemste Revle. Han klædte sig nu heelt af og fik Tønden baxet tillands; men ret som dette lykkes ham, seer han, at Hestene have slaaet sig løs fra Tøirene og

gik omkring paa egen Haand. Han iler nu hen til dem, men de blive skye for det nøgne Menneske og begynde at løbe ind ad Landet. Sandhøi sløiter ad dem, og ved at tale dem venligt til, faaer han den ene fat, springer op paa den og troer nu at kunne komme lettere til den anden, naar han red hen til den. Men heri bedrog han sig aldeles. Saasnart Kammeraten seer den nøgne Mand paa Hesteryggen, bliver den sky for Alvor og stikker i fuld Fiirspring, hvorpaa Hesten, som bar Strandrideren, ligeledes satte afsted i Carriere, og nu havde Strandrideren kun Valget imellem at kaste sig af eller at lade staae til. Han valgte det Sidste og kom i flyvende Fart ind i Gaarden, hvor hans Nærværelse fremkaldte en uhyre Forstyrrelse og Latter."

Greven havde sat sig ned paa en Stol, og Ive saa Vandet traadte ham i Øinene. Hr. Jeppesen forstod udmærket den Kunst, at vende sin Herres Tanker bort fra alle ubehagelige Spørgsmaal.

„Naa, vi laante ham de fornødne Klæder; han fik to Karle med for at læsse Tønden paa Vognen, og han drog afsted; men Hr. Greven kan tænke! Da Sandhøi atter kom til Stranden, var ei alene Tønden, men ogsaa hans Klæder borte, og han saae heller ikke Noget til dem siden, uagtet vi undersøgte

Klitterne paa det Nøieste, og satte fire Mænd i Hullet, fordi de havde arbeidet der i Nærheden."

En Vogns Rumlen i Gaarden afbrød Jeppesen i at fortsætte sine Historier, som han sagtens kunde være vedbleven med i det Uendelige; thi det viste sig snart, at den ankomne Gjæst var Grevens gamle Ven, Grev Reedtz fra Voergaard, der var kommen saa tidlig for at faae sig en fortrolig Passiar med Æresgjæsten før det store Selskab indfandt sig.

V.

Overrumplingen.

Da Klokken omtrent var fire, holdt Præsteenkens bedste Vogn — hvilket dengang ikke sagde Meget — i Præstegaarden, beredt til at modtage Hr. Hvid, som med et noget beklemt Hjerte steg ind i den, for at have sit første Møde med sin naadige Kirkeherre. Han ventede imidlertid ikke, at det vilde komme til Forklaringer paa den Dag, fordi Festlighederne og Gjæsternes Nærværelse vilde forhindre det; men han indsaae efter en nøiere Overveielse, at dette kun var en Galgenfrist, som man siger, og forudsaae de uhyre Ubehageligheder, som han for hiin Qvindes Skyld vilde gaae imøde. Præsteenkens mørke Anelser havde begyndt at smitte ham.

Gaarden Asdal maa man forresten ingenlunde tænke sig i den Tilstand, som den nuværende Gaard af samme Navn, der er ligesaa ubetydelig med Hensyn

til sin Hovedbygning, som hiin var stolt og imponerende med sine 3 Etager og mægtige Fløie paa den steile Voldbakke, som endnu er at see, omgiven af en dyb Grav; thi det er ikke Hundrede Aar siden at denne smukke Bygning blev nedreven efter at Godset var kommen i privat Eie. Naturligviis gjorde den nye Kjøber sig Eiendommen saa indbringende som mulig. Slottet var for dyrt at holde vedlige, Hoveriet afløstes, Bøndergodset bortsolgtes, Slottet blev nedreven for Materialets Skyld, og desuagtet døde, ifølge Sagnet, den entreprenante Eier i et Fattighuus. Dog dette hører ikke herhid, og vi ville gaae videre i vor Fortælling, som Læserne maaskee allerede finde langtrukken nok.

Saasnart Hr. Hvid var kjørt over den mægtige Bro, der førte over Graven ind til Slottet, og forbi de tidligere omtalte saa naragtig udstafferede Skildvagter, og endelig var rullet hen for den store Trappe, modtoges han strax af flere festligklædte Tjenere, der førte ham gjennem Corridoren op i første Etage, hvis Fløidøre aabnede sig for ham, og han befandt sig nu i en stor Forsamling af Gjæster, som stode rundt omkring i den meget rummelige Sal i smaa Grupper og talte sagte med hinanden, i det Nogle saae hen til Døren, hvorigjennem Hr. Hvid var traadt, medens Andre stirrede henimod en anden

Indgang, der — som det sidenhen viste sig — aabnedes for „Hans Høigrevelige Naade". Hr. Hvid kjendte Ingen, ligesaalidt som Nogen kjendte ham, og han gik derfor, efter at have bukket for hele Forsamlingen, der saae paa ham med forundrede Blikke, hen i en Vindues-fordybning, hvorfra han stirrede hen paa de mange Gjæster, idet han søgte, at gjøre sig saa hjemme i disse Forhold som mulig. Han havde ikke staaet længe før en lille feed Mand vraltede hen til ham og, tagende ham i Haanden til Velkomst, spurgte, hvem han var. Da Hr. Hvid havde navngivet sig som den nye Præst til Stedets Menighed, bød han ham atter hjertelig velkommen, idet han navngav sig selv som Hr. Jens Elling til Skallerup.

„Ja, Hr. Broder har skudt Pappegøien, som Ordsproget siger", vedblev den snakkesalige Præste-mand. „I den Alder, som Hr. Broder synes at være, at faae et jævnt lille Kald, gode, velvillige Menigheder, og en kjøn ung Hustru, der har Meget til Bedste og kan faae Mere."

„Med Forgunst at melde", afbrød Hr. Hvid ham og blev blussende rød, „saa er jeg endnu uvi-dende, om jeg nogensinde indtræder i den hellige Ægte-stand, saa Ingen kan sige, om min Hustru vil blive riig eller fattig."

„Da maa Hr. Broder undskylde mine Ord",

svarede den lille Præst i største Forundring, „jeg har ingenlunde villet krænke eller saare Hr. Broder, og jeg kan godtgjøre, at Ordet i Almindelighed gaaer, at Jomfru Schwartzkopff . . ."

„Jeg beder, Hr. Broder, om ei engang at nævne denne Qvindes Navn for mig", svarede Hr. Hvid ivrig, „da hun er mig ufordragelig indtil selve Navnet."

„Da er dette mig en heel Gaade", indvendte Præstemanden og rystede betænkelig paa Hovedet: „Jeg er en ældre Mand og mener Hr. Broder det godt, og Hr. Broder vil derfor ikke blive ivrig, naar jeg atter bringer denne Qvinde paa Tale, og beder Hr. Broder vel at betænke sig, før han forkaster et saadant Giftermaal, som Mange vilde takke Gud for at kunne indgaae. Og heller ikke skal Hr. Broder troe Alt, hvad onde Tunger udsprede; thi der findes Løgn og Bagtalelse lige saa godt i Jylland som paa andre Steder."

Med denne Paamindelse forlod den gode Præstemand sin unge Embedsbroder, hvem han ved Afskeden tilkastede et venligt Nik. I største Ærgrelse vendte Hr. Hvid sig om imod Vinduet, hvorfra han tankefuld stirrede ned i Gaarden, indtil en Haand pludselig lagdes paa hans Skulder og en velklingende Stemme kaldte ham ved Navn og bød ham et venligt Vel-

kommen. Forundret vendte Hr. Hvid sig om og saae en høi mager Mand for sig, der foreſtillede sig som Hr. Porſe Jacobſen Hammer fra Ugilt.

„Den fede Elling fra Skallerup har fortalt os, hvem I er, og jeg gaaer for at byde Eder velkommen, ikke for Broderſkabets Skyld, men fordi Eders Anſigt tiltalte mig ligeſom I traadte ind iblandt os øvrige Figurer, ſammenblæſte endog fra Grevſkabets yderſte Grændſer, for ved vor Nærværelſe at forherlige vor naadige Kirkeherres høie Feſt. Er Kjæreſten med? Hun er jo ſom hjemme her, vil man ſige?"

Ved denne ſpydige Bemærkning blev Hr. Peder ſaa ivrig, ſom han endnu aldrig før havde været; men han undertrykte ſin Fortørnelſe, idet han blot bemærkede: „Jeg har ingen Qvinde fæſtet endnu og agter heller ikke at gjøre det."

Hr. Hammer ſaae paa ham med en aabenbar Forbauſelſe, og talte fra den Stund til ham med en Hjertelighed, ſom gjorde Hr. Peder Hvid ſaare godt: „Tilgiv mig, kjære Broder, om jeg har krænket Eder med min Bemærkning, ſom oprigtig talt var ſagt alene af den Grund. I kan heraf ſagtens ſlutte, hvad jeg har hørt om Eder og hvad jeg veed om hende, der efter paalidelige Udſagn kaldes Eders Fæſtemø; men jeg glæder mig hjertelig til, at der bliver en Skjændighed mindre begaaet i vort geiſtlige Broder-

skab; thi at faae et Embede paa saadan Betingelse er det allerværdigste Simoni. — Min Formand døde uden at efterlade sig Enke eller Døttre, og jeg blev heller ikke fristet paa andre Maader; men jeg var før gaaet som Præceptor hele mit Liv igjennem, end kjøbt min Kjole ved min egen Skjændsel, selv om Qvinden, jeg skulde have fæstet, havde et godt Navn og Rygte. Jeg ønskede gjerne at tale nærmere med Eder om den Sag, som skjuler en for mig uforklarlig Hemmelighed; men Manges Øine ere rettede paa os og I kan hvert Øieblik vente Besøg af vor værdige Provst histovre, hvem Ellingen nu saalænge har hvisket sammen med og hvis Søn havde faaet Maitressen med Kaldet, om I ikke havde været — Herregud — han havde gjerne taget den jammerligste Malkepige, om Greven havde tilbudt hende — imidlertid — Sindighed, Udholdenhed og Mod! — vi tales nærmere ved."

Med Besøget af Høiærværdigheden blev der imidlertid Intet; thi pludselig aabnedes Fløidørene til de indre Værelser af to Lakeier og Hans grevelige Naade viste sig i al sin Herlighed, venligt hilsende til begge Sider af Salen, hvor Gjæsterne nu saa godt som muligt søgte at ordne sig rækkevis. Da Greven kjendte dem Alle, havde han ogsaa et forbindtligt Ord til Enhver især at sige og optraadte med den elskværdige Lethed, som er Aristocratiet saa egen, men som Borger-

ſtanden ialmindelighed ikke kan tilegne ſig. — Saaſnart Greven ſaae Provſten, ſom i Overeensſtemmelſe med ſin Rang havde indtaget den øverſte Plads i den ene Række, traadte han hen til ham og rakte ham hele Haanden, medens de Fleſte af de andre Gjæſter maatte nøies med et Nik, ſpurgte ham, hvordan det ſtod ſig paa Skagen, hvor Provſten netop var Præſt, og da Provſten foreſtillede ham ſin Søn, Jomfru Schwartzkopffs uheldige Beiler, en ung Mand af et meget indſkrænket og fortrykt Ydre, hilſte Greven næſten ligeſaa venlig paa ham ſom paa Faderen, idet han takkede dem Begge hjerteligſt, at de ikke havde ſkyet den lange Vei for at komme til hans Fødſelsdag.

O, hvad gjorde man ikke i ſin Tid for Anſtrengelſer, naar det gjaldt om at indſmigre ſig hos en Kirkepatron, ſom havde Kaldsret, om det ſaa blot var hver tredie Gang, til et geiſtligt Embede, endſige, hvor det, ſom her, kom an paa at vinde en Mands Gunſt, der havde en halv Snees Præſtekald at bortgive. Mon den høie Adel ikke har mærket, at Forſalen nu er bleven noget tommere for dette Slags Gratulanter?

Idet Grevens Øie gjennemſløi Salen, opdagede han ſnart Hr. Hvid, ſom var bleven den Nederſte i den ene Række, paa Grund af at han havde holdt ſig nede i Salen, efterdi han ikke kjendte Nogen, og

derfor ikke skjøttede om at gaae ind imellem de øvrige Gjæster; men neppe havde Greven opdaget ham, før han ilede hen til ham, tog hans Haand imellem begge sine, og ønskede ham til Lykke med Ankomsten, forestillende ham for den hele Forsamling som den nye Præst til Horne-Asdal Menigheder.

Det gik nu her ved dette lille Hof som ved de større: Hr. Peder blev strax lykønsket paa det Venligste af en heel Mængde ubekjendte Personligheder, der forestillede sig som Proprietair den og den, som Embedsbrødre, ja endog Strandridere, Forvaltere, Ridefogder og en enkelt Skytte var her tilstede, idet disse efter Formiddags-Audientsen havde faaet en særskilt Indbydelse til Festmaaltidet, hvorover deres øvrige respective Colleger naturligviis vare bristefærdige af Misundelse.

Efterat Greven i en Timestid var gaaet omkring iblandt Gjæsterne, spøgt med Strandrider Sandhøi i Anledning af hans ufrivillige Ridt, spurgt Hr. Mossin i Tversted, om det var sandt, at han kunde mane Gjengangere ned, spurgt Byfogden i Hjørring, der var constitueret Amtmand i sin Overøvrigheds Fraværelse, hvorledes han kunde overkomme saa byrdefulde Embeder og endda passe Strandingsauctionerne, hvor hans Kudsk blev tilslaaet det Meget, hiin Retfærdighedens Tjener stadig kjøbte for sig selv, — og

kort sagt vexlet et Par Ord med hver Gjæst, selv med den indbudte Skytte, kom den allestedsnærværende Jeppesen ind i Salen, og idet han bukkede dybt for Greven, tilmeldte han ham „at Bordet nu var serveret.“ Greven saae sig et Øieblik om, gik derpaa hen og tog Hr. Hvid ved Haanden, idet han i Spøg spurgte ham, om han vilde være hans Borddame i Mangel af en bedre; Hr. Hvid takkede med et dybt Buk og til ikke liden Overraskelse for Alle og stor Misundelse for Provsten og enkelte andre Gjæster, vandrede Hr. Hvid ved Grevens venstre Side imellem begge Rækker ind i Spisesalen, efterfulgt af den øvrige Skare i en Stilhed, der mere tydede paa at man gik ind i en Liigstue end til et Sted, hvor Bordets Glæder skulde nydes.

Ved Indtrædelsen i Salen, der paa Grund af den i det noget skumle Værelse alt indtrædende Aftenskumring, var glimrende oplyst, modtoges Gjæsterne af en brusende Taffelmusik, der var mere larmende end harmonisk, hvilket ikke var til at undres over, da Musikchoret var sammensat af de bedste Landsbyvirtuoser, hvoraf de Fleste ei kjendte til Noder, men vare blevne enige om at spille de Dandsemelodier, alle bedst kjendte fra Bøndernes Forsamlinger. Hvad Greven og de mere dannede Gjæster tænkte om denne Musik skal vi lade være usagt; men, naar vi betænke,

at det hele Musikchor udgjorde 4 „Clarnetter", 6 „Fioler", den ene Clarinet mere falsk end den anden, den ene Violin mere skrattende end den anden, en Trompet, en Tromme og en „Basfiol", og lægges hertil, at samtlige Herrer Musici spillede meer eller mindre falsk, holdt „Taxten" med større eller mindre Nøiagtighed, uagtet de alle saaledes hamrede Takt med deres høire Fod, at denne Trampen rigelig kunde træde i Stedet for en extra Tromme, saa kunne vi vistnok i al Alvorlighed bede Skjæbnen forskaane vore Øren for en slig infernalsk Musik.

Som et Curiosum, der maaskee her kunde være paa sit bedste, om end ikke rette Sted, skal vi henlede de ærede Læseres Opmærksomhed paa „Basfiolens" Historie, der igrunden er comisk nok. Den indkrev engang paa Skallerup Strand, hvor den blev funden af 3 Fiskere, der bare den op i Klitterne, høilig forundrede over den store Kasses Lethed. Man fik snart fat paa et saakaldt Kobeen og søgte nu at brække Kassen op, hvilket kostede uhyre Arbeide, da Kobenet havde faaet fat i een af de store Strænge og denne gjorde naturligviis en drabelig Modstand. Endelig sprang den da med et vældigt Brag, som i den Grad forfærdede Tyvene, at de løb bort fra Kassen, troende fuldt og fast, at den skinbarlige Satan var inde i den. Da de vare komne ned paa Stranden

og mærkede, at de ikke bleve forfulgte af nogen Djævel, raadsloge de indbyrdes om, hvad der nu var at gjøre, hvorpaa de bleve enige om „i Guds Navn" atter at gaae tilbage til Kassen og see at faae at vide hvad det egentlig var, som fandtes i den. Da de kom hen til den igjen, saae de 2 andre Sognebeboere ifærd med at fortsætte deres Værk ved Hjælp af deres eget bortkastede Kobeen. Dette gav de første Eiere betydeligt Mod og nu udspandt der sig strax en meget heftig Strid omkring Kassen, idet de gav hinanden de forskjelligste, vistnok velfortjente, mindre smukke Tillægsnavne, men bestandig sotto voce for ikke at blive hørte af andre Øren end deres egne. Da Partierne vare omtrent lige i Kræfter; thi de To, som vare imod de Tre, havde jo Kobenet paa deres Side, til Nødhjælp, blev man tilsidst enige om, at dele Udbyttet af Kassens Indhold, hvorimod Kassen selv skulde tilhøre de første Findere, fordi de havde havt Møie med at bære den op. Man gik nu mere dristig til Værket; thi Een om Een og To om Fanden, siger Ordsproget, men nu var man jo hele Fem. Ved de forenede Anstrengelser kom Laaget naturligviis snart op og man saae da til deres usigelige Forbauselse og vistnok lige saa store Skuffelse en „Fiol", om hvis Størrelse Ingen af dem før havde drømt. Først vilde man slaae den istykker for at dele Stumperne, men da det var til

ingen Nytte — til Nød kunde Strængene bruges til Pleiler og Faaretøir — saa afkjøbte Sognefogden, som var den Ene af det hæderlige Compagni, de Andre deres Eiendomsret for en Pægel Brændeviin og nogle Kander Øl. Han bar den derpaa ved Aftenstid „til Sit", hvor han i største Fortrolighed viste den til sin gode Ven, Degnen, der meente, at den var kommen fra det Land, Patagonien, hvorom han tidligere havde læst; thi Degnen var en meget belæst Mand og vidste, at Folk, derude vare ligesaa store som Kæmperne i gamle Dage hos os, og store Folk maatte naturligviis have store „Fioler". Da Degnen tillige var en Elsker af Sjeldenheder, som ikke saa ualmindeligt erholdtes ved de mange Strandinger, saa afkjøbte han Sognefogden den „patagonske Kæmpefiol" for en halv Tønde Byg, og saaledes fik da ogsaa Præsten Nys om Tingen. Han forklarede nu Degnen, hvorledes den egentlig brugtes; men den stod i lang Tid uden Kjøber, da Bønderne ikke syntes om den brummende Lyd, der efter deres Mening, mere lignede et Sviins Grynten end nogensomhelst Musik; men tilsidst kom han dog af med den til en mere begavet Virtuos mod en ubetydelig Avance, og saaledes kom den da ogsaa til at figurere ved denne Fest og give sin Stemme med i Laget.

Vi kunne vel antage, at samtlige Gjæster ere komne vel til Sæde ved det festlig smykkede Bord,

medens de ærede Læsere ere blevne bekjendte med „Basfiolens“ Historie, ja kan vel endog tilføie, at baade den første og anden Ret imidlertid ere blevne borttagne for at give Plads paa Bordet for den næste; men, hvad vi fremfor Alt ikke maae glemme at anføre, er Ankomsten af endnu en Gjæst, som var indtraadt i Salen ved Grev Reedtz's Haand, ret som Gjæsterne vel vare komne tilbords, og denne Gjæst var Jomfru Schwartzkopff! Da man vel havde sat sig, opdagede Hr. Hvid rigtignok ligestrax, at to Stole ved Grev Rantzaus høire Side — selv sad han ved dennes den venstre — vare ledige; men tænkte ikke videre derover; thi hvor let kunde det ikke være, at der manglede endnu et Par af Grevens meest agtede Gjæster; men da hiin ham kun altfor vel bekjendte Dame fremtraadte ved hiin Cavaleers Haand og paa det meest Indtagende, i al Beskedenhed neiede for hele Selskabet, for derefter at tage Plads ved Grevens høire Side, sammensnøredes hans Hjerte med en hidtil ikke følt Uro; al Madlyst forlod ham, og han maatte opbyde hele sin Selvbeherskelse for paa en passende Maade at kunne besvare de Spørgsmaal og Bemærkninger, der fra begge hans Bordfællers — Grevens og Provstens — Side uophørlig henkastedes til ham. Hvad „Jomfruen“ selv angik, da behandledes hun af Greven med en faderlig Venlighed,

saae saa nydelig ud og opførte sig baade saa utvungen og tillige saa passende, at hun vakte Alles Beundring i den Grad, at de Fleste priste Hr. Hvid lykkelig, som i Tilgift til Kaldet fik en saa smuk og tillige bemidlet Brud. Da den femte Ret var indkommen, benyttede Grev Reedtz en Pause, som den skrigende Taffelmusik gjorde, til at udbringe Hædergjæstens, hans Ven, Grev Otto von Rantzaus Skaal. Paa den Tid brugtes ingen Taler, naar der udbragtes Skaaler. Selve Skaalen motiverede sig selv og Æresgjæsten nøiedes med at hilse til alle Sider. Heller ikke udbragtes der flere Skaaler end den, som udelukkende angik Dagens Høitidelighed, og det vakte derfor ikke liden Opmærksomhed, da Grev Rantzau, ved den syvende Ret, pludselig reiste sig op og opfordrede Gjæsterne til at tømme et Bæger for den nye her tilstedeværende Præst, Hr. Peder Jacobsen Hvid til Horne og Asdal og — hans tilkommende Ægtefælle, „min kjære Guddatter, Jomfru Kirstine Schwartzkopff". Neppe vare disse Ord udtalte, før Musikken faldt ind med al Kraft — tilsyneladende langt stærkere end da Grevens egen Skaal blev udbragt, og Gjæsternes Hurraer, anførte af Hr. Jeppesens, syntes heller ingen Ende at ville tage. Hr. Peder Hvid sad bleg som et Liig paa sin Stol og stirrede paa sit Glas med et næsten aandsfraværende

Blik, medens Jomfruen i sin velvalgte Beskedenhed slog Øinene ned paa den foranstaaende Tallerken og ligeledes blev siddende paa sin Stol, som det syntes høilig overrasket.

Det var altsaa den Plan, Hr. Jeppesen havde lagt i Nattens Mørke, en Plan, som baade i Romaner og i Virkelighed med høist forskjelligt Held saare ofte, baade før og siden er bleven benyttet, meest for at overrumple gjenstridige Svigersønner, som frygtede for, at Hymens Rosenbaand skulde vorde dem en utaalelig Lænke. Kjendte Jomfruen Noget til Planen? Ingen veed det, og hun benægtede det stedse siden hen og vi bør derfor troe det Bedste om hende i saa Henseende; men hvad Lod eller Deel hun end kan have havt deri, saa strandede den dog aldeles paa Hr. Peder Hvids Fasthed.

Da Musikken og Vivatraabene vare ophørte, reiste han sig stolt fra sit Sæde og udbrød med en Stemme, der hverken robede Usikkerhed eller Mangel paa Kraft: „Jeg modtager den første Skaal med Tak; den anden maa jeg afvise, da jeg aldrig faaer den Ære at ægte Jomfru Schwartzkopff."

Den Forbauselse, som disse faa Ord fremkaldte ere lettere at nævne end at beskrive. Greven traadte saa hæftig tilbage — hans Vrede være nu virkelig eller forstilt — at Stolen, hvorpaa han havde siddet,

væltede med en ikke ringe Larm. Provsten laae tilbage i sin Stol og saae op imod Loftet, ligesom en Høne, der drikker Vand, Hr. Elling foldede Hænderne paa sin trinde Mave og saae bekymret paa den unge Præst, hvem hans Sidemand Hr. Hammer, der ikke havde rørt sit Glas, da hans og Jomfruens Skaal udbragtes, tilkastede et opmuntrende Blik. Han var den Eneste i det hele Selskab, som deelte Hr. Hvids Følelser.

Hvad Jomfru Schwartzkopff angaaer, da havde hun valgt det for de fleste Qvinder, som befinde sig i øieblikkelige Forlegenheder, meest yndede Parti — at besvime, og hun vilde være trimlet ned af den høiryggede Stol, hvorpaa hun sad, dersom ikke Grev Reedtz havde taget sig af hende, og ved Tjenernes Hjælp faaet hende bragt ind i et Sideværelse. At dette Tilfælde ikke bidrog Lidet til at forøge Forvirringen, og den almindelige Fortørnelse imod den arme Præst er indlysende. Endelig brød Grev Rantzau den Taushed, som var fulgt efter Hr. Peders høitidelige Protest imod at vorde anseet som hans Guddatters tilkommende Ægtefælle.

„Sandelig, Hr. Hvid", raabte han med en af Vrede halvqvalt Stemme: „jeg har anseet Dig for en Mand af Ord og Ære, ellers havde Du aldrig erholdt et saa ansvarsfuldt Embede af min Haand.

Du har lovet at ægte min kjære, høitagtede Guddatter, hvis Hjerte Du maaskee har knuust ved din Troløshed; hvad kan Du svare hertil? Er jeg eller Du den Skyldige? Svar mig frit i disse mange hæderlige Mænds Nærværelse."

„Jeg har Intet at bebreide mig, naadige Herre, og naar I husker Eder ret om, maa I erkjende det Samme", svarede Hr. Peder med Fasthed. „Jeg lovede enten at ægte Jomfru Schwartzkopff eller at forblive ugift alle mine Dage. Jeg havde altsaa tvende Veie at gaae, og jeg har valgt den sidste. Den Begivenhed, som nu er indtruffen, bedrøver mig i allerhøieste Grad, baade for Jomfruens, for Selskabets og Eders egen Skyld, Hr. Greve; men den kunde være undgaaet, dersom Eders Naade havde adspurgt mig iforveien om mit Hjertelag, hvilket jeg endog troede, at I alt kjendte Noget til. Tillad mig endnu et eneste Ord, naadige Herre, og jeg skal tie for stedse", vedblev Hr. Hvid med hævet Stemme, da han mærkede, at Greven vilde tale. „Jeg føler altfor godt, at min Nærværelse maa i høieste Grad være piinlig for det hele Selskab, men fremfor Alt for Eders Naade, som jeg saa gjerne vil føie i Alt, der kan bestaae med mit Hjertes Fred og min Samvittigheds Ro — thi I har været min Families Ven og Velgjører — og naar jeg derfor nu trækker mig til-

bage fra Selskabet, skeer det ikke af Frygt for at blive her — eller af Undseelse over, hvad jeg har sagt og gjort; men fordi jeg ikke vil lægge nogen yderligere Hindring iveien for, at Hr. Grevens kjære Gjæster kan hengive sig uforstyrret til den selskabelige Glæde, som deres Sammenkomst paa denne festlige Dag med saa stor Berettigelse indbyder dem til at nyde."

Med disse Ord bukkede Hr. Peder dybt for Greven og var forsvunden, før denne fik Tid til at byde ham enten at blive eller at fuldføre sit Forsæt. Selv Hr. Hammer kom Hr. Hvids Retirade, vistnok det Fornuftigste, han under de givne Forhold kunde gjøre, saa uventet, at den ligeledes overraskede ham; men neppe havde han fattet sig en Smule, før han reiste sig for at ile efter ham. Kort efter kom han imidlertid tilbage med et Udtryk af Fortrædelighed og satte sig, ligesaa upaagtet som han var gaaet, ned paa sin Plads. Hr. Peder var forsvunden for ham, da han kom ned i Gaarden. Hvad Grev Rantzau selv angik, da stod han nogle Øieblikke med Haanden for Panden som i dybe Tanker; men pludselig hævede han Hovedet i Veiret og bad sine kjære Gjæster om at tilgive ham et Optrin, som var fremkaldt derved, at han havde troet, at kunne have glædet alle Tilstedeværende ved en behagelig Overraskelse. Han haabede, at Ingen mere vilde tænke paa dette Tilfælde, som

han ved alle de Midler, der stod i hans Magt, selv skulde gjøre sit Bedste til at faae dem til at glemme. Hr. Jeppesen gav Musikken et Vink til at falde ind, og Gjæsterne toge igjen fat paa Maden; men Alle vare de meer eller mindre forstemte; Bordet hævedes langt tidligere end ellers vilde have været Tilfældet, og Gjæsterne droge hver til Sit uden at Nogen af dem mere fik Jomfru Schwartzkopff at see.

VI.

Et uventet Møde.

Omtrent 4 Timer efter den nys fortalte Begivenhed gik en Fisker, der bar en Kurv i Haanden og fulgt af en ung Pige, paa en af de snævre Stier i Klitterne, som dannes enten af Folk, der gaae til eller fra Stranden, eller af Qvæg og Faar, som friste en tarvelig Tilværelse ved at afgnave de enkelte Græsstraae imellem det høie Klitgræs og Marehalm. Det var tydeligt, at den haardføre Fisker nærede stor Agtelse og Hengivenhed for den efterfølgende Pige; thi hvert Øieblik blev han staaende for at vise hende det bedste Sted at gaae paa, for at træde en Klittorn ned eller for at bøie det lange Marehalm saa langt tilbage fra Stien, at det ikke, meer end nødvendigt, skulde genere hendes Vandring. Paa engang lød et høit Skrig om Hjælp nede fra Stranden; den unge Pige lyttede; Fiskeren standsede ogsaa, men rystede som et Espeløv. Atter lød et Skrig, saa ynkeligt, at det gik den unge Pige til Marv og Been.

„Hørte Du det, Mads? Nogen er stedt i Nød nede ved Havet. Hurtig, lad os ile til Hjælp!"

„Lad os gaae, bitte Jomfru", svarede Mads med en af Rædsel skjælvende Stemme. „Den Røst kjende vi godt, den kommer ikke fra Levende, men fra Døde. Ja, bitte Jomfru, tro kun mig, Ingen kan være i Nød paa Stranden i denne velsignede stille Nat."

„Det var en menneskelig Røst, Mads, stedt i Nød og Fare", svarede Jomfruen, som vore Læsere maaskee allerede har gjættet at være Præsteenkens Datter, og gik endnu et Skridt ind i Klitten for at ile hen til det Sted, hvorfra Lyden kom, „og vil Du ikke følge mig, gaaer jeg alene."

„Jomfru, Jomfru, hun gaaer i Død og Elende", forsikkrede Mads paa en Maade, som maatte overbevise Enhver om, at han meente med, hvad han sagde: „Saadant høre vi det tidt! det er Mennesker, som i gamle Dage ere ihjelslagne for Vindings Skyld, naar de vare komne iland fra et Vrag. Imorgen have vi Storm og Stranding — tro mig blot" — men nu lød et Skrig saa langt og tillige saa svagt, at man kunde forstaae, at den, der udstødte det, var i yderste Livsfare, og uden at høre mere paa sin Ledsagers overtroiske Forestillinger, styrtede den behjertede unge Pige efter Lyden.

„Hvor en saadan Guds Engel gaaer, har selve

Satan ingen Magt", mumlede Mads, „og i hvilke som, saa skal hun ikke gaae alene ned paa Stranden."

Snart var Mads ved Siden af den unge Pige, som greb ham under Armen for at komme bedre afsted og med hurtige Fjed ilede de ad Havet til henimod det Sted, hvorfra Lyden kom.

„Lad os gaae op paa Klitbakken hist henne", hviskede Mads, som, da han nu engang skulde i Fare, lagde Klitboerens djærve Uforsagthed for Dagen, „derfra kan vi overse den meste Strand i denne lyse Nat."

Cecilie billigede med et Tryk af hendes Arm dette fornuftige Raad af denne erfarne Mand, der vist ikke første Gang havde fra denne Top speidet efter Strandrideren eller inddrevet Gods.

„Nu seer hun selv, bitte Jomfru, at her Intet — hellige Guds Død og Pine, hvad er det? Saasandt Herren lever, saa er et Menneske lige ved at gaae under i Qvægsandet — om det ellers er et Menneske?"

En halvqvalt Stønnen lød op til dem. „Aa, Herregud, jo vist er det saa, hvem kan det være — og huns (ɔ: hvordan) skal vi faae ham op. Han er kommen i det allerværste Sand paa hele Kysten. Hei, Du dernede!" skreg nu Mads, der med Faren udviklede al sin medfødte Klogt og Energi, „hold Dig oppe, bare en bitte Stund, saa skal Du være bjerget. Hør, bitte Jomfru, hist henne — hei Du! lig bare stille — han

har hørt mig — lig bare stille, saa synker Du langsommere — ellers er Du væk — gaae ned, bitte Jomfru, og formaa ham til at være rolig; men gaae ikke for nær, for Sandet er lumsk, og føl sig godt for med denne Klep"*).

Det vil være umuligt at gjengive alle disse Fiskerens Ord, som snart udraabtes af alle Livsens Kræfter til den Forulykkede, snart sagdes i en lavere af Bevægelse dirrende Tone til Jomfruen ved hans Side, ledsagede af et Naturbarns livlige Gesticulationer — paa en saadan Maade som vi ønske, men vi maae indskrænke os til at berette, at han med Vindens Hurtighed forsvandt i Klitten, naturligviis for at søge et Hjælpemiddel eller endog Bistand af Andre, da hans Erfaring sagde ham, at han selv som han stod og gik Intet formaaede. Hvad Jomfru Cecilie angik, da mere styrtede end løb hun ned af den steile Klint, henimod den Ulykkelige, og hvo begriber hendes Forbauselse, da hun i denne opdagede Hr. Peder Hvid. „Hjælp, hjælp!" lød det endnu engang fra hans Læber, som næsten alt berørte Sandet, være sig at han havde seet et Menneske i sin Nærhed eller det var et instinctmæssigt udstødt Nødraab. Ved atter at høre denne bønlige Stemme og

*) En 2 Alens Stav, med en Jernkrog i den ene Ende, til at bjerge større Fisk og strandet Gods med.

see en Mand i en saa uhyre Fare, for hvem hun maaskee allerede nærede ømme Følelser, i det Mindste havde hendes qvindelige Instinct vist sagt hende, at hun ingenlunde var ham ligegyldig — glemte hun ogsaa med det Samme, den Formaning, den erfarne Mads havde givet hende, om ikke at vove sig for vidt ud; thi uden at huske det Mindste derpaa, ilede hun hen imod ham; men var da neppe kommen nogle faa Skridt frem før hun sank i til Knæerne. Havde Jomfru Cecilie nu ikke kjendt mere til Faren end Hr. Hvid, vilde hun snart have været i samme Nød som han; men hun havde alt for ofte hørt, at det Eneste, man har at gjøre til sin Frelse, naar man er kommen i Qvægsand er: først at forsøge paa at slippe tilbage til det Sted, hvorfra man kom i Sandet, da dette er det nærmeste faste Sted, og hvis dette mislykkes da at forholde sig saa rolig som mulig; thi ved hver Anstrengelse roder man sig selv kun dybere i Afgrunden, og tilsidst lukker Sandet sig ubarmhjertig over den Ulykkelige. Det er ikkun faa Aar siden at et Menneske saaledes omkom her paa Kysten og endnu flere Beretninger haves om Heste, som man forgjæves søgte at frelse, idet Vognen og de sank i Dybet, eftersom de forfærdede Dyr ved deres egne Anstrengelser bragte sig Døden, før Menneskehjælp formaaede Noget; ja vi have hørt en Mand, som med Nød og Neppe undslap

en saadan Fare, forsikkre høit og helligt, at han ogsaa havde prøvet baade Ild og Vand, men for Sandet bar han dog den største Respect. Da vi ikke antage, at de fleste gunstige Læsere kjende stort til Qvægsandet paa Jyllands Vestkyst og de Farer, som dermed kan være forbundne, have vi tilladt os at meddele ovenstaaende lille Belærelse derom, hvorpaa vi skulle ile med at bjerge den arme Præst, hvem de ere for menneskekjærlige til at ville lade blive stikkende længer i Sandet end høist nødvendigt, end sige reent omkomme.

Saasnart Jomfru Cecilie mærkede den Fare, hvori hun var stedt, vendte hun sig om og ved en kraftig Anstrengelse lykkedes det hende atter at komme paa det faste Sand, i det Mindste at faae bedre Fodfæste. Heldigviis havde hun jo medtaget den Stav, som Fiskeren havde støttet sig paa ved sin Vandring igjennem Klitten og rakt hende, da de skiltes. „Hr. Hvid, Hr. Hvid!" raabte den unge Pige i den største Hjerteangst; „Jeg er Cecilie fra Præstegaarden, forstaaer I mig, kan I høre mig?"

„Ja", svarede Præsten, „Hjælp!"

„I bliver strax hjulpen, Hr. Hvid, o Gud, at Saltemads dog vil komme snart! Hr. Hvid, prøv om I kan naae denne Stav, men langsom og forsigtig."

Hr. Hvid fik fat i Staven; men da han trak i

den, var det umuligt for Jomfruen at holde den, og den gled ud af hendes Hænder. Imidlertid havde det dog saa meget til Følge, at Præsten, før hun maatte slippe, havde halet sig en halv Alen op af Sandet.

„Stik Staven hurtig ind under Armene", skreg den unge Pige, „og forhold Eder rolig. I bliver strax hjulpen. Ak Gud, jeg kan ikke gjøre mere for Eder."

„Gud velsigne Eder for hvad I alt har gjort", stønnede Præsten.

„O, nu synker han igjen! kjære Hr. Pastor, forhold Eder rolig i Guds Navn. Jeg beder Eder derom, ellers kommer Hjælpen forsilde."

Men Hjælpen kom tidsnok; thi nu saae Jomfru Cecilie, der snart havde seet efter Præsten, snart ad den Kant, hvorfra den saakaldte Saltemads skulde komme, den samme Mads, der bar Hædersnavnet Saltemads, fordi Bedstefaderen var bleven straffet for at have stjaalet Salt af et strandet Skib — saa hurtig hans Been kunde bære ham, komme løbende med et Bundt Toug under Armen.

„Hold ud, Hr. Hvid, hold nu bare ud en liden Stund", raabte Cecilie og klappede af Glæde i Hænderne.

„Hvad for Noget er det vor nye Præst", spurgte

Mads, idet han trak Veiret dybt efter sit voldsomme Løb, uden dog at spilde et Øieblik med at lave Touget til. „Huns kommer han her?“ „Hold nu fast i Tougenden eller bind den om Livet, saa saa, kun langsomt“, og saaledes talende trak Saltemads efterhaanden Præsten til sig.

Da Hr. Hvid var kommen paa det faste Sand, sank han besvimet tilbage, men nu løb Mads hurtig ned til Stranden og fyldte sin Hue med det friske Saltvand, medens Cecilie knælede paa Sandet og lagde den Afmægtiges Hoved i sin Arm.

„Troer Du ikke han døer af Anstrengelse“, spurgte Jomfruen, idet Taarerne trillede fra hendes Kinder ned paa hans blege Pande.

„Nei, Mari, gjør han ikke, Jomfru, saa maa han være af andet Stof end det a troer der er i ham. Men en stram Tour har det været. Pjadsk ham kun dygtig i Ansigtet, saa kommer han nok til sig selv igjen.“

Da Cecilie fulgte det velmeente Raad saa nogenlunde, havde det ogsaa den forønskede Virkning, og, til hendes usigelige Glæde, slog Hr. Hvid snart Øinene op, idet han i Begyndelsen saae sig om med et forvildet Blik. Snart blev den hele Stilling ham dog klar, og med Inderlighed førte han Jomfruens Haand til sine Læber, idet han takkede hende for sit

Livs Frelse. Cecilie bad ham med Venlighed ikke at tale mere derom, men spurgte ham, om han troede sig stærk nok til at gaae til Præstegaarden, hvortil de havde en stiv Halvmiil, da hun ellers vilde ile forud for at faae en Vogn ned efter ham.

Før Præsten kunde svare herpaa, bemærkede Mads: „Fa'er skal gaae, om han ellers kan, da han maa have Blodet i Omløb. Ellers faaer han en Sygdom paa Halsen; men faaer han den alligevel, bliver den ikke saa slem, naar han først har bevæget sig. Støt sig paa mig saa meget Fa'er vil." Dengang var nemlig „Fader" og „Moder" de eneste Benævnelser, hvormed selv de yngste Præster hilsedes af deres Sognebørn. Endnu gjør det Hjertet saa godt hos mangen Præst, naar en alderstegen Mand, som en Undtagelse fra den øvrige Mængde, der har tilegnet sig det fremmede „Hr. Pastor", tiltaler ham med hiint hjertelige Ord.

Idet vore tre Vandrende langsomt gaae til Præstegaarden, hvor Cecilies Moder ventede ikke uden Bekymring paa sin Datter, ville vi forklare Læserne, hvorledes Hr. Hvid og Jomfru Cecilie saaledes kunde møde hinanden ved det vilde Havs Bredder, medens man i det Mindste skulde have ventet, at træffe hende i Præstegaarden.

Da Hr. Hvid forlod Herregaarden og styrede

sin Vei hjemad, var hans Sind naturligviis i den hæftigste Bevægelse. Han greb den første den bedste Hat, han kunde finde i Corridoren og ilede ned ad Trappen som om han var forfulgt af en Skare onde Aander, og han kom først ret til sig selv, da han saae, hvorledes Bønderkarlene tumlede sig i lystige Dandse med de unge Piger ude paa Engen omkring en stor Staldlygte, der var hængt høit i Veiret paa en Stang. At gaae hjem ligestrax var ham en reen Umulighed, dertil var hans Blod for hæftigt i Oprør; men hvor skulde han gaae hen, ubekjendt som han var med Egnen og Egnens Beboere? Da faldt hans Blik paa det deilige Hav, majestætisk i sit Raseri og majestætisk i sin Rolighed, og paa eengang greb det ham, at han kun ved dets kølige, stille Bred kunde gjenvinde sin Selvbeherskelse og rolige Tankegang. Han ilede nu hen imod det og stod snart ved dets Bredder. Han knælede ned paa en Steen og badede sin brændende Pande i det forfriskende Vand. Allerede dette gjorde ham godt. Han hævede nu sit Blik op til den stjernebesaaede Himmel: „Har jeg feilet, min Gud, i min Beslutning og min Færd, saa tilgiv, saa tilgiv din angrende Skabning! Du veed det, Herre, at jeg ikke kunde, nei, jeg kunde ikke gjøre Andet." — Endnu stod han en Stund som i taus Beskuelse af Herrens Almagt, der aabenbarede sig i samme Storhed, hvad enten han saae

ud over Havet eller hævede sit Blik op til Himlens utallige Stjerner. Han udstødte derpaa et dybt Suk, gik op i Klitten og lagde sig ned i det høie Klitgræs, hvor han forblev saa længe, indtil en kold Gysen begyndte at minde ham om det Uforsigtige i saaledes at blive liggende i det klamme Græs. Han steeg nu op paa en Klitbakke for at orientere sig, og da han saae hvor den høitliggende Horne Kirke befandt sig, steeg han atter ned til Stranden for langs Bølgeranden, den smukkeste Spadseretour ved Havet, at naae til Præstegaarden. Da han var gaaet en god Fjerdingvei, meente han, at det nu var Tid at gaae op i Landet og han foretrak netop at gaae ind imod Klitten paa dette Sted, fordi han bemærkede en anden Klittop, fra hvilken han upaatvivlelig maatte kunne see Kirken. Han var imidlertid blot gaaet nogle faa Skridt henimod den, da han pludselig sank i Sand ligetil sine Knæ. Dette brød han sig dog kun lidt om, og søgte at vinde ind til Klitten; men dette var det Galeste, han kunde gjøre, da Qvægsandet altid findes oppe paa Strandbredden, sjeldnere der, hvor Bølgerne slikke sig op. Imidlertid tabte Hr. Hvid ikke Modet, han kjendte ei engang Qvægsand af Navn, end sige de Farer, som dermed kan være forbundne, men da Hr. Hvid tilsidst kom i til Livet, og hvert Skridt bragte ham et Qvarteer dybere, uden at han derved syntes at slippe

bort fra det farlige Sted, blev han for Alvor bange. Han gjorde nogle fortvivlede Anstrengelser; men nu var det, som om Jorden aabnede sin Afgrund for ham, og inden han vidste af det sad han i Sand til Armene. Han udstødte da det første Skrig, som Jomfru Cecilie heldigvis hørte, da hun, ledsaget af Saltemads, var paa Hjemveien fra dennes syge Moder, der seent paa Aftenen havde sendt Sønnen til Præstegaarden for at bede „Mo'er" om lidt Hjælp eller idetmindste om et godt Raad imod en opkommen Svaghed. Da Veiret var smukt, og Saltemads lovede, at følge Jomfruen tilbage, besluttede Cecilie sig til selv at bringe Hjælp og Trøst, saaledes som hun altid saa gjerne gjorde, og denne Kjærligheds-Gjerning var saaledes det Middel, hvorved den brave Hr. Hvid frelstes af en Fare, som ellers temmelig sikkert havde bragt ham Døden. Det Øvrige kjende Læserne.

VII.

Indsættelsen.

Det gik som Saltemads havde spaaet, at Følgerne af Sandbadet neppe vilde udeblive, og Hr. Hvid faldt meget rigtig i en hidsig Feber, hvortil vel ogsaa den hæftige Sindsbevægelse, hvori han var kommen paa Asdal, bidrog sin Deel. Paa den Tid maatte man heroppe see at helbrede sig ved „kloge Folks" Hjælp og forresten stole paa Vorherre og sin gode Natur. Stundom fandtes vel en forløben tydsk Barbeer i Hjørring, og han var saa det eneste lægekyndige Medlem af Samfundet Norden Fjorden — hine kloge Folk naturligviis fraregnede — men en saadan Person tog ikke gjerne fra Byen, og skulde man have en Læge, maatte han hentes i Aalborg. Det var først nogle Aar senere, at en Læge nedsatte sig i Hjørring og kunde saaledes ikke klage paa at han manglede Terrain for sin Praxis uden at træde nogen misundelig Collegas Virksomhed for nær. Men uagtet at her oppe saaledes i Grunden savnedes al Hjælp af studerede Læger, troe vi dog ikke, at der dengang døde forholdsviis flere Mennesker af Syg-

domme end nuomstunder. Hvorledes dette hænger sammen, er en Nød, som vi ville overlade til Dhr. Lægers stærke Kindbeen selv at knække. Hvad vor Præst angik, da kom først Lademette og „slog ham en Aare" og derefter gav hun ham en Decoct af syv forskjellige Urter, „som aldrig slog Feil"; men hvad nu Aarsagen end kunde være, saa varede det dog syv Uger forinden Hr. Hvid kunde tænke paa at lade sig indsætte, hvilket da — af Hensyn til Herskabet altid skete i Asdal Kirke. Greven var imidlertid afreist, og man glemte mere og mere at tale om Begivenheden paa Fødselsdagen. De Præster, der besørgede Tjenesten for ham i hans Sygdom, berørte den af Høflighedshensyn aldrig. De eneste, der vare misfornøiede, vare Bønderne, fordi de overhovedet helst seer, at deres Præst er gift og velsignet med Børn, og dertil havde sat sig i Hovedet, at han ikke skulde have nogen anden Qvinde end Jomfru Cecilie, hvem man betragtede som den, der havde frelst hans Liv. Imidlertid tænkte de som saa: kommer Tid, kommer Raad. Jomfruen vil nu eengang giftes, og faaer hun ikke den ene Præst, saa skaffer Greven hende nok en anden. Blev Jomfruen først gift — Noget hvorpaa det alene kom an — saa vilde Greven nok give Hr. Hvid sit Cælibatsløfte tilbage, og saa var jo Alting som det skulde være. I ethvert Tilfælde

glædede det dem høiligen, at Enken og Datteren skulde blive for at holde Huus for Præsten, og fornøiede sig i Hjertet over, at den myndige og „prægtige"*) Jomfru Schwartzkopff, dog engang ikke formaaede at sætte sin Villie igjennem. Men jo mere fornøiede de vare hermed, desto høfligere vare de samtidig ligeoverfor bemeldte Dame — thi som Ordsproget siger, ere Vendelboerne fødte Diplomater; ja vilde „Jomfruen" have beklaget sig for dem over Hr. Hvid, havde maaskee endog de 9 af 10 Bønder givet hende fuldkommen Ret. Dette gjorde hun imidlertid ikke. Af og til tog hun vel ned til Asdal saaledes som hun pleiede; men levede i det Hele meget mere stille, hvilket enkelte Bønder paastode — ikke betydede noget Godt; ja, da hun tilfældigviis engang mødte Cecilie, spurgte hun endog paa en saare deeltagende Maade til Præstens Befindende.

I Præstegaarden gik Alting hyggeligt og godt. Præsteenken, der var for svag til at kunne bestille Andet end lidt Haandarbeide, sad altid ved Hr. Peders Seng, medens Datteren syslede i Huset, og Hr. Peder, der indsaae, at Cecilie aldrig kunde blive for ham Andet end en Søster, selv om hun deelte de Følelser, han i sit Hjerte nærede for hende,

*) stortalende, uforskammede.

fik den gamle Kone saa kjær som en Moder og behandledes ogsaa stedse af hende som en Søn. Under disse Forhold gled Tiden hen. Hr. Peder følte sig nu saa stærk, at han kunde varetage sin Embedsgjerning, og ønskede derfor, at blive sat ind i den, og da et Brev fra Provsten underrettede ham om, at han den 15de Søndag efter Trinitatis vilde møde i Asdal Kirke for at indsætte ham, forberedte han sig ogsaa med Alvor og Glæde til denne for ham og Menighederne saa vigtige Dag, skjøndt han endnu var en heel Deel nervøus, som en Følge af den neppe overstaaede Sygdom. Den berammede Søndag — maaskee den mærkeligste i Menighedernes Historie lige til denne Time — kom da endelig, og allevegne fra strømmede Beboerne til den lille Asdal Kirke, som snart blev overfyldt af Tilhørere, ikke alene fra Pastoratet, men ogsaa fra de omliggende Sogne, for hvilke en Præsteindsættelse er en saare vigtig Sag i disse paa Nyheder udenfor Hverdagslivet saa fattige Egne. Den gamle Præsteenke var for svag til at følge med; Jomfru Cecilie, som ventede Provsten til Middag efter Tjenesten, havde ikke Tid til at tage afsted, og Hr. Hvid reiste saaledes ene til Herrens Huus, hvor Provsten, som havde overnattet paa Asdal, modtog ham meget venlig — næsten paafaldende venlig efter hans Yttring om Hr. Hvids Forhold lige-

overfor sit Løfte til Greven, hvilke vare komne Præsten for Øre. Blandt den store Masse Tilhørere, der endog fyldte det Meste af Gangen, bemærkede Hr. Hvid Monsjeur Jeppesen, der før Grevens Afreise var bleven ophøiet til Inspecteur over alle Godserne i Vendsyssel, og Jomfru Schwartzkopff i en meget flot og stadselig Paaklædning; men Begges Tilstedeværelse fandt Hr. Hvid aldeles i sin Orden, skjønt Bønderne ved Albuestød og lignende fortrolige Tegn ikke undlode at gjøre Slægt og Venner opmærksomme paa den „prægtige" Jomfru, hvis Tilstedeværelse de efter deres sunde Omdomme fandt høist upassende for hende.

Gudstjenesten begyndte paa den Viis, som omtrentlig endnu er brugelig ved dette Slags kirkelige Høitideligheder, og da Sangene vare afsungne, traadte baade Provst og Præst hen for Menighederne. Her holdt da Provsten, Hs. Høiærværdighed Hr. Magister Poul Henningsen Kyng en lang, tør og høist kjedsommelig, men, ifølge Tidens Stik, meget salvelsesfuld Tale, hvori han først berømmede Herskabet for den Omsorg, det tog med Hensyn til Ordets Befæstelse baade i Fyen og Jylland — en Anskuelse, som Ingen af Hjertet deelte med Hs. Høiærværdighed — mindede Menighederne om den store Velsignelse, der blev dem til Deel, at de strax fik en ny Præst, naar den gamle blev forflyttet eller døde, formanede dem

til at give ham, hvad de skulde yde, i rette Tid og uden Svig, og sluttede med at paalægge den nye Præst, at røgte sit Kald saaledes som han kunde forsvare det for Gud og Menneskene ved en ærlig og redelig Opfyldelse af alle sine Forpligtelser. Da Provsten lagde et særligt Eftertryk paa disse Ord, kunde det ikke undgaaes, at Beboerne deri lagde Mere end man i Grunden var berettiget til at gjøre. I ethvert Tilfælde berørte det Hr. Hvid høist ubehageligt, især da han saae, at et skadefro Smiil ved disse Ord fløi over Jomfru Schwartzkopffs Aasyn. Hr. Jeppesens Ansigtstræk forbleve ubevægelige. Derefter oplæste Provsten de til denne hans Embedsgjerning medbragte Documenter og endte med høitideligen at indsætte den vellærde Hr. Peder Jacobsen Hvid til lovlig kaldet Præst for Horne-Asdal Menigheder.

Neppe vare disse Ord undslupne Provstens Læber, før den nybagte Godsinspecteur reiste sig i sin Stol og gik med høitidelige Skridt hen for Provsten, hos hvem han, dybt bukkende, udbad sig, i Kirkepatronens Navn, at turde rette et Spørgsmaal til den nu indsatte Præst, vellærde Hr. Peder Jacobsen Hvid. Da Provsten, rimeligviis efter forudgaaende Aftale — men stik imod sin egen og Kirkens Værdighed og sin Pligt mod den unge Præst, som saae paa hele dette Comediespil i den høieste Overraskelse — havde givet sin

Tilladelse dertil ved en bekræftende Bevægelse med sit Hoved, begyndte Godsinspecteuren som følger:

„Hans Høivelbaarenhed Hr. Grev Otto von Rantzau, som har kaldet Eder, vellærde Hr. Hvid til dette Sted, har befalet mig at sige dette til Eder, da han ikke selv kunde være her tilstede idag: „Jeg har nu holdt mit Løfte til Dig og kaldet Dig til Præst for disse Menigheder. Jeg skal ikke bebreide Dig, at Du ved Spidsfindigheder snoer Dig fra din Forpligtelse til mig, men opfordrer Dig her i Hs. Høiærværdigheds og Menighedernes Nærværelse til aabent og ærligt, som det anstaaer en Herrens Tjener, at sige mig, hvorfor Du ikke vil ægte min Guddatter, den ligeledes tilstedeværende Jomfru Kirstine Schwartzkopff?"

Dette plumpe Angreb var alligevel saa godt beregnet paa Hr. Hvids aabne Characteer og djærve Sandhedskjærlighed, at det destoværre ikke forfeilede sin Hensigt.

„Ti stille, Fa'er", lød en Stemme oppe fra „Choret" — saaledes kaldes Lægteret eller Pulpituret i de jydske Kirker; men saa stor var Spændingen hos Menigheden og i en saadan Bevægelse kom Hr. Peders — efter den neppe overstandne Sygdom let pirrelige — Sind, at Ingen lagde Mærke til dette Udraab, der kom fra en velmenende Bondes Læber.

„Naar Grev Rantzau vil vide, hvorfor jeg

foretrækker at holde den Deel af mit Løfte til ham, at forblive ugift istedet for at ægte hans tilstedeværende Guddatter Kirstine Schwartzkopff, saa skal jeg ikke svigte hans gode Formening om min Sanddruhed, men aabent og ærligt, som han forlanger det, sige, at dette fornemmelig skeer, fordi jeg vil, at en Præst kun bør ægte en uberygtet Qvinde. Det er Kirstine Schwartzkopff, som Gud og hver Mand veed, ikke, og tilmed kom hun mig imøde med Løgn og Bedrag, saa jeg aldeles ingen Tillid kunde have til hende i Fremtiden."

Ved disse forfærdelige Ord indtraadte en dyb Taushed i den hele Kirke, medens et ondskabsfuld Smiil spillede baade paa Provstens og Godsinspecteurens Læber.

„Saa sandt der er Lov og Ret til i Landet, saa skal disse Ord koste Dig din nye Kjole, Peder Hvid", skreg Jomfru Schwartzkopff, der havde reist sig op i sin Stol, bleg som et Liig. Hun havde vel ventet, at Præsten paa een eller anden Maade skulde forløbe sig; men saa gruelig ruinere sig selv, saavidt vare hendes dristigste Forventninger ikke gaaede. „Jeg kalder, Provsten, Inspecteuren og hver Dannemand, som her er tilstede, til Vidner paa, hvad han har sagt."

Med flammende Øine, og et rasende Blik paa

Hr. Hvid, kastede Jomfruen sig tilbage i sin Stol. Hun var saa forbittret, at selv Tanken om den sørgelige Triumf, som hun ganske vist maatte komme til at feire, ikke kunde bringe hendes Sind i Rolighed, saaledes vare Hr. Peders skarpe Ord gaaede hende til Hjerte — saa sand var den Dom, som han havde udtalt og som hun første Gang i sit Liv fik at høre. Uagtet hun som sagt ad Lovens Vei opnaaede al ønskelig Fyldestgjørelse siden hen, saa foregik der fra denne Stund en paafaldende Forandring i hendes hele Maade at være paa. Hun blev bittrere i Sindet og stoltere i sin Fremtræden. Sjelden saae man hende fra denne Time at smile, end sige lee med de Glade. Hun begyndte at holde sig ved sin egen Side, medens Alle trak sig tilbage fra hende saagodt som det kunde lade sig gjøre — en ærlig Mand havde sat et Brændemærke paa hendes skyldige Pande, som ingen Fordommelsesdom over hiin senere kunde udslette, selv da hun, som den følgende Præsts Hustru, var et Exempel paa en kydsk og trofast, om just ikke kjærlig Ægtefælle, og Hr. Peder Hvid staaer i Sagnet som en Martyr for sin ubetimelige Oprigtighed og sine Fjenders — derpaa beregnede ondskabsfulde Planer. Dog, undskyld kjære Læser, og De, smukke Læserinder, som vi stedse have indbefattet under Benævnelsen „Læsere" — at vi have foregreben Historien. Vi skal nu vende

tilbage til den igjen, for herefter at følge den mere snorlige.

Da Hr. Peder hørte Jomfruen kalde Alle til Vidner, svarede han med Værdighed: „Denne Paakaldelse behøves ikke, thi Peder Hvid gaaer aldrig fra det, han siger eller lover. Hvad Følger min Sanddruhed kan have for mig, derfor raader Herren, hvis Tjener jeg endnu er; men skal jeg ogsaa aflægge min Kjole, saa skal den være lige saa reen og uplettet, som jeg haaber, at den endog i dette Øieblik er baade i Guds og Menighedernes Øine." Han vendte sig nu til Provsten paa en Maade, der aldeles imponerede denne jammerlige Mand: „maa jeg spørge Eders Høiærværdighed, om der, trods det Forefaldne, kan være Noget til Hinder for, at jeg som lovlig kaldet og indsat Præst taler Herrens Ord til mine Menigheder?"

Da Provsten hertil mumlede, at det kunde ikke nægtes ham, bad han i en sagtere, men lige saa rolig Tone Degnen om at begynde Kirkesangen og gik derpaa hen i sin Stol, der var adskilt saaledes fra Choret, at Ingen kunde see ham. Da han kom ind i den viste sig Virkningen af den aandelige Bevægelse, han havde været i; hans hele Legeme sittrede som i den hæftigste Feber, og han maatte støtte sig til Kirkemuren for ikke at falde ned fra Stolen, hvorpaa han sad. Dog denne Bevægelse var kun forbigaaende. Pludselig

hævede han Hovedet, trak Veiret dybt og saae hen for sig med et lyst — om vi saa tør sige — forklaret Blik; thi hans Øie var netop falden paa den i hans Stol henlagte Bibel, som tilfældigviis var opslagen, og da det kom til at dvæle ved disse Ord hos Sirach IV, 31: „Forfægt Sandheden indtil Døden, saa skal den Herre Gud stride for Dig", var det som om en Røst fraoven havde talt til ham og indgivet ham Mod, Haab og Trøst. „O! tilgiv mig, Herre, at jeg en Stund følte mig ene og forladt — jeg maatte jo vide, at Du var hos mig — og Du er med mig, Du trofaste Gud, — ellers havde mit Øie aldrig truffet disse Ord, som fra nu af skal være mit Valgsprog, hvad Skjæbnen, hvad Du, burde jeg sige, saa end vil tilskikke mig."

Fra nu af var der ikke mere nogen Svaghed eller Bæven at spore hos ham, og da Degnen underrettede ham om, at det nu var Tid til at gaae paa Prædikestolen, reiste han sig med Sikkerhed og Ro, som om det var til en sædvanlig Søndagsprædiken han gik. Hans Tiltrædelsesprædiken faldt, som tidligere bemærket, paa 15de Søndag efter Trinitatis, hvor Texten som bekjendt er den, at „Ingen kan tjene to Herrer." — Dette saa deilige Sted i den hellige Skrift, havde han nu behandlet med hele Datidens geistlige Pedanteri og Svulst, thi saaledes skulde det

nu engang være, — i det Mindste hos de fleste Præster, — ja man gik endog saa vidt, at man gjorde de mærkeligste Fordringer ogsaa til Taleformen idet Prædikanten skulde tale eensformig og langsomt — snovlede han lidt, var det snarere velseet end til Skade; men da Hr. Hvid nu kom op paa Talerstolen og havde lagt sin siirlig skrevne Prædiken for sig, var det ham ikke muligt at læse et eneste Ord op af den. Sangen vedblev imidlertid endnu og han søgte at fatte sig, thi atter løb det rundt for ham. Han syntes at see et spodsk Smiil paa Jomfruens Ansigt og høre Provsten hviske med Godsinspecteuren — og dette kunde neppe betyde noget Godt — men da faldt hans Blik paa den øvrige Menighed, og da han saae disse djærve Ansigter, hvori Velvillie for ham blandede sig med en aabenbar Ængstelighed hos Andre for, at det vilde gaae ham værre endnu, saa gjorde dette ham saa godt, at det ikke lidet bidrog til at han samlede sine Tanker paany.

„Ingen kan tjene to Herrer", „Forsvar Sandheden til Døden", disse to herlige Steder i Skriften, blandede sig i hans Begreber til en stor velsignet Sandhed, og da Sangen var hørt op, bad han en saa inderlig og brændende Bøn til Sandhedens Konge, om at komme sin Tjener tilhjælp nu og altid, og da

Evangeliet var oplæst, holdt han en saa herlig — aldeles extemporeret Tale om Sandhedsvidnernes Møie og Løn, at Sagnet endnu omtaler denne Prædiken som det bedste Guds Ord, der nogensinde er bleven hørt i dette Pastorat. Hvorlænge Hr. Hvid havde talt vidste han ikke selv — paa den Tid vare alle Prædikener saa lange, at et Lovbud maatte indskrænke Prædikantens Virksomhed til een Time — men da han nærmede sig Slutningen og anbefalede sig og sin Gjerning til Menighedernes Kjærlighed, omtalte han det, der idag var skeet, paa en saa værdig Maade og udtalte sin Fortrøstning til Herrens Bistand — hvad der end skulde møde ham som en Følge deraf — at Enhver følte, at det var en reen, ædel og sandhedskjærlig Characteer, der her udfoldede sit hele Hjerte. Og da Slutningsbønnen kom, da han bad for sine Menigheder, som han maaskee skulde forlade, før de fik kjendt ham og før han blev kjendt med dem, da han bad for sig selv og sine Fjender, skete det atter saa inderligt og hjerteligt, at han vandt begge Menigheder for sig, og hans Fjender, fra den Stund af, ogsaa bleve deres.

Skjøndt Hr. Hvid efter fuldendt Gudstjeneste ikke forblev ret længe i Kirken, og naturligviis lige saa lidt tog ind paa „Gaarden", der ligger tæt ved

Kirken, hvis Capel den tidligere har været, som at han blev anmodet derom, saa var dog Rygtet om Alt, hvad der var foregaaet i Kirken, allerede løben forud for ham til Præstegaarden og fyldte saavel Moder som Datter med den inderligste Bedrøvelse og Frygt for hans Fremtid.

„Herrens Villie skee", sagde Hr. Hvid med Hengivelse: „Jeg erkjender, at det havde været klogest, at nægte at besvare et saadant Spørgsmaal, fremsat paa en saadan Tid og et saadant Sted; men havde jeg gjort det, vilde jeg dog ikke have havt den Ro i mit Sind, som jeg nu føler."

Om Aftenen var der stort „Grandemøde" af Pastoratets Bønder, hvor man raadsloge om, hvad der skulde gjøres for at frelse Præsten. Nogle meente, at man skulde reise til Greven selv; men dertil bemærkede Andre, at det Intet kunde nytte, da han aldrig fik Jomfruen til at hæve Sagen; Andre foreslog, at man skulde tilbyde Jomfruen en Pengeerstatning, om hun saa vilde lade Hr. Peder i Fred, og det skal siges til Bøndernes Berømmelse, at hver for sig lovede, at give dertil, hvad man blev enig om at yde; men atter blev der indvendt, at Jomfruen ikke trængte til Penge og at hun overhovedet var saa fortørnet, at et saadant Tilbud vilde blive afviist med

den dybeste Foragt. Under disse Forhold kom man til det Resultat, at der for Øieblikket intet Andet var at gjøre end at see Tiden an, haabe det Bedste og være forberedt paa det Værste, og — det Værste udeblev heller ikke.

VIII.

En gammel Historie.

Hen paa Foraaret maatte Hr. Hvid gjøre en Reise til Kjøbenhavn for den Sags Skyld, som Jomfru Schwartzkopff havde anlagt imod ham; men ret som man hver Dag ventede hans Tilbagekomst, deelt imellem Haab og Frygt om det Budskab, han vilde bringe, indtraf en Begivenhed, der bliver af største Betydning for vor Fortælling.

En Eftermiddag sad den gamle Præsteenke og vandt Garn i Dagligstuen, medens Cecilie sad og læste Lidt for hende i en opbyggelig Bog, da en Vogn med tvende Herrer, en gammel, graahaaret Mand med et yderst godmodigt Ydre og en meget yngre, noget trivelig Person, begge velklædte, holdt udenfor Præstegaardens Havelaage. Før de tvende Damer kunde fatte sig af deres Forundring, havde den yngre alt hjulpen den ældre Herre af Vognen, og saaledes skete det, at Cecilie først kunde modtage de ubekjendte Gjæster i Indgangsdøren. Da den gamle Herre saae den unge Pige, tog han hende

i Haanden og spurgte hende, om hun var Præstens Datter Cecilie, og, da hun dertil havde svaret Ja, tog han hende om Halsen og trykkede hendes Hoved ind imod sit Bryst, idet han udbrød: „mit Barn, o, mit Barn!"

Da den Gamles Ledsager saae, hvor angst den unge Pige blev ved denne uventede Omfavnelse, viklede han hendes Hoved ud af hans Arm, og da han paa sit Spørgsmaal, om hendes Moder var at faae i Tale, havde erholdt et bekræftende Svar, bad han paa det Indstændigste den gamle Mand om at beherske sine Følelser saameget som muligt og lade ham alene tale. Den gamle Herre sukkede dybt og trykkede hans Haand som Tegn paa, at han vilde opfylde hans Ønsker, hvorpaa de i Forening traadte ind i Stuen til den gamle Præsteenke, der reiste sig halvt op i Sædet for de indtrædende Herrer, der fremstillede sig for hende som forhenværende Kjøbmand Ahlgrén og hans Ven Kjøbmand Lindstrøm fra Sverrig. Ved at høre det første Navn, som den ældste Herre bar, undgik det hverken hans eller den Medreisendes Opmærksomhed, at den gamle Dame kom i en øieblikkelig Bevægelse, som hun dog hurtig undertrykte, idet hun ønskede Herrerne velkomne og bad dem tage Plads hos hende, om de ønskede at tale med hende om Noget.

„Ja derfor ere vi alene komne, gode Frue", svarede Lindstrøm, „efter at have tilbagelagt en lang Reise baade i Sverrig og Danmark, og det beroer nu paa Forsynets Naade og Eder, om vor Reise vil have et velsignet Udfald."

Dette bekræftede den gamle Mand med et gjentagende: Ja, ja, og paa lignende Maade, samt ved sine Gesticulationer deeltog han alene siden hen i Samtalen.

„Allerførst ønske vi at tale i Eenrum med Eder, om Frøkenen — —"

Neppe havde Cecilie hørt disse Ord, før hun forlod Stuen, hvorfor den Gamles Ledsager tilkastede hende et venligt Nik.

„Da jeg navngav min Ven som Kjøbmand Ahlgrén", sagde Lindstrøm, „kom Fruen i en øieblikkelig Bevægelse, som lod mig gjætte, at vi ere paa det rette Spor og at Fruen før har hørt dette Navn." Præsteenken nikkede bekræftende. „Jeg kan gjerne sætte Eder strax ind i Sagen, som er en reen Familiehistorie, overbeviist om, at jeg vil finde en sanddru og retsindig Qvinde i Eder, naar I derefter skal til at meddele os de Oplysninger, som I kan give.

Min Ven, Kjøbmand Ahlgrén havde en eneste Datter, smuk og god som en Engel, der elskede sit Sødskendebarn af et reent Hjerte, med al Ungdommens

Ufyldighed og Inderlighed. Da Forældrene mærkede denne Forstaaelse, som især var hendes Moder høilig imod, fordi hun ikke havde den Tillid til ham, som hendes Mand, fik hun denne til at udnævne ham til Captain paa et Skib, der i den Anledning blev bygget for at gaae paa de lange Reiser. Da hun derhos mærkede, at Forholdet imellem de unge Mennesker blev stedse mere inderligt, fik hun Datteren sendt ud til een af deres Gaarde og haabede, at Alt vilde blive godt, naar Skibet først kom afsted; men det skulde ikke gaae saa vel! Den unge Pige var bleven forført af sin Elsker, og, dreven ligesaa meget af Skam som af Kjærlighed, besluttede hun sig til at følge med ham paa hans lange Reise, der for det Første skulde gaae til Brasilien. Desværre udførte hun ogsaa sit ubetænksomme Forsæt, og samtidig med Skibets Afgang modtog Forældrene et hjerteskjærende Brev fra deres stakkels Datter, deres eneste Barn, hvori hun beskrev dem sin Tilstand, men lovede dem høit og helligt, at de, saasnart det kunde skee, vilde indgaae Ægteskab med hinanden, og hun udbad sig sine fraværende Forældres Velsignelse dertil. Jeg behøver ikke at beskrive Eder de ulykkelige Forældres Harme og Sorg, der sammensmeltede til en uhyre Fortvivlelse hos Begge og satte dem i den første Tid ude af Stand til at tænke fornuftigt. Endelig fik de den næste Dag et hurtigseilende

lille Fartøi udrustet, hvormed nogle af Byens Borgere satte efter Skibet med Fuldmagt til at bringe Datteren tilbage; men de vare saa uheldige, ikke at træffe paa det. Da de Udsendte efter en Uges Forløb saaledes kom tilbage med uforrettet Sag, tænkte man først paa at stoppe Skibet i Sundet og Beltet; men da de Udsendte med behørige Fuldmagter kom til Helsingør og Nyborg viste det sig, at Skibet havde passeret Beltet nogle Dage iforveien, og senere har man ikke hørt til det i atten lange Aar, før ved Nytaarstide en Mand af Besætningen kom tilbage til Nørrekøbing, hvor Kjøbmand Ahlgrén dengang boede; thi nu har han opgivet al Handel og trukken sig tilbage til en Gaard nogle Mile derfra, hvor han lever af sine Midler. Jeg behøver ikke at sige Eder, gode Frue, hvad han og Hustru har lidt i disse lange Aar. Moderen kunde tilsidst ikke bære det længere, og Døden har for nogle faa Aar siden gjort en velgjørende Ende paa hendes Sindslidelser."

Her holdt Hr. Lindstrøm et Øieblik op for at tale nogle beroligende Ord til den gamle Kjøbmand, som disse Minder havde bragt i den hæftigste Sindsbevægelse. Efter denne Pause, og efter at have taget sig en Priis Tobak, fortsatte han igjen saaledes:

„Den tilbagekomne Matros har dernæst forklaret, hvorledes Skibet ved at gaae en anden Cours var

sluppen for at blive overhalet af det Skib, som Captainen ganske rigtig havde forudseet, vilde blive sendt efter dem, og at de ligesaa heldigen vare slupne igjennem Beltet, hvor Captainen nærede stor Frygt for at blive stoppet og havde derfor alt ladet sig vie til Jomfruen af en Præst fra Den Langeland, da de seilede der forbi. Da Skibet laae i Kattegattet, blev den unge Kone lykkelig forløst med en Datter; men da Dien udeblev og Barnet hos den uerfarne Moder og under Forholdene i Skibet umulig kunde faae den Pleie, som dets Sundhed udkrævede, foreslog hendes Mand hende, at lade det lille Væsen døbe af en dansk Præst og tinge Barnet i Kost hos ham, om de ellers syntes om Præsten og hans Hustru. I Skagen kunde de ikke lande for Strøm og Modvind, og Skibet løb nu langs Jyllands Vestkyst for om muligt at faae en Præst fat. Da de kom henimod Hirshals løiede Vinden af; det var som om Forsynet selv vilde begunstige Forældrenes Plan, og da de saae en Kirke med et høit Taarn og en større Gaard tæt derved, tvivlede de ikke et Øieblik om, at det maatte være en Kirke i Hovedsognet Horne, hvilket Navn stod paa et Skibskort. En Baad blev sat ud og Captainen gik selv iland. Den Matros, som er kommen hjem, havde været tilstede ved Vielsen under Langelands Kyst; han fulgte ogsaa Captainen iland ved Hirshals, og overværede

tilligemed den ene Styrmand Barnets Daab senere hen, eftersom han var en Barndomsven af Captainen og havde været den, som havde besørget Bud imellem de unge Mennesker, da de endnu vare forlovede. Efter nogle Timers Forløb kom Captainen agende med en Mand, der senere viste sig at være en Præst. Præsten var villig til at seile med; men da han i det Samme saae nogle Fiskere lidt derfra ifærd med deres Garn, foretrak han at gaae ud med dem; saa kunde han jo ogsaa følge med dem tilbage igjen. Dette var nu Captainen ligegyldigt, og Præsten kom omtrent ligesaa tidlig til Skibet som dets egen Baad. Dieblikkelig blev Barnet døbt og kaldet Cecilie, det kan Matrosen huske deraf, at Kjøbmandens Frue ogsaa hed Cecilie; men hvad Præstens Navn var, er det ham ikke muligt at sige; ogsaa veed han ikke engang, om han nogensinde fik det at høre. Han beskrev ham imidlertid som en høi, noget svær Mand med et mildt Ansigt og noget skaldet. Efter et Par Timers Forløb kom Præsten op paa Dækket, ledsaget af Captainen, som bar Barnet i sine Arme, og kyssede det flere Gange før han gav det til Præsten, som havde taget Plads i Baadens Agterdeel. Fruen havde endnu ikke været paa Dækket efter sin Nedkomst og laae ogsaa tilkøis under Daabshandlingen, under hvilken hun græd hele Tiden. Skibet lettede strax efter og

havde god Leilighed lige til de kom henimod den afrikanske Kyst. Her greb en forfærdelig Storm det; i Dagbrækningen strandede det paa et Klipperev foran hiin Strand og søndersloges næsten øieblikkelig. Captainen fik vel en Baad sat ud; men den fyldtes næsten i samme Stund og — kort at fortælle — paa fire Mand nær, omkom alle i Havet og blandt disse var Captainen og hans unge Frue."

Atter maatte her holdes op igjen en liden Stund for den gamle Mands Skyld.

„Af de fire Mand døde efterhaanden de tre i Slaveriet; den fjerde blev endelig udløst og har som sagt fortalt Alt, hvad I nu har hørt. Jeg har fortalt Eder det saa omstændeligt, for at I, gode Frue, ret kan see, hvormeget det ligger os paa Hjerte, at faae fuldstændig Oplysning om Alt, der angaaer denne sørgelige Sag. Det er derfor en stor Synd, om I vil skjule Noget for os, da I seer, hvor meget den gamle Herres Hjerte hænger ved denne Sag og hvor inderlig han ønsker en god Opløsning og Ende paa atten Aars Marter og sjælelige Lidelser. Saasnart Matrosen var kommen tilbage, vilde Hr. Ahlgrén afsted i Øieblikket, for selv at anstille Undersøgelser om sit Barnebarn. Paa alle Venners indstændige Forestillinger opgav han dog sit Forsæt til en bedre Aarstid; men neppe var Veirliget bleven saadant, at

han kunde reise uden Fare for sit Helbred, saa stod han ogsaa reisefærdig, og jeg, som har været i hans Brød i mange Aar og som overtog Forretningen efter ham, fulgte med ham af Hengivenhed for den værdige Mand, jeg skylder min timelige Lykke. Vi have tilbagelagt den lange Vei, deelte imellem Haab og Frygt, og da vi i Hjørring hørte, at Præsten i Horne havde en Datter ved Navn Cecilie, kom den gamle Mand allerede i en saadan Bevægelse, at jeg maatte have ham til Sengs, og endnu er han ikke kommen sig af sin Sindsbevægelse. Ikke sandt, gode Frue, det var Eder og Eders værdige Mand, som tog det spæde Barn til Eder, og den unge, elskelige Pige er hans Cecilie, ligesom hun altid ligefuldt skal blive Eders. I vil, I kan ikke nægte dette; thi hans Fremtids Lykke er knyttet til dette Barn."

Da den gamle Dame i den dybeste Bevægelse bøiede Hovedet — det var hende ikke muligt at tale et Ord — reiste Hr. Lindstrøm sig hurtig, aabnede Døren, og da han saae den unge Pige staaende i Døren til Haven i en naturlig Spænding, hvad dette lange Besøg hos Moderen skulde betyde, traadte han hen til hende og tiltalte hende saaledes, idet han venlig tog hende i Haanden.

„Jeg veed ikke, om I, min hjerte Froken, har nogen Kundskab om Eders virkelige Slægt. I modsat

Fald vil jeg sige Eder, at I herinde træffer en Bedstefader, der er lige saa rig paa Kjærlighed til Eder og langt rigere paa jordisk Gods end den, som I hidtil har kaldt Fader og som nu er salig hos Gud."

Den unge Pige saae forfærdet paa den fremmede Herre og vægrede sig ved at følge ham, da han vilde føre hende ind i Stuen. Men i det samme kom den gamle Herre ilende ud af Værelset med udbredte Arme og idet han udraabte, „min elskede Cecilie, min dyrebare, tilbedte Datterdatter", trykkede han den modstræbende Pige atter og atter til sit Hjerte.

„Moder", bad Cecilie, som blev aldeles forvirret ved disse uventede Omfavnelser, „o Gud, lad mig komme til min Moder."

„Det skal Du ogsaa, mit søde Barn, hun skal være din Moder nu ligesom før; I skulle aldrig skilles ligesaalidt siden som hidtil. Kom, min dyrebare Datter! Jeg vil selv følge Dig ind til din Moder; jeg vil kysse hende paa Hænder og Fødder, fordi hun i sin Kjærlighed har opbevaret denne Skat for mig."

Under denne Ordstrøm var det lykkedes Cecilie at løsgjøre sig for den gamle Mands Favntag. I største Forvirring ilede hun ind til sin Moder, der, selv uden hendes øvrige Svagelighed, alene paa Grund af sin hæftige Bevægelse, umulig kunde reise sig fra sit Sæde, og idet hun kastede sig ned for hende udbrød

hun med en taareqvalt Stemme: „Moder, Moder, hvad er det dog, disse fremmede Mænd sige? er jeg ikke længere dit Barn, din egen Cecilie?“

„Jo, mit elskede Barn“, svarede Moderen med neppe hørlig Stemme, „Du er det og Du skal blive det i Liv og Død.“ Med disse Ord bøiede hun sig ned over sin knælende Datter, der omslyngede hende med sine hvide Arme og bad hende med de kjærligste Navne, om blot at være rolig og sige hende, hvorledes Alt dette hængte sammen.

„Eders Moder trænger til Ro, mit huldе Barn“, tog nu Hr. Lindstrøm tilorde, idet han venlig lagde sin Haand paa Cecilies Skulder, der havde reist sig op fra sin knælende Stilling, „lad os enes om at bringe hende til Hvile og derefter skal jeg fortælle Eder Sammenhængen med det Hele, som kun kan fylde Eders Hjerte med Glæde, da I beholder Eders værdige Moder og faaer, som jeg før sagde, hiin herlige gamle Mand til en anden Fader.“

Cecilie vinkede nu ad den ene Pige, som, ledet af den qvindelige Nysgjerrighed for at faae Aarsagen at vide til al denne Allarm, vovede at kige ind i Stuen fra Gangen, og ved hendes Hjælp fik hun den gamle Dame bragt ind paa sin Seng, hvor hun snart faldt i den dybeste Afmagt. Da hun kom til sig selv, var hun i Øieblikket aldeles forstyrret; thi da hun ude

i Gangen hørte Mandfolkestemmer, spurgte hun strax meget ivrig, om Hr. Hvid var kommen fra Kjøbenhavn. Da man sagde, at det var de fremmede svenske Herrer, der talte, gjøs det formelig i hende, og hun gav sig bitterlig til at græde, idet hun besvoer Cecilie, at hun ikke maatte reise med dem, og forsikkrede, at hun var hendes Datter og ingen Andens, og at det var en Skjændsel, om hun vilde fornægte sin gamle Moder for at blive en riig, fornem Dame.

Den arme Cecilie kunde Intet sige til alt dette uden bestandig at gjentage, at hun ikke brød sig om Andre end om hende, og bad hende saa inderlig om ikke mere at tale om denne Sag, at det endelig lykkedes hende, at faae Moderen saa nogenlunde beroliget. Tilsidst gjorde en lang velgjørende Slummer en velsignet Ende paa hendes Sindsbevægelser. Den næste Morgen var hun atter fattet og rolig som før, skjøndt Enhver tydelig kunde see, at en dyb Bekymring fra nu af havde leiret sig paa hendes ærværdige Pande. Men heller ikke den gamle Hr. Ahlgrén undgik Følgerne af den overordentlige Sindsbevægelse, hvori han havde været, og af Reisens Strabadser, som endda kun halvt vare overstandne; thi den næste og paafølgende Dag maatte han holde Sengen. I den Tid vilde han ikke see Andre om sig end sin Ledsager og Cecilie, og ikke modtage Noget af nogen Andens Haand end hendes.

Naturligviis var den unge Pige af Hr. Lindstrøm i en beleilig Stund bleven sat ind i hendes nye Familieforhold, som overraskede hende i allerhøieste Grad, og hun begyndte allerede at see paa den gamle Mand, der ikke vilde tillade, at hun kaldte ham andet end „Fader", med heelt venlige Øine. Til den gamle Præsteenke talte hun ikke oftere om Sagen, da hun mærkede, at hun helst undgik enhver Berørelse deraf, hvilket Cecilie fandt meget naturlig.

Da den gamle Herre var kommen sig saa vel, at han kunde tænke paa Hjemreisen, ønskede han ogsaa, at denne snarest mulig skulde gaae for sig. Naturligviis skulde den gamle Præsteenke følge med; men deels blev den stakkels Qvinde Dag for Dag svagere, og dernæst erklærede hun saa bestemt, at hun vilde blive til Hr. Hvid kom fra Kjøbenhavn, at Alle indsaae, at dette var hendes urokkelige Beslutning. Da Cecilie heller ikke paa nogen Maade vilde skilles fra Moderen og Hr. Ahlgrén ligesaalidt vilde reise foruden hende, saa var der intet Andet at gjøre, end at opsætte Reisen — Noget den gamle Hr. Ahlgrén forresten kunde have meget godt af, og han fandt sig villig i Opsættelsen — ja havde Cecilie villet, at han skulde forblive i Horne til sin Dødsdag, havde han ogsaa føiet hende deri, da han næsten forgudede hende, og hun kunde faae det med ham som hun vilde. Hvor-

ledes bar hun selv sin store Lykke? men i den Henseende maae vi blive Læseren Svar skyldig. Efter hendes Forhold at dømme skulde man snarere mene, at den nedtrykkede hende end gjorde hende glad; thi ogsaa paa hendes rene Pande saae man nu af og til Skyer, som Ingen før vilde have lagt Mærke til. Anderledes optog Sognebeboerne det. Der var en almindelig Glæde over at det var gaaet den „bitte Jomfru" saa vel, og Rygtet om hendes uhyre Rigdom forøgedes naturligviis med en fabelagtig Hurtighed og i en tilsvarende Størrelse.

Under disse Forhold oprandt endelig den Dag, da Hr. Peder ankom fra Kjøbenhavn. Allerede i Hjørring havde han hørt om Jomfru Cecilies „uhyre Lykke", hvilken i samme Grad glædede ham, som den naturligviis maatte overraske ham. Da han først saae Cecilie, kom han hende noget forlegen imøde; men da hun hilsede ham med hele sin gamle Venlighed og Uforbeholdenhed, var ogsaa al Forlegenhed med det Samme forbi, og med nogle hjertelige Ord ønskede han hende til Lykke med hendes nye Forhold. Den gamle Herre og Hr. Peder bleve ogsaa snart gode Venner.

„Jeg har længtes efter Eders Ankomst", bemærkede han, næsten endnu før den gode Præst var kommen af Reisekæderne, „for Cecilies Moder vil ikke reise

uden at have talt med Eder, hvilket jeg finder meget smukt af hende. Naar blot vi faae den gamle Kone vel ud af den gamle Kasse; thi hun er bleven meget svag siden vor Ankomst, og i to Dage har jeg ei engang seet hende."

Da de kort efter sad ved Middagsbordet, vedblev den gode gamle Herre:

„Cecilie, hendes Moder og jeg ere blevne enige om, at Alt, hvad her er, skal blive Eders Eiendom, Hr. Hvid, paa det nær, Cecilie maa have med sig og nogle Gaver fraregnede, som hun vil give sine Tjenestefolk og nogle Fattige i Sognet. I vil da ikke sige Nei til vor Gave. Hun faaer Nok alligevel. I behøver Meget, naar Procesomkostningerne komme. Jeg har givet mit Samtykke til Forslaget, ei alene, fordi det var Cecilies Ønske — ja, da har din Moder sagt det —" forsikkrede Kjøbmanden, da den rødmende Pige vilde gjøre en Bemærkning til hans sidste Yttringer; „altsaa ikke alene for min Datterdatters Skyld, men fordi jeg har hørt, at I er en Mand, der fører Christendommen i Hjertet og Sandheden paa Læben." Ved disse Ord rakte han trohjertig den unge Præst Haanden, hvilken denne modtog i dyb Bevægelse.

Hen paa Eftermiddagen ønskede Præsteenken at tale med Hr. Hvid, men tilføiede udtrykkelig, at det skulde skee uden at Nogen, selv ei Cecilie, maatte

være tilstede. Saasnart Hr. Peder var kommen indenfor og hen til Sengen, hvori hun laae, greb hun hans fremrakte Høire, og idet hun trykkede den med begge sine, udbrød hun i en saa heftig hysterisk Graad, at Hr. Peder blev heelt forfærdet derover. Han meente imidlertid, at det var bedst at give den gamle Kone Tid til at fatte sig, og satte sig derfor rolig ned paa en Stol ved hendes Leie, efterat han i de venligste Ord havde bedet hende om at berolige sig.

Da hun lidt efter, saasnart hendes Sindsbevægelse havde sat sig noget, saae op paa ham, forbausedes han ved at see den kjendelige Forandring, hendes Ansigtstræk vare undergaaede siden han sidst havde seet hende, ligesaa milde og venlige, de havde været før — ligesaa skarpe og strenge syntes de nu, ligesaa roligt hendes Blik var tidligere, ligesaa ustadigt, hartad frygtsomt hvilede det nu paa ham og alle Gjenstande, hvorpaa det fæstede sig.

„O, Gud skee Lov I endelig kom", udbrød hun endelig, idet hun atter knugede sine Hænder om hans, som hun endnu holdt fast paa. „Jeg har sukket og bedt til Herren om det dog maatte forundes mig at tale med Eder før jeg farer heden, ja, Hr. Peder, I forundres og forfærdes ikke over, hvad jeg siger! — mine Dage ere talte — jeg føler det, at jeg ikke kommer levende fra dette Sted — men havde jeg

skullet vente een Uge til paa Eder — var jeg bleven affindig."

Atter søgte Hr. Peder, at bringe hende til Rolighed ved venlige Forestillinger, og det lykkedes ham tildeels.

„Jeg har Meget at sige Eder, Hr. Hvid", sagde hun endelig; „men see først, om Døren er lukket — drei Nøglen om, Søn, de Fremmede kan lukke den paa Klem og høre, hvad jeg siger."

Hr. Hvid rystede paa Hovedet, men føiede dog den Gamle, der, efter at have spurgt om Døren vel var aflaaset, fortalte ham det, som vi i næste Capitel skulle meddele.

IX.

Hvem har Ret?

„I forlod mig, Hr. Peder, som en redelig og agtværdig Qvinde og naar I nu har hørt, hvad jeg fortæller Eder, vil I maaskee foragte mig; ja, foragte mig dybt."

Efter at Hr. Hvid havde forsikret hende, at hun, om hun end havde feilet, ganske vist bedømte sit Feiltrin for strengt, og at han i ethvert Tilfælde, hverken som Præst eller som Menneske kunde eller burde foragte en angrende Synderinde, vedblev hun igjen med en Stemme, der stundom gik over til en saadan Hvisken, at han maatte bøie Øret til hendes Mund.

„Gud velsigne Eder for Eders venlige Ord; ja, kun I kan trøste mit arme Hjerte. Men I maa høre Alt fra Begyndelsen af.

„Det er nu atten Aar siden ved Midsommerstid og vi havde været her i ti Aar, da jeg en Dag sad i Dagligstuen og vuggede mit Barn, der var 2 Maaneder gammelt, og var det sidste, Herren har

velsignet os med. Min Mand sad hos mig, medens jeg syslede med lidt Haandarbeide, og læste for mig i Vor Herres og Frelsers Lidelses Historie paa Vers, hvilken I nok kjender — den har ogsaa et andet Navn — og var netop ved det Sted, hvor Judas beskrives, at forraade Frelseren, da vi pludselig bleve overraskede ved at høre et dybt Suk ved Døren, og til vor ubeskrivelige Forundring saae vi en Mand i Sømandsdragt staaende tæt op til den. Hurtig lagde min Mand Bogen fra sig og bad den Fremmede undskylde, at han ikke før havde bemærket hans Nærværelse. Den Fremmede svarede, at dette havde Intet at betyde, men bad i samme Aandedræt min Mand om at følge med sig ud paa hans Skib og døbe et nyfødt Barn. Min Mand bemærkede dertil, at han ikke var sostærk og at han derfor helst saae, at man bragte Barnet ind paa Strandbredden, hvor han saa skulde være tilstede for at døbe det; men den Fremmede paastod, at Barnet var for svagt til at gjøre den Reise, og at dets Moder satte megen Priis paa, at det blev døbt i hendes Nærværelse. Han tilføiede til Slutning, at han vilde betale Præsten rigelig for hans Uleilighed og trak med disse Ord en Pengepung op af sin Lomme. Dette gjorde min Mand fortrydelig. „Er Barnet saa svagt, at det ikke kan føres til Stranden, saa maa jeg, selv om der var Fare forbunden dermed

for mig, tage til det, hvad enten jeg faaer Noget for min Uleilighed eller ikke." Han bad derpaa den Fremmede, at vente en Stund, til han fik Hestene hjem fra Marken, saa vilde de kjøre sammen til det Sted, hvor hans Baad laae. Den Fremmede, der talte Svensk, gjorde som der var sagt ham, men bad min Mand indstændigen om at skynde sig, da Vind og Veir let kunde forandre sig. Dette indsaae min Mand lige saa godt, og det varede derfor ikke længe, før Vognen holdt for Døren. Den Fremmede, som Intet havde villet nyde medens han var hos os uden et Glas Melk, saae venlig paa Barnet i Vuggen, og lagde, uden at jeg mærkede det, fire svenske Kroner under Hovedgjærdet, da han bøiede sig over det — og disse Penge have vi endnu. — De kjørte saa afsted, og min Mand lovede mig at komme saa hurtig tilbage som han vel kunde. Da de kom ned til Havet, saae min Mand nogle af Sognets Fiskere, og da han havde mere Tillid til deres Dygtighed i at sætte over Revlerne, fik han dem til at roe sig ud til Skibet, istedetfor at gaae med Capitainen i hans Baad. Da han var kommen ombord paa Skibet, som var en svær Brig med en stor Besætning, førte Captainen ham ned i Kahytten, hvor der stod et Bord med Forfriskninger, som han bad ham at gjøre sig tilgode med; men min Mand havde lige saa lidt Ro paa Søen som

Captainen i Land, og han bad blot om at faae Barnet døbt. Nu gik Captainen ind i en Sidekahyt, hvor min Mand hørte Barneskrig og en svag Qvindestemme, og imedens tog han sit Ornat paa. Lidt efter kom Captainen ud og bad min Mand om at følge sig, og han saae da en ung, smuk, meget bleg Qvinde siddende i en Køie med et spædt, tilsyneladende meget svagt Barn i sine Arme. Captainen ringede, og noget efter traadte to Sømænd ind i Kahytten, hvorpaa Barnet, som var en Pige blev døbt med Navnet Cecilie*). Strax efter Daaben forlod hine Søfolk atter Kahytten, hvorpaa Captainen gav min Mand ti svenske Kroner for sin Uleilighed. Da min Mand vilde byde Farvel til ham og Fruen, sagde den Første omtrent som saa: „Jeg har været i Eders Huus, Hr. Pastor, og synes meget bravt om Eder og om Fruen og jeg troer baade at I ere villige til at udøve en Kjærlighedsgjerning og værdige til at gjøre den." Da min Mand saae forundret paa Captainen, vedblev denne: „I seer dette lidet Barn, og maa skjønne, at det er meget svagt og svagere vil det blive her ombord, hvor vi ikke for Penge kan forskaffe det den Bistand, det behøver. Navnlig mangler min Kone Die, og Melk er en Betingelse for et Barns

*) Dengang døbte man aldrig Børn med Familienavne.

Liv. Vil I nu tage Barnet med Eder, saa frelser I maaskee dets Liv og vi ville være Eders Skyldnere for Tid og Evighed. Jeg vil ikke lokke Eder til at tage det for Penges Skyld, da jeg alt kjender Eder fra en anden Side, men blot tilføie, at jeg vil give Eder 100 Kroner for det Første; om et Aar, seneſt to, venter jeg at komme tilbage, og da skal vi afhente det. Skulde det — som Gud forbyde — dø forinden, ere Pengene ligefuldt Eders. Jeg har sagt min Kone, at I ogsaa har et Barn i Vuggen, saa det synes at træffe sig heldigt." Da min Mand nølede med at svare, vedblev Captainen: „I kan vel begribe, at vi ikke skilte os ved Barnet, uden vi vare overbeviste om, at det herude blev Dødens sikkre Bytte", og nu bad ogsaa den unge Kone saa bønligt om, at han dog vilde tage imod det, at min Mand omsider lod sig bevæge, hvorpaa hun greb hans Haand og kyssede den. Min Mand spurgte nu om Captainens Navn og fik da at vide, at han kaldte sig Ahlgrén; derpaa udbetalte han ham de belovede Penge og bar Barnet paa sine egne Arme ud af Kahytten, medens den arme Moder græd som hendes Hjerte skulde briste. Folkene i Baaden forundrede sig naturligviis i høi Grad, da Barnet kom i Baaden; men jeg forundrede mig endnu mere, da han kom ind i Huset med det, og min Forundring blev ikke mindre, da jeg hørte, at den Lille var døbt

Cecilie, for det var netop vort eget Barn ogsaa. Vi tog os nu i al Kjærlighed af det, men Barnet var svagt og usselt. Det vilde ikke die og levede kun en Uge, i hvilken Tid jeg døiede Mere med det end med min egen Pige i alle de første Aar. Pengene, som vi havde faaet for det, gjemte vi i sex Aar; thi vel havde Captainen sagt, at vi kunde beholde dem, hvad enten Barnet levede eller døde, men vi meente dog, at det var formeget for de faa Dages Pleie, hvorfor vi slet ingen Ting forlangte; men da de sex Aar vare gaaede, trængte min Mand til Penge og han tog en Snees af dem, siden har han efterhaanden brugt flere, og vi har nu kun en halv Snees tilbage." Her holdt Enken op og trak Veiret dybt.

„Jeg seer intet Ondt i alt dette, kjære Moder", udbrød Hr. Hvid venlig —

„Nu kommer det, min Søn, nu kommer det" — afbrød den Gamle ham. „O Gud, giv mig dog Kraft til at overvinde den Skam, som knuger mig saa haardt!"

Efter et lille Ophold vedblev hun igjen: „Forleden kom, som I veed, de svenske Herrer hertil, og Monsjeur Lindstrøm fortalte mig strax det Meste af det, som jeg nu har sagt Eder foruden det, at jeg fik at vide, at Captain Ahlgrén var løben bort med den gamle Hr. Ahlgréns Datter, som var hans

Sødskendebarn, og at Skibet var forgaaet og at kun en eneste Mand efter mange Aars Slaveri ovre i Afrika var kommen tilbage. De vidste, at Captainens lille Datter hedte Cecilie og at min Mand havde døbt hende og taget hende med iland, og da de alt i Hjørring havde hørt, at vi havde en Datter af samme Navn, betragtede de det som givet, at min Datter var den gamle Mands Barnebarn. De gav sig neppe Tid til at spørge mig, om det var saa, men fløi ud efter den arme Pige, som de heelt forskrækkede. Jeg sagde nok til hende, da hun styrtede ind til mig, at hun var min Datter og skulde blive det i Liv og Død; men ogsaa dette misforstode de og forsikkrede, at saadant skulde det ogsaa vedblive at være, samt at Ingen tænkte paa, at stille os ad. Jeg arme, svage Stakkel blev nu saa angreben, at jeg neppe kunde sidde paa Stolen. Jeg blev bragt til Sengs og i de sidste Dage har jeg ikke forladt Leiet, deels fordi jeg er saa uhyre svag, og dernæst, fordi jeg virkelig skammer mig for mig selv og de Fremmede. Da jeg kom i Rolighed tænkte jeg over Tingen og var allerede bestemt paa at forklare Sagens rigtige Sammenhæng; men da jeg næste Dag saae Hr. Ahlgréns Ømhed for mit Barn, som næsten er en syndig Forgudelse, kunde jeg ikke bringe det over mit Hjerte, men tænkte paa, forinden at ville raadføre

mig med Eder om, hvad jeg skal gjøre i denne vanskelige Sag. Herregud, vare de bare komne paa ordentlig Viis" — tilføiede den Gamle — „og spurgt mig om Sammenhængen saavidt jeg kjendte til den — skulde jeg med Glæde have sagt Alt, som det var; thi jeg havde Intet at skjule; men jeg blev aldeles overvældet af deres Heftighed, og saa har jeg været svag nok til at lade Misforstaaelsen blive staaende saalænge, at det seer ud for mig som om jeg fornægter mit eget Kjød og Blod." -

Nu holdt den gamle Qvinde op, og syntes at vente paa Svar og Trøst fra sin Præst. Hr. Peder betænkte sig en Stund før han svarede, og deri vil vel Ingen kunne laste ham. Endelig brød han Tausheden:

„Netsom jeg hørte af Eder, at de tvende Børn ved Forsynets forunderlige Veie havde et og samme Navn, faldt det mig strax ind, at der var skeet en Forvexling, uden at jeg forstod, hvorledes den var fremkommen, før I havde forklaret det; men jeg takker min Gud, kjære Moder, inderlig paa Eders Vegne, at det var de Fremmedes egen Fremfusenhed og ikke en Uærlighed fra Eders Side, hvilken jeg heller aldrig kunde tiltroe Eder, som har fremkaldt den. Naturligviis burde den være rettet; men paa den anden Side indseer jeg godt de Betænkeligheder, som I kunde have ved at gjøre det, og i Øieblikket veed jeg heller

ikke, hvad jeg skal raade Eder til. I ethvert Tilfælde maa det skee med en overordentlig Forsigtighed for den gamle Mands Skyld, hvis Fremtids Ro og Lykke synes at være knyttet til den Tanke, at Jomfru Cecilie virkelig er hans Datterdatter. Vil I overlade mig, at tage det Hele under Overveielse endnu en Dags Tid eller to, haaber jeg, at den Almægtige, hvem jeg vil bede om Raad og Veiledning, vil oplade for mig, hvorledes jeg skal gribe Sagen an."

„Ja, gjør det, min kjære elskede Søn", svarede den Gamle og trykkede sin skjælvende Haand i hans, „handle I som I vil — jeg lægger hele Sagen i Eders Haand — I vil handle baade christeligt og klogt, det er jeg overbeviist om. O, min Gud, hvor lettet og lykkelig føler jeg mig ikke nu! jeg foragter ikke mig selv længere, efter at jeg har fortalt Eder Alt; men" — vedblev hun derpaa og saae ham vist i Øiet: „Et maa jeg endnu vide, thi det har ligget mig mere paa Hjertet end I troer. Ja, Hr. Peder Hvid" — tilføiede hun med en Inderlighed, som gjennembævede den unge Mand: „jeg har seet din Godhed for Cecilie, og det uskyldige Barn er ogsaa Dig inderlig god af et reent Hjerte. Kunde jeg have havt den Lykke, at see Eder forenede, havde jeg Intet mere at leve for i denne Verden, uden at være Vidne til Eders Lykke. Jeg veed nok, at det ikke kan blive saa;

men jeg veed ogsaa, at Du, min kjære Søn, vil beholde hende hos Dig som en Søster, indtil Herren maaskee engang bringer en Forandring tilstede i Forholdene. See, ogsaa derfor ligger din Sag mig paa Hjertet — jeg siger herefter Du til Dig — og nu maa Du sige mig, hvad Haab Du har om din Sags Udfald. Tro mig: Cecilie og jeg have ikke talt om Andet ligefra Du reiste, indtil den Forstyrrelse med de Fremmede kom i Huset."

Hr. Peder ryistede sørgmodig paa Hovedet: „Min Sag staaer saa slet som den vel kan, og jeg maa være forberedt paa at blive dømt fra Embedet, om jeg kan slippe med det. Der var rigtignok en Jurist, som haabede, at jeg kunde komme fra det med en betydelig Bøde; men siden hørte jeg, at han altid gav Folk godt Mod, uden Hensyn til om der var Grund til det eller ikke."

Et langt Ophold, en lang Taushed indtraadte nu. Endelig vedblev Præsten: „Jeg har i den Anledning heller ikke været ledig paa min Reise og har godt Haab om at kunne faae en Præceptorplads i Fyen, hvor min Familie er vel kjendt og vel seet — og saa maa Herren sørge for Resten — utroligt vil det ikke være, at jeg efter nogle Aars Ponitentse kan ved den kongelige Naade faae mig et lille Embede igjen et eller andet Sted. Hvad Eders Datter angaaer,

saa vil jeg tale ligesaa oprigtig til Eder, kjære Moder, som I har talt til mig, og sige Eder, at hun har været mig kjær fra den første Stund jeg saae hende hos gamle Ane, og at det vilde være min høieste Lykke, engang at kunne kalde hende min. Maaskee kan det nok gaae i Opfyldelse, forudsat hun virkelig deler mine Følelser, hvilket jeg for min Deel aldrig har mærket, da hun jo er venlig og god imod alle sine Omgivelser. Men hvad Tanker hun end har til mig, saa har I Ret i, at hun altid vil blive mig en kjær og dyrebar Søster, som jeg skal dele min sidste Skilling med, om hun kommer til at behøve det — derpaa kan I visselig stole, og derpaa giver jeg Eder baade mit Ord og min Haand." —

Den Gamle trykkede den med Varme og saae ham venligt i Øiet uden at tale.

„Men jeg seer, at I er i høi Grad angreben af vor Samtale, skulle vi nu ikke ende den for dennesinde — maa jeg kalde paa Eders Datter?"

Den Gamle gav ved et Vink tilkjende, at ogsaa dette var hendes Ønske og snart havde Cecilie indtaget Præstens Plads ved Moderens Leie.

Det var ved Midnatstid eller ogsaa lidt derover, at Hr. Peder, som endnu ikke var gaaet tilsengs, pludselig blev opskrækket af sine Betragtninger ved en hæftig Banken paa Døren, og da han sprang hen for

at aabne den, stod Jomfru Cecilie for ham og bad ham, saaledes som hun kunde det, thi Taarerne qvalte aldeles hendes Stemme, at komme ned til hendes Moder, der vist var Døden nær.

Da Præsten kom ind i Sovekammeret, sagde det første Blik paa den gamle Kone ham, at den unge Pige kun havde talt alt for sandt. Den Gamle laae stille hen, det var som om hendes Sjæl alt var paa sin høie Flugt, i det Mindste beskjæftigede hendes Tanker sig ikke mere med det Jordiske. Da Peder Hvid bøiede sig over hende og spurgte hende i en venlig Tone, hvorledes hun befandt sig, medens Cecilie stod som et Sorgens Billede opløst i Smerte paa den anden Side af Leiet, hævede den Gamle Blikket iveiret og da hendes bristende Øie mødte de to Væsener, som hun elskede meest i Livet, greb hun deres Hænder med sine og idet hun hviskede: „Mine Børn, elsker hinanden — nu bliver det godt" — saae hun paa dem med et forklaret Smiil og skiltes saaledes fra denne Verden.

Man sætte sig nu ind i Hr. Hvids Stilling! Han skulde trøste den stakkels Cecilie, som i Begyndelsen ikke kunde gjøre sig fortrolig med den Tanke, at hendes Moder havde forladt hende; han maatte ordne Alt til Begravelsen, saa meget som mulig underholde de Fremmede, — han havde sin egen

store Sorg med Hensyn til Processen at bære paa, og endelig tyngede den af Enken meddeelte Hemmelighed saaledes paa hans Sind, at han stundom var nærved at fortvivle. Hvad skulde han dog gjøre med Hensyn til det Sidste, som den Afdøde havde aldeles lagt i hans Haand? Han havde intet andet Vidnesbyrd om sin Troværdighed at beraabe sig paa, end sin Sanddruhed. Cecilie vilde nok tage den for gode Vare; men vilde Hr. Ahlgrén ogsaa? Vel sandt, han kunde maaskee med gamle Folks Vidnesbyrd godtgjøre, at Præstens ogsaa havde en Datter ved Navn Cecilie, omtrent af samme Alder som den Lille, der dengang kom i Huset. Men kunde han ogsaa bevise, at det ikke var Præstens Datter, som dengang var død? Og til alt dette kom endnu den Omstændighed, at Enken i over een Uge havde fundet sig i denne Mystification samt Lindstroms Vidnesbyrd og de øvrige Sandsynligheder, der kunde hentes fra selve Begivenheden. Men uagtet alt dette, kunde han dog ikke indeslutte Enkens Tilstaaelse i sin egen Barm. Hans Sandhedskjærlighed og hans Retfærdighedsfølelse forbød ham det ligemeget. Han var overbeviist om, at Cecilie vilde billige hans Handlemaade, selv om denne vilde berøve hende de smilende Udsigter, der havde aabnet sig for hende; men hvorledes vilde Hr. Ahlgrén optage det? For hver Dag, næsten for

hver Time voxede dennes Kjærlighed, for ikke at sige hans Tilbedelse, for den unge Pige, og naar han saae, hvorledes hans Dine fulgte hende overalt, hørte, hvor ofte og inderlig han takkede Forsynet, for den Glæde, det havde givet ham paa hans Livsaften ved ei alene at lade ham finde sit Barnebarn, men endog at han fandt hende saaledes som Cecilie var, saa tillukkedes Præstens Læber, og han følte det Ansvar, han vilde komme til at bære, naar han forsøgte paa at forstyrre denne Glæde ved at bringe Uro og Tvivl i et Hjerte, der havde lidt Saameget og nu følte sig saa glad og lykkeligt. Men sige maatte han det alligevel, og naar dette stod urokkeligt for ham som en Samvittighedssag, til hvem Andre kunde han saa betroe sig end til den trofaste Lindstrøm, hvis Raskhed, for ei at sige Ubesindighed havde været den første Aarsag til Misforstaaelsen. Som han derfor en Morgen kom ned i Dagligstuen, hvor han og Lindstrøm altid spiste Davren i Forening; thi den gamle Herre kom først senere tilsyne, og saa maatte Cecilie altid spise sin Frokost i hans Selskab, bad han Hr. Lindstrøm om at gaae en lille Morgentour med sig, naar de havde spiist deres Mad, da han havde en Sag af stor Vigtighed, at betroe ham.

Uagtet Hr. Peder havde søgt at lægge størst muligt Baand paa sine Følelser, mærkede dog Lind-

ſtrøm ſtrax, at der maatte være noget Ualmindeligt paa Færde, og gav derfor ſaa meget beredvilligere ſit Samtykke, hvorpaa de Begge gik ned ad Havet til, en Tour, Lindſtrøm aldrig kunde blive kjed af at gjøre. I Begyndelſen talte de blot om ligegyldige Ting; men da de vare komne ud paa Heden, hvor de kunde tale uforſtyrrede af Alt, berettede Hr. Peder ſin Ledſager det, ſom Enken havde meddeelt ham om Cecilies virkelige Forældre og Maaden, hvorpaa Misforſtaaelſen var opkommen. Det var aabenbart, at disſe Oplysninger ingenlunde behagede Hr. Lindſtrøm, der i nogen Tid gik aldeles henſunken i ſine Tanker og kun gav ſit onde Lune Luft ved at ſlaae Hovedet af en og anden uſkyldig Hedeblomſt ved hans Fod.

„Hvad ſiger Kirkebogen?“ ſpurgte han pludſelig: „jeg har været ſaa ſikker i min Tro paa, at Jomfruen er Hr. Ahlgréns Barnebarn, at jeg ikke før har tænkt paa den.“

„Der gives endnu ingen Kirkebøger for dette Paſtorat“, ſvarede Hr. Peder noget forlegen*); men bliver jeg ved Embedet, ſkal denne Mangel være een af de første, jeg afhjælper.“

Hr. Lindſtrøms Anſigt opklaredes i en mærkelig Grad.

*) Den ældſte er fra 1732. Før den Tid pleiede Præſterne, at ſkrive de paagjældende Navne paa Papirslapper, der bleve trukne paa Snore, for efterhaanden at bruges til Fidibusſer o.l.T.

„Er I vis paa, at Enken var ved sin Forstands fulde Brug, da hun gjorde Eder sin Meddelelse?"

„Derpaa tør jeg aflægge det helligste Vidnesbyrd", forsikkrede Hr. Peder ivrig. „Havde jeg blot havt Skygge af Tvivl derom, vilde jeg have beholdt hendes Tilstaaelse hos mig selv til evig Tid."

„Og det bør I gjøre alligevel, Hr. Pastor", gjensvarede Lindstrøm og standsede foran den unge Mand, hvem han saae ind i Øinene. „Hvad I end kan troe om den Gamles Erklæringer, — saa vil jeg lige saa bestemt sige Eder, at jeg kan sværge ligesaa høit og helligt paa, at hun i det Mindste gav et bejaende Tegn paa mit Spørgsmaal, om det ikke forholdt sig med Jomfruens Fødsel, som vi antoge. At trænge mere ind paa hende fandt jeg usømmeligt og urimeligt i den synlige, letforstaaelige Bevægelse, hvori Qvinden var. Ved hendes lange Taushed bag efter stadfæstede hun desuden, hvad vi ansaae som indrømmet fra hendes Side. Jeg indseer imidlertid godt, at I har maattet udtale Eders Tanker for Nogen, og jeg priser Eders Besindighed, at I gjorde det for mig; Ahlgrén og Cecilie maae aldrig erfare Noget herom. Det vil kun formindske den Sidstes barnlige Kjærlighed og fylde Begges Hjerter med Tvivl og urolige Tanker. Ahlgrén skiller sig aldrig mere fra Cecilie — det erkjender I vist ogsaa selv — kan hun ikke blive hans virkelige

Barnebarn, bliver hun det ved Adoption, og hvorfor saa ikke unde ham den Glæde, at tænke sig, at det er til hans eget Kjød og Blod han giver sin Velstand."

Hr. Peder indsaae tilfulde det Begrundede og Fornuftige i disse Bemærkninger, og da Hr. Lindstrøm derefter udbad sig hans Løfte om, at denne Sag for sidste Gang skulde omtales enten til ham eller Nogen, gav han dette med et lettet Sind, idet han følte, at han ved at betroe sin Hemmelighed til hiin Mand, derved havde opfyldt den Pligt, som hans Kjærlighed til Sandheden og det Rette havde paalagt ham. —

„Hvor har I været saa længe?" spurgte den gamle Ahlgrén med en munter Stemme, da de tvende Vandringsmænd traadte ind til ham i Stuen. „Tiden begyndte at blive Cecilie og mig for lang, og saa foreslog hun mig, at vi skulde spille Skrabnæse; men Gud hjælpe mig arme Mand — saadan rystede jeg paa min Haand — om jeg skulde have al den Filen paa min gamle Næse, som min Keitethed fortjente. Men veed I, hvordan vi saa accorderede — jeg gav hende to Kys, saa skulde Alt været qvit og jeg beholde Huden paa Næsen. Ak, Gud, ak Gud", sluttede den Gamle med en Inderlighed, som aldrig undlod at gjøre Indtryk paa de Tilstedeværende, „hvor jeg dog takker ham for den Skat, jeg har

funden. Havde jeg faaet Tid til at kjende hende som jeg nu gjør, skulde hun alligevel have været mit Barn, selv om det havde viist sig, at jeg forgjæves havde reist for at finde min Datterdatter."

Hr. Lindstrøm tilkastede Hr. Peder et betydningsfuldt Blik; denne takkede Gud i Stilhed for hiin Udtalelse, der var et afsluttende Svar paa den Sag, han og Hr. Lindstrøm havde behandlet paa Heden. Men at Cecilie nu var tabt for ham for Tid og Evighed, var ham lige saa klart.

Da den gamle Frue vel var bleven jordet, var der Intet, der mere kunde forhale Afreisen, efter hvilken Lindstrøm længe havde sukket. Med Hensyn til Efterladenskaberne, forblev det ved den engang trufne Aftale, og den følgende Morgen var bestemt til Hjemreisen.

Jo mere denne Stund nærmede sig, desto tungsindigere blev Cecilie, hvilket ikke kunde forundre Nogen, da hun nu skulde forlade sit Barndomshjem, forat følge med en Mand, som hun blot havde kjendt en fjorten Dages Tid, til et heelt ubekjendt Land og aldeles fremmede Omgivelser.

Paa de svenske Herrer nær sørgede Alle i hele Præstegaarden. Hr. Peder var sorgfuld, Folkene græd og Cecilie var aldeles utrøstelig, ihvorvel hun gjorde sig al Umage for at beherske sine Følelser.

Da Hr. Peder tilfældigviis kom ind i Salen, hvor Reisetøiet stod, fandt han Cecilie, aldeles opløst i sin Smerte, staaende ved en halv udtrukken Skuffe. Hun tilkastede ham et saadant Blik, som han aldrig før havde bemærket, og derpaa vilde hun forlade Salen; men nu kunde den unge Mand ikke længere beherske sine Følelser, han maatte sige hende, som han elskede over Alt i Verden, et Løvvel, useet af Alle, og derfor et helligt Minde for dem selv i Fremtiden. Han gik hen til hende, slyngede sin Arm om hendes smækkre Midie og, idet han trykkede et Kys paa hendes Pande, udbrød han:

„Løvvel, min dyrebare Pige, min elskede Søster — min første og sidste Kjærlighed."

Overvældet af sine Følelser skjulte Cecilie sit Hoved ved hans Bryst; men derpaa hævede hun sit Blik, medens en brændende Rødme overstrømmede hendes Ansigt og Hals, og hviskede med en Stemme fuld af den inderligste Kjærlighed: „Løvvel, min Brudgom — for Tid og Evighed!"

Ved disse Ord grebes den unge Mand af en aldrig før anet navnløs Lykke; deres Læber mødtes i et langt, inderligt Kys, og kun de svenske Herrers muntre Stemmer, der kom tilbage fra en kort Spadseretour, formaaede at rive dem af hinandens Arme. Dette var det lykkeligste Øieblik, for ei at sige det

eneste lykkelige, Hr. Peder oplevede i Horne Præstegaard, og dog varede det kun et flygtigt Minut.

Fra denne Stund kom der en Ro i Cecilies Hjerte og en Fred over Hr. Peder, som gav Begge Kraft til at tilbringe den sidste Aften uden den Sørgmodighed, Ingen af dem tidligere kunde skjule, og da Cecilie næste Morgen bød Hr. Peder Levvel, sagde et langt, kjærligt Blik ham, at hun gjemte Mindet om hiint Møde i et trofast Hjerte.

X.

Qvindehævn.

Der var nu hengaaet fem Uger siden de Fremmede vare reiste med Cecilie, der neppe troede Andet end at hun virkelig var Hr. Ahlgréns Barnebarn, og Søndagen var atter kommen, da Hr. Peder skulde forkynde Ordet for Menighederne. Naturligviis havde han lidt ved den unge Piges Afreise; men han bar det med mandig Styrke; thi han indsaae, at det maatte saaledes være, og han søgte at skjule Sorgen over denne Skilsmisse og Frygten for Processens Udfald ved at kaste sig over sin Embedsgjerning med forøget Iver, hvorfor han blev elsket af Sognebeboerne, som ellers ingen Præst efter ham, og da netop en Epidemie, som bortrykkede ikke saa Faa, rasede i disse og omliggende Sogne paa den Tid, havde han nok at gjøre med at trøste de Syge og bringe dem timelig Hjælp.

Søndagen var altsaa kommen igjen — det var 5te Søndag efter Paaske — og, som altid i disse

Menigheder, vare Kirkerne stærkt besøgte. Hr. Peder havde havt „Førsttjeneste" i Asdal og havde altsaa „Sidsttjeneste" i Horne. Da han kom ind i Kirken undrede det ham vel at see Jomfru Schwartzkopff i Kirke, hvilket hun ikke havde været — i det Mindste hos ham — siden hiin fatale Indsættelsesdag; men da hun ved at møde ham et Par Gange, naar han gik ud, havde hilst ham med megen Høflighed, næsten med Venlighed, tænkte Hr. Peder, at hun nu havde begyndt at stemme sit haarde Sind til Mildhed, eftersom hun maatte vide, at hendes Seir var hende vis. Hvad Degnen angik, da var han saa besynderlig og forlegen, at Hr. Peder spurgte ham i al Venlighed, om han ikke var vel, hvilket Degnen imidlertid benægtede. Da Prædiken var forbi og Degnen, som Skik og Brug var, gik op paa Prædikestolen for at række Præsten Bekjendtgjørelserne for den Dag, gav han ham et stort, sammenfoldet Papir. Hr. Peder studsede et Øieblik ved at see det; men da han i det Samme kastede Øiet paa Jomfru Schwartzkopff og saae det triumferende Smiil, hvormed hun gjengjeldte hans Øiekast, tvivlede han ingenlunde paa, at han nu holdt sin Dom i sin Haand, samt at denne Dom gik ham haardt imod. Han dvælede endnu en liden Stund, som han anvendte til at bede Herren om Styrke til at gaae ud af denne nye Prøvelse paa en

værdig Maade, og udfoldede derpaa langsomt Papiret, medens Kirkegjæsterne, hvem Præstens Bevægelse ikke var undgaaet, saae op til ham med Uro og Frygt i alle Miner.

Det var meget rigtig den Høiesteretsdom, som dømte Hr. Peder Jacobsen Hvid fra sit Embede paa Grund af sine Udtalelser paa Indsættelsesdagen om den „uberygtede Danneqvinde", Jomfru Kirstine Schwartzkopff, og som dette hævngjerrige Fruentimmer ikke havde betænkt sig paa at meddele Menigheden og Præsten paa denne for ham saa skjærende Maade, efterat Jeppesen — det maa siges til hans Ære — ikke vilde have Noget med dette at gjøre. Men Qvindehævn skal jo ogsaa være det Grusomste af Alt, naar den faaer Lov til at raade og Qvindens Hu staaer dertil.

Efterat Hr. Peder med en fast og rolig Stemme havde oplæst det Papir, som indeholdt den Dom, som afgjorde hans Skjæbne for denne Sinde, foldede han det atter sammen med en beundringsværdig Sjælero, og rakte det tilbage til Degnen, som ikke turde see paa sin Præst, men med skjælvende Haand rakte ham endnu et Papir, som var en Ægteskabstillysning for velærværdige og velædle Hr. Jørgen Povelsen Kyng, Sognepræst til Horne og Asdal Menigheder, og den „dydzirede, Gud velbehagelige" (det var altid

Formen i hine Tider) Jomfru Kirstine Schwartzkopff til Ladefogedgaarden i Horne Sogn. Med sin urokkelige Rolighed gav Hr. Peder Hvid dette Papir tilbage til Degnen uden at bekjendtgjøre det og uden mere at skjenke Jomfru Schwartzkopff saameget som et Blik, henvendte han følgende Ord til den forsamlede Menighed, hvor baade Mænd og Qvinder græd som Børn over den Dom, de havde faaet at høre.

„Mine Venner! her er fremdeles bragt mig en Tillysning til Ægteskab for det i Skagen trolovede Par, vellærde Hr. Jørgen Kyng, Søn af vor høilærde Provst, og den tilstedeværende Jomfru Schwartzkopff, og seer jeg deraf, at Hr. Kyng er udnævnt til min Eftermand; men da jeg efter hiin Doms Meddelelse ikke længere er Præst her og en Tillysning altsaa vil være ulovlig, saa kan jeg ikke foretage den. Jeg har kun tre Ting tilbage endnu, og det er, at sige Menighederne Farvel, at anbefale min Eftermand og at give dem Herrens Velsignelse, Det kan enhver ærlig Mand gjøre, og jeg veed, at J — hvordan J end bedømme det Skridt, som kaldte hiin Dom ned over mit Hoved og saa brat adskiller os — anseе mig for en ærlig Mand."

Han talte nu saa kjærligt og trøstende til sin Menighed, at man skulde troe, at det var den, som

var dømt og ikke han, og anbefalede Hr. Kyng saa smukt som han kunde, idet han viste dem, at Hr. Kyng var uskyldig i hans Gjenvordighed og at Menighederne jo alligevel skulde have en Præst. Hvad Jomfru Schwartzkopff angik, saa appellerede han denne Dom fra den jordiske til den himmelske Høiesteret, hvor han engang haabede at møde hende Ansigt til Ansigt. Han tilgav hende fra sin Side Alt, han indbefattede hende med i den Velsignelse, som han om en føie Stund vilde nedbede over Menigheden, og ønskede, at hun maatte blive længere og lykkeligere Præstekone end han havde været det som Præst. Han bød derpaa Menigheden at modtage Herrens Velsignelse sidste Gang fra hans Læber, idet han ogsaa bad for Asdal Menighed, som han meget beklagede ikke paa anden Maade at kunne bringe sit Levvel, og sluttede med de Ord: „Herren gav, Herren tog — Herren seer — Herrens Navn være lovet!"

Men Alt dette var dog „den dydzirede Jomfrue" for stærkt; thi før Velsignelsen uddeeltes, reiste hun sig pludselig og gik stolt kneisende ud af Kirken.

Da Præsten kom ned fra Prædikestolen, tog han Degnen i Haanden og sagde til ham: „Jeg troede dog ikke, min gode Madsen, at Han vilde have hjulpen til at række mig en saadan Ydmygelsens og

Smertens Kalk. Læs nu Bønnen, der bliver ikke messet. Min Gjerning er her forbi."

Men Madsen, som var en ganske ung Mand, kunde ikke læse Bønnen — saameget var Præstens milde Bebreidelse gaaet ham til Hjerte — uden paa en høist ufuldkommen, næsten uforstaaelig Maade.

Vi ville overspringe at meddele Noget om det Levvel, som de tilstedeværende Menighedsmedlemmer bragte Hr. Hvid efter fuldendt Tjeneste. Deres Sorg kunde kun lignes ved den Forbittrelse, der havde greben dem formedelst „Jomfruens" skammelige Adfærd. Havde det været nuomstunder, vilde hun ganske vist have udsat sig for de største Ubehageligheder; men Frygten for Greven og Godsinspecteuren holdt dem — som vel var — i Ave. Imidlertid havde hun fra nu af aldeles brudt med Menighederne, og hun var for kort Tid Præstekone til at hun kunde forsone sig med dem, forudsat det var falden denne stolte Qvinde ind, at forsøge derpaa. Hun var nemlig kun gift i fem Fjerdingaar, omtrent ligesaa længe som Hr. Peder havde været Præst, og lige til denne Dag har Menighederne heri seet en Guds Straf, som overgik hende.

Med hendes Mand stod Menighederne ikke i stort bedre Forhold. Beboernes uforsonlige Had til hans Kone, ramte for endeel ogsaa ham, skjøndt han var en grundskikkelig Personlighed, svag paa Legeme og

Sjæl, der ikke gjorde, som man siger, en Kat Fortred, og gjerne vilde være gode Venner med Alle. De førte, ifølge Fruens Ønske, et flot Huus, og havde næsten altid Fremmede, saavel af de saakaldte fine Folk i Hjørring som af Omegnens Honoratiores; men ingen Sognebeboer kom i Præstegaarden, uden en ligefrem Nødvendighed drev dem dertil. Da Hr. Kyng døde var det ogsaa forbi med „Jomfruens" Indflydelse, og den Frygt, Menighederne nærede, at hun efter Skik og Brug skulde gaae i Arv til Eftermanden, viste sig at være aldeles ugrundet. Greven havde holdt sit Ord til hende, og vilde ikke vide mere af hende at sige. Nogle paastode, at han var bleven kjed af hende; men da han jo alt længe iforveien havde været det, ligger den Tanke nærmere, at han var bleven fortørnet paa hende over hendes sidste Fremfærd imod Hr. Hvid, og tillige indsaae, at der umulig kunde komme en god Forstaaelse tilveie imellem Menighederne og deres Præst, saalænge hun var Præstens Kone. Han kaldte derfor en hæderlig og brav Mand, Hr. Basballe*), til hans Eftermand, og snart kom det gode gamle Forhold tilbage imellem Menighederne og deres Præst.

Jomfru Schwartzkopffs senere Skjæbne kjendes

*) See Novellen „Pengeskrinet".

ikke med Bestemthed; men da Kirkebogen tier om hendes Død i Sognet, er det Sagn saameget mere sandsynligt, at hun kort efter Mandens Død solgte sin Gaard og reiste til Aalborg, fordi Ingen skjøttede om at omgaaes hende — i den Grad var hun baade hadet og foragtet. Dog til vor Historie igjen!

Da Hr. Peder var kommen til Præstegaarden, følte han sig i høi Grad nedtrykt i sit Sind. Det Farvel, han havde bragt Menighederne fra Prædikestolen, havde bevæget ham dybt, og den ryslende Afsked, som Kirkegængerne havde taget med ham efter Tjenestens Ophør, i og udenfor Kirken, havde grebet ham endnu hæftigere. Han fattede sig imidlertid snart. „Herrens Villie skee", sagde han til sig selv, idet han begyndte at afføre sig Ornatet. „Han blev selv dømt for Sandhedens Skyld, derfor maa jeg, hans ringe Tjener, ikke klage. Disciplen er ikke over Mesteren. Hans Tjener vil jeg vedblive at være, selv om det aldrig mere skal forundes mig, at tale hans Ord fra nogen Lærestol."

Han havde neppe lagt Ornatet tilside, før der bankedes sagte paa Døren til hans Værelse. „Kom ind", bød Hr. Peder, forundret over, hvem der vilde forstyrre ham paa en Tid, paa hvilken man maatte mene, at han helst ønskede at være ene. „Kom ind", gjentog han; men Ingen kom. Han gik nu

hen for selv at aabne Døren, og fandt til sin Forbauselse Degnen staaende udenfor, som et Billede paa den dybeste Sønderknuselse.

„Tilgivelse, Hr. Hvid", bad han, idet han udbrød i en Hulken, der i den Grad qvalte hans Ord, at de bleve aldeles uforstaaelige for Præsten. Denne tog ham venlig ved Haanden og førte ham hen til sin Løibænk i sit Kammer, hvis Dør han lukkede efter dem.

„Fat Sig dog, min Ven, jeg har forlængst tilgivet Ham. Var mine Ord for strenge i Kirken, saa beder jeg Ham om Tilgivelse."

„For strenge", svarede Degnen, idet han anstrengte sig for at blive Herre over sin Bevægelse. „Nei, det var just Ulykken, at de vare for milde med Hensyn til det, jeg gjorde imod Eder" — og atter brød han ud i en Taarestrøm. „Jeg tilgiver mig det aldrig selv", vedblev han som Svar paa Hr. Peders trøstende Ord, „men I skal høre, hvordan det gik til. I kan da fordømme mig som en svag Mand; men et slet Menneske er jeg ikke; derom kan min Anger overbevise Eder."

„Jeg havde jo faaet min Skjæbne at vide alligevel", meente Hr. Peder; „men det glæder mig oprigtig, at I nu erkjender, at det var en haard Maade, hvorpaa den blev mig forkyndt."

„Men det var alene hendes Skyld, det Djævelens Barn! Jo, det er hun — ond og hævngjerrig som den Onde selv", raabte Degnen i en Hæftighed, der bragte ham til at glemme sin Smerte. „Hun sendte Bud til mig, om jeg vilde komme indenfor, før jeg gik til Kirke, og jeg, som intet Ondt anede, gik da ogsaa derhen. Hun bød mig Spise og Drikke i fulde Maader, og bad mig derefter, at lade Eder tillyse et Par Bekjendtgjørelser fra Prædikestolen, saaledes som Skik er. Jeg troede nu, at det var om hendes Plag, der havde været borte i en Ugestid, og lovede at besørge det Fornødne; men saa sagde hun, at det skulde ordnes saaledes, at I ikke vidste Noget om det, før I skulde læse det op. Nu begyndte jeg at fatte Mistanke. „Det er en Ægteskabstillysning for mig og Hr. Kyng, der er kaldet til Hr. Peders Efterm and, og det andet Papir, som først skal rækkes ham, er Høiesteretsdommen om hans egen Affættelse." Jeg sagde nu bestemt Nei til at have Noget dermed at bestille, og lod hende vide, at I efter min Mening var forsøgt nok i Forveien. Men nu blev hun et ganske andet Menneske at see til. Hun foer ikke løs paa mig, som jeg havde ventet, men det var som to Djævle kigede ud af hendes Øine, da hun fæstede dem paa mig. „Her er Papirerne, Madsen", sagde hun, „Bekjendtgjørelserne skal skee, I kan ikke for-

hindre det. Det er kun om Maaden, hvorpaa det skal udføres, at vi ere uenige. Tag nu og gjør som I vil. I kjender mit Ønske. Føier I mig, skal vi blive gode Venner, saalænge vi leve; men gjør I mig imod i dette mit høieste Ønske her paa Jorden, saa skal Eders gode Dage være forbi med det Samme. Har jeg kunnet magte en Mand som Peder Hvid, kan jeg vel sagtens vippe en følle Degn. Lad os saa følges ad i Kirke uden videre Sladder." „Jeg var som ude af mig selv", forsikkrede Degnen med en Oprigtighed, der var den bedste Borgen for Sandheden af hans Ord. „Var hun endda ikke gaaet med", tilføiede han, „saa troer jeg, at jeg havde mandet mig op; men hun slap mig ikke af Øie fra den Stund af, og saaledes kom det, at jeg føiede hende i en Gjerning, som jeg vil angre alle mine Dage."

„Lad den ikke det", svarede Hr. Peder, og greb hans Haand med sin, som Madsen vilde kysse, men som Præsten dog forhindrede ham i. „Jeg gjentager, at jeg tilgiver Ham Hans Svaghed af Hjertens Grund, og som et Vidnesbyrd herpaa skal Han være den i Sognet, hos hvem jeg tilbringer min sidste Aften."

„O Gud velsigne Eder for det Løvte", udbrød Madsen, „det gjør mig til Menneske igjen, og vil skaffe mig Fred i Sognet i Fremtiden. Ja, seer I",

forklarede han som et Svar paa Præstens spørgende Blik. „Bønderne havde aldrig tilgivet mig, hvad jeg gjorde idag imod Eder. De have alt „øvet“*) mig dermed, og det var ikke bleven derved, om jeg kjender dem ret, dersom I var reist fra mig i Vrede.“

„Det er saa lidet Tilfældet“, svarede Præsten, „at jeg endog skal forlange af dem, naar jeg taler med dem, at de herefter skal behandle Ham som min bedste Ven her i Menigheden. Vær derfor trøstig ligesom jeg vil forsøge paa at være det.“

I høi Grad beroliget forlod Degnen Hr. Peder, som nu uforstyrret kunde overlade sig til sine Betragtninger, uden at Husholderskens stadige Forespørgsler, om han dog ikke vilde nyde Noget, blev besvaret med Andet end med et tørt: Nei, Tak, ikke endnu. Han sad saaledes fordybet i de mange Betragtninger, som hans forladte Stilling saa naturlig indgød ham; endnu da Aftenens Dunkelhed var indtraadt i hans lille skumle Kammer, uden at han havde ladet sig see for Folkene i Huset, der begyndte at frygte for, at Præsten enten vilde gjøre en Ulykke paa sig selv eller blive, hvad Jyderne kalde „særdeles“, det vil sige: gaae fra Forstanden; thi disse „Naturens Børn“ kunde ikke forstaae, at et Menneske i sin dybe

*) Drillet.

Smerte helst søger at være ene med den, indtil Gud har givet det Kræfter til at blive Herre over Sorgen, og de Forbandelser, der gjenlød i hele Pastoratet paa den Dag over „Jomfruen", kom ikke mindst velmeente fra Præstegaardens Tyende, der „sore" o: svore Alle som Een, ikke at ville blive en Time længere i Gaarden end Hr. Hvid var der — „saa kunde hun see, hvor hun fik Folk fra i Stedet."

Pludselig blev Hr. Peder vakt af sine Drømmerier, der tilsidst dvælede i Sverrig, ved en rask Banken paa Døren. Hr. Peder behøvede ikke denne Gang at aabne den; thi før han endnu kunde sige „Kom ind" lukkedes den op paa vid Gab og en ung Mand i Datidens Sofficeersuniform stod for ham. Neppe faldt Præstens Øie paa ham før et Udraab af den høieste Forundring og Glæde undslap ham, og med det Udbrud: „Du her, Dahl!" kastede han sig i hans Arme. Det var nu som om alle de smertelige Følelser, der havde indesluttet sig i Præstens Barm, siden Skilsmissen med Cecilie, og som især havde fyldt hans Hjerte ved Begivenheden idag, kom til Udbrud; thi han brast i en Taarestrøm, der gik over i en convulsivisk Hulken. Ved Vennens Hjerte udgræd han al sin Sorg. Før da havde han ikke formaaet at forskaffe sig en saadan velgjørende Lettelse — først i Vennens Arme

fandt han den. Fra den Stund var han atter den samme rolige og bestemte Mand. —

„Jeg har hørt din Skjæbne", forklarede Dahl, da han mærkede, at Præsten atter havde faaet sin Fatning igjen; „men jeg erfarede den først for et Øieblik siden. Jeg kommer fra Vesterhavsøerne med „Vindhunden" og skal til Christiania; men da jeg laae for Stille, tænkte jeg, at jeg vilde gjøre en Afstikker iland for at see til Dig en Times Tid. — Hvad vil Du nu tage Dig for?"

„Min Bestemmelse er, at tage til Kjøbenhavn og søge at blive Præceptor."

„Kan Du ikke følge med strax", spurgte Vennen, „saa faaer Du fri Overreise til Norge; der er maaskee ogsaa Præceptorpladse at faae Fingre i. I ethvert Tilfælde skal jeg anbefale Dig paa det Bedste, og jeg er vel kjendt paa hele Kysten, da jeg nu i fire Aar har havt Station deromkring."

„Tak for din gode Villie", svarede Præsten, men rystede paa Hovedet, „jeg maa først have mine Eiendele solgte og afgjort mit Mellemværende."

„Aa, lad en Anden om det", sagde Lieutenanten „Du har dog vel Een, Du kan betroe det til, og følg med mig. Her har Du ikke godt af at blive — ene som Du er."

„Jeg er ikke ene, Dahl", sagde Peder Hvid,

med en Høihed, der gjorde Indtryk paa den djerve Sømand; „Herren er med mig — ellers var jeg gaaet tilgrunde idag — maa Du troe. Men selv om jeg ogsaa kunde lade mine Pengesager afgjøre ved Andre, som Du raader mig til, saa skal det dog ikke siges om Peder Hvid, at han forlod sine Menigheder som en Tyv om Natten. Jeg bliver her endnu en Ugestid og reiser da, hvorhen Herren vil styre min Vei, efter at have takket dem i Menighederne, hvem jeg skylder Tak."

„Men hør nu, min hjerte Ven", vedblev han med en Livlighed, der ikke havde været ham egen siden Cecilies Afreise, „Allerførst min inderligste Tak for din Nærværelse, der med Eet har bragt mig ud af min Sorg og Drøvelse og gjort mig til den gamle Peder Hvid igjen. Hele Dagen har jeg Intet kunnet nyde; men med mine Livsaander er min Madlyst kommen tilbage og da Du alligevel skal have Noget at leve af, saa ville vi nu i Forening see, hvad min Husholderske har at byde os."

„Det er talt, som en fornuftig Mand, som Peder Hvid fra gamle Dage; men hurtig maa det være; thi Vinden kan springe om eller reise sig i et Nu, og saa maa jeg afsted. Kan Du lade mig ride til Stranden, hvad? Du veed, jeg er en udmærket Rytter!"

„Som alle Sømænd, ja", bekræftede Hr. Peder smilende. „Nei, nu lader jeg Vognen gjøre istand, saa følger jeg selv med og ved det mindste Signal fra Dig lette vi — Du hører jeg har endnu godt af din tidligere Lærdom, da Du vilde have mig til at gaae til Søes med Dig."

„Ilde var det, Du ikke gjorde det", bemærkede Lieutenanten, „men, Død og Pine, Peder, det kan jo skee endnu! Ja, lee nu bare ikke ad det", sagde Officeren med en Mine, der viste, at der var Alvor i hans Tale. „Da jeg for et halvt Aar siden var ved Flaaden, var der almindelig Mangel paa Skibspræster, og jeg veed bestemt, at man endnu ingen har kunnet faae til Noæ Ark, hvormeget Captainlieutenant de l'Letang har søgt derom; thi han er bleven svær gudfrygtig siden han er bleven Chef paa dette hellige Skib. Det vilde blive en Plads for Dig, min Ven" vedblev han aabenbar fornøiet over sit eget vittige Indfald: „der er Dyr ombord af alle Sorter — og det trods Besætningen i dens Navner, der led Skibbrud paa Ararat, fordi Fatter Noah glemte at tage Lodskud — lige fra Bjørne og Løver til Kameler og Abekatte. Blandt de sidste vil Du finde et udmærket Exemplar i Bartskæreren — deutsch von Geburt."

„Du glemmer, kjære Dahl, at jeg er dømt fra

mit Embede", bemærkede Hr. Peder med et smerteligt Blik.

„Fanden med det! Tjeneſten behøver Skibspræſter, og den vil ikke tage feil i Dig. Du er jo dømt i en ærlig Sag og kun fra dette Embede, ſom ikke er meget fedt. Hvad kan det forhindre Dig i at faae et Andet af lignende Bonitet? Lad mig om det! Har Du Lyſt, ſaa ſkal jeg nok klare den Gjenſtand for Dig."

En blusſende Rødme bedækkede Hr. Peders Aaſyn. „Kunde jeg opnaae den Lykke, vilde jeg ikke fuldtnok kunne takke Herren for hans Naade", forſikkrede Præſten. „Jeg har aldrig vovet at tænke derpaa, og derfor dvælede mine Tanker altid ved Præceptor-Stillingen."

„Det er talt ſom jeg ventede det af Dig, gamle Ven", ſvarede Lieutenant Dahl og ſlog ham paa Skulderen, „Du kan betragte den Sag ſom afgjort. Jeg ſkal ſtrax, naar jeg kommer til Flaaden, ſætte den igang. Skriv imidlertid din Anſøgning og ſend mig den til Chriſtiania ſnareſt muligt, og lad mig vide, hvorhen man kan ſende Dig Svar."

Vennerne ſatte ſig nu ſaa glade og veltilmode tilbords, ſom om det havde været i de gamle Dage, hvis Minder de nu opfriſkede i Samtalens Løb. Ud paa Natten kjørte Vognen for Døren, og med et hjerteligt Favntag ſkiltes Vennerne nede ved Havet.

Hr. Peder var nu bleven til et heelt andet Menneske, til stor Trøst og Beroligelse for Alle i Sognet, og det Rygte kom snart ud iblandt Folk, at en høi Officeer havde været hos ham, alene for at tilbyde ham en ligesaa hæderlig som indbringende Stilling i Kongens Tjeneste. Naturligviis fik „Jomfruen" dette snart at vide med alle de Overdrivelser, som den gode Villie til at ærgre hende kunde lægge i de Kjellingers Mund, der „i al Troskyldighed", fortalte det.

Efter at Hr. Peder havde afsendt sin Ansøgning ordnede han sine Sager til en hurtig Afreise, deels fordi hans Ven Dahl havde anmodet ham om at ile saa meget som muligt, og dernæst fordi han selv ønskede at være borte fra Sognet før Hr. Kyng holdt sit Indtog i Præstegaarden. Den sidste Søndag han var i Menigheden, var der „Messefald", som det hedder; thi Provsten havde endnu ikke faaet en Vacancetour ordnet. Da Hr. Peder gik til Kirke undrede han sig vel over, at denne var omringet af en saa stor Mængde, som han ikke før havde seet; men han tænkte strax, at man ventede at høre en ny Præst; thi i Vacancetiden er af den Grund alle Kirker udenfor Kjøbenhavn bedre besøgte end ellers; men endnu mere undrede det ham at see næsten hele Asdal Sogn forsamlet med Sognets egne Beboere ved Kirken. Gaaden blev løst paa een for Hr. Peder

ligesaa glædelig som hæderlig Maade; thi da Degnen vel var bleven færdig med at oplæse sin Prædiken i „Brikkersdøren“ *) reiste først alle Mændene i den tætfyldte Kirke og derefter Qvinderne sig og gik op til Alteret, hvor hver især lagde sin Skærv, hvilken to Mænd af hvert Sogn, da Gudstjenesten vel var forbi, endnu i selve Kirken med passende Ord bade Hr. Peder ikke at forsmaae.

Denne virkelige Overraskelse havde gjort et stærkt Indtryk paa Præsten, der ikke formaaede at takke som han vilde, uagtet han, da han saae Offringen, nok tænkte sig, hvorfor den skete. Endnu engang lød et Farvel fra hans Læber, medens Mængden, og ikke mindst Madsen, gav deres Følelser Luft paa en Maade, som gjorde den bortdragende Sjæleførger og de Forsamlede ligestor Ære. Hvad „Jomfruen“ angik, da saae Hr. Peder hende aldrig mere fra den Stund af, da hun havde forladt Kirken paa hans Affættelsesdag; thi hun holdt sig hjemme saalænge han forblev i Sognet.

*) Brikkersdøren d: Chordøren, da Choret paa jydsk kaldes „Brikkerset“.

XI.

Skibspræsten.

Den 7de Juli 1716 finde vi syv danske Krigsskibe liggende for Anker udfor de saakaldte Hvaløer paa Norges Sydostkyst. De vare i det Hele taget ikke store Skibe — det største iblandt dem, „Hjælperen", førte kun 46 Kanoner — men iblandt dem var den berømte Fregat „Hvide Ørn", og paa denne var — Tordenskjold. Derfor ville vi ogsaa henlede Læsernes Opmærksomhed paa dette Skib og paa denne Helt fremfor paa nogen af de Andre.

Det var i Aftenskumringen — Solen havde kun lidt tilbage af sin Vandring paa Himmelbuen, da man saae endeel Officerer træde ud af Chefens Kahyt for at gaae hver til sit Skib. Der var Captain-lieutenanterne Lemvig og de l'Letang samt Lieutenanterne Grib, Brødrene Tønder og Dahl, allesammen Mænd, som med deres Blod have indskreven deres Navne i Fødelandets taknemmelige Historie.

„En herlig Aften, Kammerater", sagde Captain

Tordenskjold, „den lover os en prægtig Morgen og en velsignet Dag.“

„Baad til Luvart“, lød Varskoraabet, og en Officeer meldte øieblikkelig, at en Baad med Kongeflag nærmede sig Fregatten.

„Maaskee Ordre fra Viceadmiralen“, bemærkede Tordenskjold, „lad os blive samlede et Øieblik endnu, til vi faae at høre, hvad den bringer.“

Officererne nærmede sig Rælingen og saae ned i Baaden, hvori der befandt sig en Søofficeer og en civilklædt Mand. Ordrene vare forresten uden videre Betydning. Da Tordenskjold havde gjennemløbet dem, vendte han sig til Officeren, som stod for ham i den Stilling, som Tjenesten byder paa en Orlogsmand.

„I bliver her til imorgen, Lieutenant Wissing. Vi kan behøve alle de tappre Mænd, vi kan faae Fingre paa, og vi haabe at kunne lade Eder vende tilbage til Viceadmiralen med gode Efterretninger. Hvad var det for en Person, I medbragte? Er det en Bartskær, er I dobbelt velkommen.“

„Det er „kun“ en Skibspræst, Hr. Captain“, svarede Officeren og tog til Hatten, „Skibspræsten fra „Lolland“, der har faaet Orlov paa nogle Dage for at besøge Lieutenant Dahl, hvem Captainen seer tale med ham ved Falderebstrappen.“

„Ho, ho, ho“, loe Tordenskjold, „den Guds

Mand kommer lige fra Dynen i Halmen. Hei, Lieutenant Dahl, lad Eders Ven komme ombord. I maa affee ham i fire og tyve Timer; thi der vil være Mere for ham at gjøre her, end paa Eders lille Gallei."

Lieutenant Dahl gjorde en hilsende Bevægelse, og efter at have talt nogle Ord ned i Baaden, saae man vor gamle Ven, Peder Hvid, bestige Dækket og med en dyb Hilsen nærme sig Officererne, der Alle lode til at gotte sig ved den precaire Stilling, hvori vor Præst syntes bragt. Selv hans gode Ven, Lieutenant Dahl, for hvis Skyld han var kommen i Laget, og som varmt havde trykket Præstens Haand, saasnart han vel var kommen op paa Dækket, kunde ikke tilbageholde et luunt Smiil.

„Velkommen ombord paa „Hvide Ørn", Hr. Pastor!" begyndte Tordenskjold med det Lune, som var et Særkjende hos ham. „Naar jeg beder Eder derom, vil I nok opsætte Eders Besøg paa „Charlotte Amalia", som jeg hører, I agtede Eder til, blot i fire og tyve Timer."

„Naar Captain Tordenskjold beder istedetfor at befale, er det mig dobbelt kjært at kunne være til hans Tjeneste", svarede Peder Hvid med et Buk.

„Godt svaret, min Ven", bemærkede Tordenskjold venlig. „Captainlieutenant Lemvig! vil I

tage Præsten med Eder og underholde ham saa godt I formaaer inat; imorgen skal jeg selv efter bedste Evne søge at fordrive Tiden for ham."

Tordenskjold gjorde en Afskedsbevægelse med Haanden og vendte tilbage til sin Kahyt, rimeligviis for nærmere at gjennemsee de modtagne Brevskaber, og Hr. Peder fik netop Tid til endnu at veksle et Haandtryk med sin Ven Dahl før de skiltes.

Da de kom ombord paa „Hjælperen", samlede Capitainlieutenant Lemvig sine Officerer og øvrige Mandskab omkring sig, berettede dem, at Captain Tordenskjold havde taget den Beslutning, at seile ind i Dynäkilen ved Dagens Frembrud, for at ødelægge den svenske Transportflaade, og formanede Alle til at vise Mod og Besindighed. „Det kan ikke nytte at ville skjule for Eder, Gutter, at det er et voveligt Foretagende", saaledes sluttede han sin Beretning; „thi I kan indsee det uden at jeg behøver at sige det; men Norges Frelse er afhængig af den svenske Flaades Tilintetgjørelse, og selv om den kun kan opnaaes ved at vi Alle offre Livet, saa vil det endda være godt Kjøb, om vor stolte Plan lykkes. Men saa galt troer jeg ingenlunde det vil gaae; thi for det første komme vi bag paa Svenskerne, der ere saa sorgløse, at de ere til Gilde oppe iland hele Natten, og derfor imorgen tidlig ville være meget uskikkede til at dandse

med os, og dernæst har Lykken endnu aldrig svigtet Captain Tordenskjold. Rap Eder nu tilkøis, Folk; thi vi purre ud før Dag og faae et strengt Dagværk."

Efter disse korte, men fyndige Ord sendtes Mandskabet forud, og snart kaldte Baadsmandspiben Mandskabet ned. Der blev anviist Hr. Peder et passende Lukaf, og da han Intet vilde nyde, blev han snart overladt til sin Ensomhed i dette. Men i Ensomheden ere Menneskets Tanker meest i Bevægelse; thi da er Aanden overladt til sig selv. Han havde kun været Skibspræst et halvt Aar — thi det gik dog ikke saa raskt som hans Ven Dahl tænkte sig med den nye Ansættelse — og i den Tid havde han ikke „været med" en eneste Gang. Nu kom det ganske uventet; men dette var ham ingenlunde ukjært. Han var overbeviist om, at Cecilie havde ham i kjærlig Erindring; men dette var ogsaa Alt. Han ventede aldrig at see hende mere, saa forskjellige vare deres Veie blevne i denne Verden, og saae han hende nogensinde, mon det da ikke var som en Andens Ægtefælle, omgiven af et rigt Livs hele Overflødighed? Hvorledes kunde han haabe, at hun vilde blive sin Kjærlighed tro under alle de Fristelser, en pludselig Rigdom og en lang Adskillelse udsætter saa mangt et ungt Hjerte for? Disse Tanker fyldte Hr. Peders Sind

kun altfor ofte med en Tungsindighed, der næsten gik over til Bitterhed, og for en Deel gjorde ham kjed af Livet. I det Mindste bidrog det Meget til at lade ham imødesee den kommende Dags Kamp med stor Sindsrolighed; thi en Død i Fædrelandets Tjeneste fandt han smuk, og den vilde desuden med Eet gjøre en Ende paa alle hans Bekymringer. Men hvis nu Cecilie alligevel hang ved ham med et elskende Hjertes uforanderlige Inderlighed og Troskab, burde hun da gaae i Uvished om hans endelige Skjæbne, dersom han den næste Dag fandt sin Død i Dynokil? Nei, det var en Grusomhed imod hende uden Lige! Hun burde have hans sidste Levvel; hun skulde vide, at hun i Døden havde været hans sidste Tanke og at han var gaaet bort med en Bøn for hende og hendes Livs Lykke. Som tænkt saa gjort. Efterat han i nogle faa Ord havde budt hende sit sidste Levvel, lagde han det i en Convolut til Lieutenant Dahl, som han bad om at faae det sendt bort efter Adressen, og da nu dette var besørget, kastede han sig med en langt større Rolighed paa sin Standkøie.

Han havde omtrent slumret i fem Timer da han vaktes ved den Støi, som var en nødvendig Følge af Mandskabets Bevægelser, da det purredes ud. Snart efter hørte han, at der blev pebet til at skaffe, og Hr. Peder forlod nu sit Lukaf.

„Hei, Præst, herind", lød nu en munter Stemme fra Officeersmessen, og da han gik efter Lyden, fandt han nogle Officerer alt siddende ved en solid Frokost, der dampede nok saa indbydende Præsten imøde. „Sæt Eder ned, Hr. Pastor", yttrede den samme unge Mand, der siden viste sig at være en Lieutenant Høeg, „og tag tiltakke med Anretningen, som den kan være i en Fregat. I er da ikke storagtig, fordi I kommer fra „Lolland"?"

Nu kunde Hr. Peder aldrig nyde Noget i den tidlige Morgenstund; han maatte altid have været en Time eller to oppe først, og han bemærkede dette efter paa det Venligste at have takket for den skete Indbydelse.

„Hvad for Noget, ikke spise, naar man er tørnet ud", spurgte en anden Officeer. „Det hænger nok anderledes sammen! Har I før været med?"

Præsten benægtede det med et Smiil.

„Tænkte jeg det ikke nok", vedblev han leende, „naa, eengang skal være den første, og I vil komme til at takke Captain Tordenskjold for at han den første Gang tog sig ordentlig af Eder."

„Naa, vær nu ikke bange, Præst", begyndte Lieutenant Høeg igjen, idet han lagde nok et Stykke dampende Boeuf paa sin Tallerken. „I skal jo være nærmest Kjølsvinet under Bataillen og der er der

ingen Fare uden naar et Grundskud sender os Alle tilbunds eller vi gjøre et Himmelspræt med hinanden, idet Krudtkammeret flyver i Luften."

„En Mand, der Intet har at leve for i denne Verden, uden for at gjøre sin Pligt, vilde være dobbelt uværdig til at sidde i saa tappre Mænds Lag, naar han var en Cujon", bemærkede Skibspræsten med Alvor. „Jeg haaber, hvad enten min Plads bliver paa Dækket eller i Lazarethet, at jeg skal vise Alle, at jeg ikke er den, man, uden videre Kjendskab til mig, synes at antage, og vil Lieutenanten komme herned om et Par Timer, naar jeg indtager min Frokost, haaber jeg, at min Appetit foreløbig skal vise ham, at jeg gaaer i Kampen med samme Glæde og Rolighed, om just ikke med samme Munterhed, som han."

„Vel talt, Præst! Fanden tage mig! vel talt! I er en Mand efter mit Sind", udbrød en anden Officeer ved Navn Holst. „Ikke sandt, Venner, naar Historien er forbi, skal Høgen plukkes, fordi han saaledes faldt over Fredens Due."

Dette Indfald vakte en almindelig Latter, som blev afbrudt af Signaler fra Dækket, der hurtig kaldte Officererne derop. Hr. Hvid fulgte med og saae med stor Interesse paa den travle Orden, hvormed Fregatten bragtes under Seil og Alt gjordes færdigt

til at have klart Skib. Det var en Lyst og Glæde at være Vidne til den Munterhed og Iver, der gav sig tilkjende i Mandskabets mindste Bevægelser. Man skulde troe, at det var til Andendagsgilde med svenske Vaabenbrødre og ikke til en Kamp paa Liv og Død i et ubekjendt Farvand med Mænd, ligesaa modige, men mange Gange flere end dem selv, hvortil Fregatten stævnede, idet den fulgte „Hvide Ørn" tæt i Kjølvandet og havde „Noæh Ark" lige agterud for sig.

Saasnart Hr. Hvid fik Indløbet til Dynekil i Sigte, syntes han, at det var bedst at tilfredsstille Mavens Fordringer, hvilke den friske Morgenluft i betydelig Grad havde forøget, medens han endnu havde Fred og Ro dertil, og snart sad han ved det samme Frokostbord, som Officererne havde forladt.

Han var saavel halv færdig med sit Maaltid, da Lieutenant Høeg stak Hovedet ind ad Døren og idet han heldte Viin af en medbragt Flaske i to Glas, rakte han Hr. Peder det ene, idet han udbrød: „Paa Fred og god Forstaaelse, Præst! Ikke sandt?"

Paa denne ligefremme Henvendelse greb Hr. Peder, glad overrasket, sit Glas og tømte det uden at sige et Ord, efterat have klinket med Officeren. Denne fyldte atter Glassene, og, idet han satte den halvtomme Flaske paa Bordet, udbrød han:

„Holst meente, at jeg skulde først hønse iaften

— men hvem veed, hvordan jeg har det iaften — derfor vilde jeg have det klaret imellem os forinden."

Han nikkede venlig til Præsten, tømte atter sit Glas og ilede op paa Dækket, hvor Hr. Peder siden saae ham gaae omkring med sin sædvanlige sorgløse Munterhed. Da Præsten atter kom op, var Flotillen alt inde i Løbet, jagende forud for sig et Par mindre fjendtlige Skibe, der havde ligget paa Brandvagt. Hr. Peder stod i fuld Ornat tæt ved en Kanon, hvis Mandskab vare beredte til at fyre ved første Vink.

„Smør ikke Eders Kjole, Hr. Peder", hviskede en ung Mand halv undseelig, rimeligviis meest for at hendrage Præstens Opmærksomhed paa sig; thi Hr. Hvid saae ellers ingen Grund til Fare for sit Klædebons Reenlighed.

„Kjender Du mig, min Søn, og hvorfra?" spurgte denne venlig.

„A er Hans Løths Søn, ham, som I først besøgte i Sognet", svarede den unge Mand.

„Nu synes jeg ogsaa jeg kjender Dig igjen. Er her Flere fra Sognene ombord?"

„Vi ere i Alt otte", svarede Matrosen og hilste igjen. „Vi bleve Alle saa glade ved at see Eder iaftes."

„Giv Agt, hver Mand paa sin Post", lød det nu,

og saaledes endte en Samtale, der fyldte Hr. Peders Hjerte med en forunderlig Glæde.

Man nærmede sig nu det ikke 200 Alen brede Indløb til Dyno Havn, paa begge Sider begrændset med høie skovgroede Fjelde, som kastede sine mørke Skygger ud over Vandene, der kløvedes af Skibets Stavn. Selv de modigste Mænds Hjerter gjennembævedes af en øieblikkelig Gysen; mangt et stille Suk sendtes til de Elskede i det fjerne Hjem, og mangen, kun af Herren hørt Bøn opsendtes til hans Throne om Held for Flaget og Naade i Døden for den, som skulde falde under det paa denne vigtige Dag. Alt som Skibene kom længere ind hendøde Vinden, og der blev givet Signal til Galeierne at tage Fregatterne paa Slæb. Før dette endnu skete udvidedes Indløbet til en rummelig Vig, i hvis Munding man saae en befæstet lille Holm, paa hvilken det svenske Flag tungt udfoldede sig. Morgensolens klare Skin gav Bugten med sine Batterier og mangfoldige Skibe et henrivende Udseende. Ombord paa den svenske Flaade herskede en øiensynlig Forvirring, som stod i den forunderligste Modsætning til den Rolighed, for ei at sige Dødsstilhed, hvormed de danske Skibe stævnede frem fra det mørke Indløb ud i den solbeskinnede Havbugt. Rundtom langs Kysten galopperede Ryttere; Signaler heisedes, Baadsmandspiber lød,

Trommer buldrede og Trompeter skingrede. Soldater løb til deres Allarmplads og Matroser ilede ombord; men nu begyndte de svenske Batterier at spille; de svenske Skibe faldt i med, og snart tilintetgjorde den voxende Krudtdamp al Udsigt imod Land. De Danske skred frem i den samme Dødsstilhed. Mandskaberne stode hver paa sin Plads med en Agtsomhed, der gav sig tilsyne i de spændte Miner, hvormed de stirrede ud i Fjendens Vrimmel. En Kugle foer langskibs uden at gjøre mindste Skade. „Det er et godt Tegn", mumlede en gammel Ulk, „godt begyndt er halv fuldendt." En Jolle satte af fra „Hvide Ørn" og Tordenskjold kom selv ombord paa „Hjælperen".

„Captainlieutenant Lemvig", befalede han, „I vil overtage Commandoen over „Hvide Ørn", jeg selv vil føre „Hjælperen" i Ilden."

Atter kom en Kugle farende langskibs og nogle Splinter fløi omkring uden at gjøre Skade.

„Legen begynder", udbrød Tordenskjold, og gned sig fornøiet i Hænderne. „Men hvad Satan vil I paa Dækket, Præst? Eders Plads er i Lazarethet."

„Ikke før der kommer Saarede, Captain Tordenskjold, gid jeg derfor kunde blive her hele Dagen og være Vidne til Eders Tapperhed", svarede Hr. Peder med en vis Begeistring.

Nu foer et heelt Lag hen over „Hjælperens"

Dæk, der netop var kommen imellem det fjendtlige Batteri paa Holmen og de første fjendtlige Skibe. Blodet strømmede, Lieutenant Høeg og to Matroser vare de første, hvis Blod skulde flyde paa denne glorværdige Dag. Uden at tænke derpaa styrtede Hr. Peder hen til Lieutenanten og forsøgte at reise ham op. „Tak", hviskede den Saarede og trykkede Præstens Haand. Et Par Mand løftede ham varlig op for at bære ham ned i Lazarethet, hvorhen Hr. Peder fulgte ham; men lige ved Nedgangen til samme rev en ny Kugle ham Hatten af Hovedet. En Matros bukkede sig for at tage den op.

„Hiv den overbord", sagde Hr. Peder med et Smiil, da han saae den store Skade, der var tilføiet den, „den er nu til ingen Nytte."

Det varede endnu en Tid, efter at Hr. Peder var kommen ned, før „Hjælperen" rystedes af sin egen første Salve, hvilket foraarsagede et Sæt i Præsten, der endog fremkaldte et flygtigt Smiil paa den Mands blege Ansigt, som han netop hjalp Bartskæreren med at forbinde. Efterhaanden var der nemlig bragt Saarede ned, og snart trængte de to Saarlæger til Assistance. Hr. Peder, som ikke kunde være ledig og som fandt, at de Saarede ikke vare modtagelige for Religionens Trøst, saalænge Blodet endnu flød af de aabne Saar eller imedens

de forbandtes, aflagde hurtig sit Ornat, og medens han gik Saarlægen tilhaande, glemte han heller ikke at sige den Saarede de trøstende Ord, han fandt denne modtagelig for.

„Naar jeg bare maa leve saalænge", hviskede Lieutenant Høeg til ham, „at jeg kan faae Enden at vide paa Bataillen, saa dør jeg frimodig og jeg dør med Glæde, om jeg maa dø med Seier."

Det er os en Tilfredshed at kunne tilføie, at Lieutenant Høeg, skjøndt først efter et længere Sygeleie, atter kunde vie Fædrelandet sin Tjeneste.

Uafladelig rystede „Hjælperens" Skrog i alle Fuger; thi der kæmpedes med stor Forbittrelse paa begge Sider, og uafbrudt bragtes Saarede ned, der afgave Beretninger om Slagets Gang saa godt de formaaede det, og disse Beretninger vare i det Hele taget gunstige. Et vældigt Knald rystede Skibet.

„Hvad var det, hvad var det", mumlede de Saarede og spurgte de Sunde.

„Hurra, den svenske „Wrede" er sprungen i Luften!" raabte to Mand i Munden paa hinanden, som kom med en Saaret, hvem de lagde ned paa Gulvet i Blodpølen, da alle Leierne nu vare optagne.

„Atter et godt Tegn", bemærkede den samme Sømand, som tidligere havde yttret sig paa en lig-

nende Maade i Anledning af den første fjendtlige Kugle. „Det er forbi med den svenske Vrede. Hvad tykkes I om min Side?“ Doctoren rystede betænkelig paa Hovedet. „Intet godt Tegn“, brummede han igjen. „Jeg tænkte det nok! det blev strax saa underlig koldt.“ Med disse Ord var han hensovet.

„Hurra, „Stenbocken“ har strøget“, raabte atter en Matros, som kom med en Mand paa sine Skuldre, og „Hurra, Hurra“, lød det baade fra Sunde og Saarede, som endnu gave Livstegn fra sig, da de erfarede, at dette Svenskernes største Skib havde overgivet sig.

„Hvad er hændet?“ spurgte Lieutenant Høeg, endnu den eneste saarede Officeer i Lazarethet.

Hr. Peder ilede hen til ham. „„Wreden“ er sprungen i Luften, „Stenbocken“ har strøget, Batteriet paa Holmen er taget — Alt gaaer godt“, sagde Præsten med blussende Kinder.

Et stolt Smiil spillede om den Saaredes Mund, hvorpaa han sank hen i en dødlignende Slummer.

„Vand, Vand, Fa'er“, klynkede en Stemme fra Baggrunden.

Hr. Peder ilede hen til ham med det Forønskede. „Hvem er Du, min Søn?“ spurgte han deeltagende.

„A er“ — men dermed forstummede han for

evig. Siden fik Hr. Peder at vide, at det var en Gaardmandsſøn fra Asdal.

Slaget var vunden; men det endtes først, da det sidste danske Skib havde forladt Snævringen, der førte ind til Dyno Havn, hvor Alt, som ikke kunde medtages, enten blev opbrændt eller boret ifænk. — Vi forbigaae at give et yderligere Udkaſt over Slaget og dets Gang, der gjorde det danske Flag saa stor Ære; thi det hører ikke til den Opgave, vi have stillet os, og er desuden beskreven langt bedre, end vi kunne gjøre det.

Det gik Hr. Peder, som Alle, der havde været med paa denne hæderkronede Dag — man forglemte den aldrig siden, og for Hr. Hvid blev den i dobbelt kjær Erindring, paa Grund af den anerkjendende Maade, paa hvilken Tordenſkjold udtalte sig om hans Holdning i hans Indberetning til Viceadmiralen.

XII.

Gjensynet.

Vi befinde os atter paa Havet; men var det alvorlige Forhold, under hvilke vi sidst vare samlede der, saa er det nu i fortvivlede. Det er i October Maaned, paa den Tid, da Jævndøgnsstormene frembringe saa megen Jammer og Ødelæggelse langs de Kyster, imod hvilke de drive Havets fraadende Bølger. Solen skinner i al sin Glands, ikke en Sky er at see paa Himlen; men Stormen farer hen over Havet og reiser taarnhøie Bølger. Det Skib, som i et saadant Gudsveir ikke kan klare Land fra sig, maa enten kuldseile under Forsøget derpaa, eller lade staae ind i Brændingen, og da — er Døden vissere end Livet. Det er paa Høiden af Læsso, at vi see et lille Skib kæmpe den fortvivlede Kamp med Storm og Bølger, som under saadanne Forhold endes med Død og Undergang, saafremt Forsynets Haand, ikke griber frelsende ind i det sidste Øieblik. Man havde havt Seil oppe saalænge det var muligt;

men Jagten kunde ikke længer bære dem, og nu bestemte man sig til, i Guds Navn, at staae ind imod de svenske Skjær, hvorpaa Vinden bar.

„Drive vi ind, saa er der slet intet Haab", bemærkede den commanderende Officeer med en Rolighed som om det var ethvert andet Skib end det, han førte, hvorom Talen var. „Naar vi nærme os Skjærene, maae vi derfor sætte en Stump til, og naar hun støder, maae vi kappe Vanterne for at Masten kan gaae overbord. Maaskee vil dette lette hende saa meget, at den næste Bølge kan føre hende over Skjærene, og saa ere vi frelste; men lykkes dette ikke, er vort Regnskab hernede rimeligviis afsluttet. Nu veed I det Hele, Folk — vær derfor rappe, naar det gjælder." —

Disse Ord modtoges med den Alvor og Sindighed, som udmærker den danske Sømand i Farens Stund. Men det sande Mod prøves ogsaa først under Forhold som disse. I Kampen kan den dræbende Kugle ligesaa godt træffe min Sidemand som mig; selve Kampen begeistrer, giver i det Mindste Andet at tænke paa og naar Alt kommer til Alt, veed man dog, at kun de færreste Kugler træffe; men paa et Skib, der, trods al menneskelig Klogt og Anstrengelse, gaaer sin visse Undergang imøde, hvor Mennesket blot har Bevidstheden om den forestaaende uhyre Fare at beskæftige Tanken med, medens den straalende Sol

ligesom synes at spotte over dets Afmagt, da skal der enten Mod eller Gudhengivenhed til, for ikke at fortvivle. Minutterne blive til Timer for Nogle, for Andre flyve de bort med en forfærdende Hurtighed. Nogle søge at trøste sig ved en stille Bøn, Andre tage Tilflugt til Flasken, og efter deres Tilstand at dømme, som strande paa Jyllands Vestkyst, søge Mange denne sidste Udvei for at holde Modet oppe i den afgjørende Stund. Da der saaledes for en Deel Aar tilbage strandede et russisk Skib paa Horne Strand, var Mandskabet — Captain og Styrmand derunder indbefattede — i den Grad berusede, at Fiskerne, hvoraf Flere endnu bære Redningsmedallier for det Mod, de ved denne Leilighed lagde for Dagen, havde mere Besværlighed med at bringe de Forulykkede fra Skibet i Baaden end med at føre Baaden gjennem Storm og Bølgegang iland.

„Har I ogsaa tænkt paa os, Hr. Peder", spurgte Lieutenant Warming, til hvis Forelse den lille Jagt var betroet, da han traadte ned i Kahytten og fandt vor gamle Bekjendt i en Stilling, som lod ham formode, at han i Eenrum havde udøst sit Hjerte for sin Gud. „Vi kunne visselig have det Behov; thi om to Timer staae vi ventelig Alle for Guds Domstol, saafremt han ikke vil gjøre et Underværk til

vort Bedste og lade Stormen lægge sig, hvortil intet synligt Tegn endnu er forhaanden."

„Ja, jeg har bedt for mig og os Alle", svarede Præsten med dyb Alvor „og er saa beredt til at fremtræde for hans Aasyn, som en arm Synder kan være det."

„Det er mere end jeg er, vil jeg oprigtig sige Eder", svarede Lieutenanten mørk: „jeg kan ikke forlige mig med den Tanke, at jeg ikke skal falde i gamle Danmarks Tjeneste for en fjendtlig Kugle."

„I døer jo ogsaa i Fødelandets Tjeneste, om I end skal finde Døden imellem de svenske Skjær", bemærkede Hr. Peder venlig: „Maaden er kun forskjellig, min Ven, og den maae vi overlade Herren selv at bestemme."

Nu stak Styrmanden Hovedet ind i Kahytten og meldte, at man kunde skimte Brændingen. Lieutenanten nikkede, aabnede Skabet, skjænkede sig et Glas Viin og tømte det i et Drag.

„Paa et glædeligt Gjensyn hisset, Præst", udbrød han „nu ville Tærningerne snart være kastede."

„Herrens Villie skee", svarede Hr. Peder, og bøiede i Taushed sit Hoved ned over sine Hænder, som havde været foldede i hinanden under den korte Tale, han havde havt med Skibets Fører. Hvem tænkte han paa, imedens han saaledes sad fortabt i sig

selv? var det paa det Regnskab, han maatte forudsee snart at vorde kaldet til, eller var det paa hende, hvis Billede opfyldte hans Hjerte baade vaagen og i Drømme? Vi feile neppe meget i at sige, at hans Tanker ogsaa dvælede hos Cecilie, den rene, kjærlighedsfulde Qvinde, som han nu skulde forlade for denne Verden; maaskee uden at hun nogensinde fik hans Endeligt at vide. Det var denne Tanke, som fyldte hans Hjerte med en Sorg, som det ellers ikke vilde have kjendt til. Han mandede sig imidlertid snart op igjen, tørrede en Taare af sit Øie og gik op paa Dækket, hvor han hellere vilde see Døden under Øine end modtage den nede i den qvalme Kahyt.

Det første Syn, der mødte hans Blik, kunde opfylde den modigste Mands Hjerte med en unævnelig Gru. Jagten havde sat Klyveren til og ilede omkap med Vindens Hurtighed henimod Skjærene, over hvilke Bølgerne brødes til Skum. Bag ved Skumstriben var smult Vand; paa den derefter kommende flade Kyst saaes hist og her et Huus; ved Vanterne stode fire Mand, hver med sin Øxe i Haanden for at overhugge Tougværket paa det første Tegn fra Lieutenant Warming, der stod ved Siden af Roergængeren med en Rolighed i sit mandige Aasyn, som ikke undlod at virke tilbage paa den øvrige Besætning. Forud

stod den paalideligste Matros for at varsko, om fornødent gjordes.

„Styrbord med Roret" skreg Udkigeren. „Jeg seer en snæver Rende mellem Skjærene."

„Styrbord skal være", svarede Roergængeren og vendte Skraaen i Munden.

Lieutenant Warming sløi forud, „Bagbord" skreg han, medens han med et prøvende Blik undersøgte Renden, i hvilken den lille Jagt befandt sig, paa begge Sider omgiven af de kogende Vandhvirvler. „Styrbord igjen" skreg han atter, og nu gled Fartøiet i sin piilsnare Fart saa tæt forbi Skjærene paa Læsiden, at man med et godt Spring kunde have naaet dem fra Dækket. Dette var den sidste Maneuvre, Fartøiet havde at gjøre mellem Skjærene; thi det havde nu naaet „Smulten", som det hedder, hvor Jagten løb i Vinden. Klyveren og Ankeret faldt næsten i samme Stund, og Skibet var frelst.

„Velkommen paa denne Side Skjærene, Præst", raabte Lieutenanten og slog Præsten paa Skulderen saa det sved efter, „hvad siger I om denne Maneuvre." —

„Altsaa kan Herren dog endnu gjøre underlige Ting", bemærkede Hr. Peder venlig, idet han iøvrigt deelte Officerens Glæde. —

„Ja, det er ham alene, som satte os i denne Rende, der bugter sig som et latinsk S, og som stod til

Roers, da det kneb — det skal jeg vedstaae saalænge jeg lever", forsikkrede Lieutenanten; „thi blot en Favn formeget til Luvart eller Læ, og Ingen af os vilde rimeligviis nu have været ilive. Men her ere vi forresten komne i en Fandens Klemme — Gud forlade mig min slemme Synd — thi ud kan vi ikke komme før Stormen lægger sig, og inden den Tid vil vi nok have Svenskerne paa Halsen. Har I seet noget Militair derinde, Folk?" vedblev Lieutenanten, der havde greben sin Kiggert, hvormed han søgte at bespeide Kysten. Paa deres Benægtelse tilføiede han: „Jeg kan heller ingen see; men derfor kan der godt være nogle. Hvis I mener som jeg, saa ville vi forsvare os saalænge som muligt; maaskee lægger Stormen sig inat — den har nu næsten varet et Døgn, og kan vi ikke føre Skibet ud for Modvind, vil vi gaae i Baaden, hvis det kniber, og sænke hende lige for deres Næse. I er vel ikke forknyt for at svinge en Huggert, Hr. Pastor", spurgte Lieutenanten i al Alvorlighed, „naar det gjælder om Fangenskab eller Frihed. Med Eder ere vi otte Mand, og vil vi slaae godt fra os, skal de have ondt ved at tage os i første Tilløb."

Da Hr. Peder havde lovet, at ville slaae for sin Frihed saa godt han formaaede og saalænge han kunde røre sig, steeg han pludselig mange Procent i Mandskabets gode Omdomme. Lieutenanten lod nu

Seilene beslaae, uddeelte de fornødne Vaaben og lod Mandskabet tildele en Extraration efter de Farer og Anstrengelser, som det havde døiet, og som snart satte dem tilbage i deres gemytlige Stemning. Naturligviis holdt man skarpt Udkig med Land, hvis Beboere godt anede, at de havde en dansk Skude foran sig; thi deels var dens hele Holdning mistænkelig, og dernæst vidste de jo nok, at de Danske spillede Mester i Kattegattet, saa det var utroligt, at et saa lille Fartøi kunde tilhøre en Svensker. Kun af og til saae man en Mand eller Qvinde liste om fra det ene Huus til det andet, et sikkert Tegn paa, at Beboerne havde mærket Uraad, ellers vilde de nok have flokket sig ved Kysten og sat sig i Forbindelse med Jagten. Henimod Aften satte Veiret af, og Lieutenanten forklarede Præsten, at han havde det bedste Haab om at kunne slippe bort den næste Morgen; thi Havets Raseri lagde sig efterhaanden som Stormen aftog. Da Mørket faldt paa, tog Lieutenanten den første Vagt med Præsten og de to Matroser. Styrmanden skulde have den saakaldte Hundevagt med det øvrige Mandskab. Da Afløsningstiden var kommen, gik Lieutenanten tilkøis med de bedste Forhaabninger, og Hr. Peder glemte ikke at takke Herren for hans naadige Førelser hidtil.

„Der er kommen Ryttere paa Stranden, Hr. Lieutenant", rapporterede Styrmanden, da han hen

paa Morgenstunden traadte ind i Kahytten. „Vi kan vel Ingen see, men destobedre kan vi høre Hestene vrinske.“

„Aa, det vil endda ikke være det Værste“, meente Sooffiseren „naar det blot ikke er Artilleri, istedetfor Rytteri. Jeg seer Klokken er saavel fire, pur kun Mandskabet ud og lad dem skaffe. Imidlertid bliver det lysere og saa kan vi see, hvordan vi sidde i det.“ —

Denne Udsigt var nu ingenlunde glædelig, men tvertimod saa fortvivlet som den vel kunde være. Paa Kysten saae man et halvt hundrede Ryttere og to smaa Feltpjecer opstillede. Flugt var ligesaa umulig som Modstand. Med Kanonerne kunde Fartøiet skydes i Smadder, og Rytterne kunde, endog uden Kanonernes Bistand, pille Folkene væk, naar de vilde forsøge at slippe bort i Baaden.

„Mange Hunde er Harens Død, Præst“, bemærkede Lieutenanten idet han med en harmfuld Bevægelse skød Kiggerten sammen. „Vi komme til at dandse i Fangenskab — men det er ingen Vanære for otte saa godt som vaabenløse Danske at overgive sig til et heelt Compagni Ryttere, som ovenikjøbet føre to sorte Djævle med sig. Havde endda disse ikke været, skulde vi dog have forsøgt paa at smutte fra dem; men nu maae vi neie os. Lad alle Vaaben gaae overbord, Folk, og tag til Eder af Provianten, saameget I vil.

Det vil vare noget, inden I atter faaer fuldt op at spise og drikke."

Med disse Ord gik Lieutenanten ned i Kahytten for at tilintetgjøre forskjellige Brevskaber, som han førte med sig fra Flaaden. Imidlertid satte Kokken Mad og Drikkevarer paa Bordet.

„Kan I nyde Noget, Hr. Peder, saa værsgod, det gaaer mig som Rotterne, der ei engang gide lugte til Flesket, naar de mærke, at de ere i Fælden. Skjænk mig alligevel en Hvert, Tobias, maaskee vil den glide — naar Alt kommer til Alt, er et Menneske da heller ingen Rotte."

Trods den ubehagelige Stilling, hvori de vare, kunde Hr. Peder dog ikke bare sig for at smile over Lieutenantens gemytlige Fortvivlelse — om man saa maa sige. Han meente ogsaa, at de nok vilde blive satte i Frihed, da de jo i Grunden vare at betragte som strandede Folk.

„Tro endelig ikke det, Hr. Pastor", svarede Lieutenant Warming, med indædt Harme. „Jeg kjender Svenskerne bedre end som saa. Havde jeg Haab derom, vilde jeg udgive mig for en Skipper med det første det bedste Navn — men jeg vandt kun det derved, at jeg tabte den Udsigt til bedre Behandling, som man maaskee dog vil give en Officeer — især da de have saa forbandet Faa af dem at vise frem. Imidlertid

skal jeg gjøre Eder til en skikkelig Præst, som vil hjem for at hente Kjæresten op til Norge, hvor I har faaet Levebrød, og det skal glæde mig, om jeg kan faae Eder ud af Fælden."

Hr. Peder takkede Lieutenanten med Varme for hans gode Villie.

„Ja, men derved bliver det nok ogsaa", bemærkede han tørt; „thi som jeg før sagde: Svenskerne holde formeget af os Danske til i en Fart at ville skilles fra dem, naar de først have faaet nogle fat." —

En Matros rapporterede nu, at en Jolle blev sat i Søen og at det lod til, at en Officeer vilde med den ud til Jagten. Denne Formodning viste sig ogsaa begrundet, og snart efter nærmede Jollen sig Fartøiet, medens Rytterne holdt Karabinerne i Anslag paa Land og Artilleristerne blæste paa deres Lunter. Da Jollen var kommen Jagten nær paa omtrent tre Favne, lagde den bi, og den derværende Officeer spurgte, hvad det var for et Fartøi. Lieutenant Warming hilste høfligt og sagde, at han kom fra Norges Kyst, ladet med Stykgods og skulde til Kjøbenhavn, samt at han var dreven herind af Gaarsdagens Storm og ventede, at Svenskerne vilde paa Grund af denne Omstændighed lade ham seile sin Vei ved første givne Leilighed. Som Lieutenanten forudsaae, kunde Officeren ikke gaae ind herpaa, men bød ham øieblikkelig

at gaae iland med hele Mandskabet. Da Lieutenanten ikke havde andet Valg, gav han Mandskabet Ordre til at sætte Baaden i Vandet tilligemed Hækjollen. Deres Tøi kastede de ned i Fartøierne med og overlode Svenskerne den tomme Skude. Da de vare komne iland førtes de strax hen til den commanderende Officeer, der erklærede Skibet for god Prise og beordrede Fiskerne til at roe Soldaterne ud for at tage det i Besiddelse.

Med Hensyn til Hr. Hvid, da maatte den Overstcommanderende paa Kysten bestemme om ham, men foreløbig bleve de alle erklærede for Fanger og behandlede som saadanne af de menige Svenskere, det vil sige: Lieutenant Warming og Hr. Hvid med Uforskammethed, de menige Matroser med yderste Strenghed; thi Krigen havde i høieste Grad ophidset Nationalhadet imellem Danske og Svenske, og Tidsanskuelserne vare haarde med Hensyn til Behandlingen af Krigsfanger, som overalt, hvor der førtes Krig, anvendtes til det strengeste og meest vanærende Arbeide. Imidlertid lykkedes det dog Lieutenanten og Hr. Peder paa deres indtrængende Forestillinger at faae deres Tøi udleveret efter at enhver Trevl af det var undersøgt, hvorimod Matroserne maatte see paa, hvordan man deelte deres Klæder indbyrdes imellem sig lige for deres Øine. —

Næste Aften kom Fangerne trætte og udasede

efter den lange Marsch til Varberg, hvor Lieutenant Warming og Hr. Hvid af den Overstcommanderende fik Tilladelse til paa Æresord at tage ind i et Herbergererſted. Et Par Dage efter ſendtes Lieutenanten og hans Mandſkab til det Indre, hvorimod Hr. Peder ſkulde blive i Byen til nærmere Ordre indløb. Med et hjerteligt Haandtryk ſkiltes de to unge Mænd fra hinanden, for aldrig mere at ſees; thi Hr. Peder erfarede ſiden hen, at Lieutenanten var død i Fangenſkabet af en ſmitſom Sygdom.

I en heel Maaned forblev Hr. Peder i denne By, hvor han kjedede ſig umaadeligt. Heldigviis var han vel forſynet med Penge, thi han havde faaet ſin Gage udbetalt for et heelt Fjerdingaar, dengang han forlod „Lolland" for med Jagten at gaae over paa „Fyen", ſom dengang laae i Kjøgebugt; thi Commandeuren af det første Skib, S. Heyer, ønſkede at faae ſin Søſterſøn til Skibspræſt hos ſig, og det var Hr. Hvid lige kjært, hvor han blev anbragt. Imidlertid kunde Pengene nok gaae med alligevel, og der var kun faa tilbage, da Hr. Peder en ſkjønne Dag fik Ordre til at gaae den følgende Morgen til det Indre og altſaa var bleven betragtet ſom en anden Krigsfange. Med en halv Snees Ulykkesfæller forlod han Varberg den følgende Dag i en klar Barfroſt, eſkorteret af ligeſaamange Ryttere. Næſten ved

hver By stødte nogle Fanger til dem, saa at de ved Ankomsten til Jønkøping, Juledag, udgjorde en temmelig betydelig Mængde, hvoriblandt nogle faa Officerer. Næsten alle Fangerne vare Landtropper. Naar Bevogterne vare indfødte Svenske, behandledes de med størst Venlighed; men da Hæren dengang var sammensat af sammenløbet Pak fra alle Verdens Kanter, maatte de stundom finde sig i den raaeste Behandling. Jo dybere de kom ind i Landet, med desto større Uvillie modtoges de ogsaa af Befolkningen, der saae paa dem som om de havde været udenlandske Dyr, og kun sjelden lagde den Godmodighed sig for Dagen, som ellers er et Særkjende for Svenskerne i Almindelighed. Denne Haardhjertethed havde forresten sin gode Grund. De Svenske ansaae sig for paa det Uretfærdigste angrebne af de Danske, og deelte i den Henseende deres store Konges Had til Nationen; hertil kom endnu dette, at Krigen trykkede Folket haardelig og bidrog saaledes endnu mere til at opirre Stemningen imod Alt, hvad der var dansk, selv om det var værgeløse Fanger.

Der var tvende Ting som holdt Hr. Hvid oppe under al den Besværlighed, han maatte døie, og i al den Elendighed, han var Vidne til. Den ene var hans præstelige Virksomhed, der var ham selv og hans Ulykkesfæller en Kilde til uendelig Trøst og Velsignelse

— den anden var Tanken om Cecilie, som han hver Dag kom nogle Miil nærmere. Han kunde ikke forjage den Tanke af sit Hjerte, at Herren selv førte ham hende imøde ad denne Smerternes Vei, og han takkede ham derfor i sit Hjertes Dyb for denne Naade. — Da de havde naaet Jønkøping, hvor de havde dvælet en Uges Tid paa Grund af haardt Veir, begyndte han alt at forhøre sig om Hr. Ahlgrén; men alle de Oplysninger, han fik, vare høist ubetydelige eller upaalidelige. I Linköping fik Fangerne Underretning om, at de over Norrköping og Stockholm skulde bringes til Dannemoras Gruber. — Hr. Peders Hjerte hævede sig. I eller ved Norrköping boede jo hans Cecilie. Rimeligviis kunde hverken hun eller Hr. Ahlgrén gjøre stort til at forhindre hans Afsendelse til Gruberne, men blot at see hende, at høre, at hun endnu var ham tro, vilde give ham Kraft til at bære selv den tungeste Skjæbne.

Midt i Januar ankom Transporten til en større Landsby, tre Miil fra Norrköping, og som sædvanlig bleve Fangerne indqvarterede i en Lade, tilstrækkelig forsynet med Halm til Leie og til at dække sig med. Da Hr. Peder tilfældigviis saae Ladens Eier, der lod til at være en godlidende Mand, spurgte han ham om Familien Ahlgrén.

„Den kjender jeg nøie", svarede Landmanden: „thi min Broder er netop Skytte paa „Hedegaard"."

„Hvorlangt er den Gaard herfra?"

„To Smaamil. Kjender I Herskabet?"

„Ja, af Anseelse."

„I kan gjerne faae Bud derhen; thi min Søn skal afsted for at melde Eders Ankomst. Frøkenen er, som I vel veed, Eders Landsmandinde og bringer altid Fangerne nogen Føde og anden Forsyning, naar jeg, som jeg har lovet, lader hende vide, at der ere komne nogle."

Hr. Peders Kinder blussede. „Hvorledes lever hun og Monsjeur Ahlgrén?"

„Den gamle Herre skranter af og til; men Frøkenen selv har det godt, og naar hun nu bliver gift" —

Det fortnede for Hr. Peders Øine. „Hun gift! — hvem skal hun have?" spurgte han i en Bevægelse, som næsten gjorde hans Stemme uforstaaelig.

„Det er Hr. Ahlgréns Søsterson, Monsieur Nyman fra Norrkøping; men hvordan er det, I har det? faaer I ondt?"

Hr. Peder gjorde en benægtende Bevægelse med Haanden og vendte Ryggen til Bonden, som uden at gjøre sig videre Betænkning gik ud for at faae Budet afsendt til Gaarden.

Vi behøve ikke at beskrive Hr. Peders Til-

stand. Han følte sig aldeles tilintetgjort, og søgte den fjerneste Krog i Laden, for at være saa ene med sin Smerte som muligt. Han forsøgte at bede, men han formaaede det ikke. En navnløs Qval sammensnørede hans Hjerte, og han var Afsindigheden nær. Endelig brast han i Taarer og hulkede som et Barn. Dette skaffede ham nogen Lettelse, men det var ingenlunde tilstrækkeligt til at hæve ham af hans Sønderknuselse. Han var følelsesløs for Alt, for Hungeren, som piinte ham, for Kulden, som rystede ham, for Kammeraternes Jammerklager og for den ene Officeers venlige Forestillinger om, at nyde Noget og søge Hvile i Halmen hos de Andre. Hvorledes Natten gik vidste han ikke, og ligesaa følelsesløs hørte han ogsaa om Morgenen Ordre om atter at bryde op. Hans Lidelsesbrødre gjorde den commanderende Officeer opmærksom paa hans Tilstand. Denne spurgte ham venlig, om han følte sig syg og om han troede, at han kunde gaae videre — næsten efter hver Nattehvile blev een eller flere Mand tilbage i Landsbyen — for, naar de kom til Kræfter, at sendes efter Kammeraterne. Til det første Spørgsmaal svarede Hr. Peder „Nei", til det andet „Ja", og nu satte Toget sig i Marsch. Man skulde see at naae Norrkøping paa den Dag, men midtveis var en Station, hvor der skulde hviles et

Par Timer. Hvorledes Hr. Peder kom dertil vidste han ikke — men ankom gjorde han, og gik som sædvanlig ind i en Lade med de Andre.

En halv Time efter Ankomsten hørtes Bjældeklang udenfor — Døren aabnedes, og ind traadte et ungt Par, i kostbare Reisedragter — en ung Herre og en ung Dame. Ved det første Blik, gjenkjendte han Cecilie — den Anden maatte være hendes Forlovede. Dette var mere end et Menneske kunde udholde. Han hørte ikke, hvor venlig hun tiltalte sine Landsmænd, hvorledes Taarerne strømmede ned ad hendes Kinder ved at see deres Elendighed, hvorledes hun trøstede her, opmuntrede hist og hjalp alle, som trængte, — og Enhver behøvede Noget, — med Penge, medbragte Fødemidler og enkelte Klædningsstykker. En dyb Afmagt greb ham, og med et qvalt Suk sank han bevidstløs tilbage paa det Sted, hvor han sad.

XIII.

En Ven i Nøden.

Da Hr. Peder atter kom til sin fulde Bevidsthed, befandt han sig paa „Hedegaard". Sex lange Uger vare forløbne og i den Tid havde han svævet mellem Liv og Død; hans kraftige Natur, Lægens daglige Tilsyn og Cecilies opoffrende Pleie, der ikke veg fra hans Leie Dag eller Nat, vandt Seier over Døden, trods hans saa dybt rystede legemlige Kraft og aandelige Styrke. Da han opslog sine Øine, faldt hans første Blik paa Cecilie, som med et fortryllende Smiil hilsede ham med disse Ord: „Velkommen tilbage til Livet, min tilbedte Brudgom."

En navnløs Fryd gjennembævede Hr. Peder, men selv denne Glæde var for stærk for hans skrøbelige Helbred — han formaaede ei engang at gjengjelde hendes Hilsen med det svageste Tryk af sin Haand og sank atter tilbage i et dødlignende Blund. Men denne Gang varede Afmagten ikke saalænge; allerede næste Dag kunde Hr. Peder af hans Elskedes Læber

modtage hendes gjentagne Forsikkring om hendes ubrødelige Troskab; nogle Dage endnu — og hun kunde fortælle ham, hvorledes hendes Blik var falden paa ham, som han laae i Krogen af Laden uden Bevidsthed, tilsyneladende uden Liv. „Sover den Mand, eller hvad feiler han?“ spurgte hun Een af Fangerne, og da denne havde fortalt hende, at han var deres Præst, der var bleven syg paa den sidste Station, var hun med en saameget større Deeltagelse ilet hen til ham. Hvo kan tænke sig hendes Overraskelse, da hun i den lidende Mand, gjenkjendte Hr. Peder Hvid, ham som hun elskede med et reent Hjertes hele Inderlighed, som aldrig nogen Dag havde været ude af hendes Tanker, og hvem hun havde lovet Troskab i Liv og Død. Med et høit Skrig kastede hun sig ned paa Knæ foran ham, tog hans blege Ansigt i sit Skjød og gav ham de kjærligste Navne. Med en Iver og Kraft, Ingen skulde have tiltænkt hende, reiste hun sig imidlertid pludselig og befalede Fangerne at bære ham ud i Kanen, der holdt udenfor, at han hurtigst muligt kunde komme til „Hedegaard“, og samtidig dermed afsendte hun en Bonde til Byen efter en Læge. Den commanderende Officeer — en indfødt Svensker — var for galant eller for ædelmodig til at gjøre nogensomhelst Indvending imod Fangens Fjernelse, og med Lynets Hast fløi hun til „Hede-

gaard" med ham. Gamle Hr. Ahlgrén blev ikke mindre overrasket ved Synet af Præsten end hun selv var bleven det kort iforveien. Saasnart Lægen havde erklæret ham uden Fare, gjorde den gamle Herre de fornødne Skridt til, at Hr. Peder kunde faae Tilladelse til at maatte forblive paa Gaarden saalænge Fangetiden varede, og ved Landshøvdingens velvillige Mægling opnaaedes dette let, imod Hr. Ahlgréns Caution.

Snart var Hr. Peder saa karsk at han siddende i en Læneſtol kunde fortælle Hr. Ahlgrén og Cecilie sit Livs Eventyr siden de skiltes ad i Horne Præstegaard og til Gjengjeld fortalte de ham atter, hvorledes de havde havt det i al denne Tid. Da Hr. Peder en Aften sad ene med Cecilie — hendes Haand i sin — kunde han ikke længer fortie for hende — hvorledes Haabet om at samles med hende havde styrket ham paa hans Vandring igjennem Sverrig, og hvor tilintetgjort han havde følt sig, da hiin Bonde havde fortalt ham, om hendes forestaaende Forbindelse med den unge Nyman.

„Jeg har naturligviis ogsaa selv hørt disse Rygter", bemærkede hun med et indtagende Smiil, „og jeg skal heller ikke nægte, at Monsieur Nyman har gjort Alt til at vedligeholde en Omtale, der nær kunde have kostet mig mit Livs Lykke, skjøndt jeg aldrig har givet ham nogen Opmuntring, og sidst

af Alle skjænket ham min Haand, om mit Hjerte havde været frit; thi hans Person behager mig ikke, og en hemmelig Indskydelse har sagt mig — i det Mindste bragt mig til at troe, at det mere er Faders Penge end min Deilighed, han beiler til."

Forresten trak Nyman sig aldeles bort fra Gaarden, siden han hørte, at Hr. Hvid var kommen sig, og da Rygtet snart efter udbredte, at Cecilie med det Allerførste skulde ægte denne, var dette et Tegn for næsten alle Slægtninge til ligeledes at holde sig borte fra Gaarden.

Med Giftermaalet gik det imidlertid ikke saa hurtigt, som Mange havde ventet og som den gamle Hr. Ahlgrén havde ønsket; thi da denne — som vi veed — havde udvirket, at Hr. Peder indtil videre maatte blive hos ham, imod at han stillede Borgen for hans Tilstedeværelse, ønskede Præsten intet Høiere for det Første. Naturligviis vilde en ægteskabelig Forbindelse med sit Hjertes Udkaarede være ham den høieste Lykke, men han vilde kun række hende sin Haand som en fri Mand, og, trods alle Hr. Ahlgréns Bestræbelser, var det ham ikke muligt at skaffe ham fri for Fangenskabet og altsaa ogsaa fra de mulige Følger, som dette paa Grund af forandrede Anskuelser i de høiere Regioner kunde udsætte ham for. Tiden hengled imidlertid for Hr. Peder paa den lykkeligste Maade i Hr. Ahlgréns

Selskab og ved hans Cecilies Side, deelt imellem Studeringer og de Beskæftigelser, som Bestyrelsen af „Hedegaarden" og Hr. Ahlgréns Pengemidler forskaffede ham. Iøvrigt førte de et meget stille Liv; thi deels vare de sig selv nok og dernæst paabøde Tidsforholdene den største Forsigtighed, hvorpaa vi strax skal give et slaaende Beviis. Alt som Krigen forværredes for Svenskerne og dens Byrder voxede dem over Hovedet, tiltog ogsaa Hadet til Landets Fjender, og dette Had gav sig navnlig tilkjende imod alle de Danske, som før Krigens Udbrud eller under denne vare komne til Sverrig og nu fandtes spredte rundt omkring i Riget, ligesom Svenske fandtes hist og her i Danmark og Norge. Kun med den største Forsigtighed kunde Hr. Hvid og Cecilie understøtte fangne Landsmænd, naar de droge forbi, og det skyldtes kun en reen Tilfældighed — rigtignok en for vore Venner høist lykkelig Tilfældighed, at der ikke hændtes Hr. Hvid det Allerværste, hvilket vi ret nu skulle fortælle.

Den 20de December 1718 reiste Hr. Hvid til Norrkøping for at ordne nogle Pengesager for Hr. Ahlgrén; men fandt ved sin Ankomst til Byen hele Befolkningen i en saadan Bevægelse, at han vilde have vendt om udenfor Porten, dersom han havde anseet dette for tilraadeligt; thi han indsaae, at der

Intet kunde være at udrette denne Dag i Byen. Alt som han hjørte op i Gaden, stødte han paa Folkeskarer, den ene vildere end den anden — alle skrigende paa Forræderi og Død over Landets aabenbare og hemmelige Fjender. Da han var kommen hen til Lindstroms, hvor han pleiede at tage ind, fik han snart Aarsagen til Urolighederne at vide — Kong Carl den Tolvte var falden for Frederikshald, og Efterretningen derom, blandet med de hemmelighedsfulde Rygter, som lige til de allersidste Tider have holdt sig i Folketroen — var netop samme Morgen kommen til Staden og sat denne i den voldsomste Bevægelse. Med Bestyrtelse hørte Hr. Hvid disse Meddelelser, men hans Urolighed skulde voxe i en endnu høiere Grad, da Lindstroms første Bodsvend kom ilende til ham med den dybeste Bekymring malet i sit Aasyn og fortalte ham, at Folk begyndte at flokkes udenfor Gaarden, skrigende paa, at der var en dansk Spion inde hos Lindstroms. Han bad ham, baade for sin egen og Lindstroms Skyld, at see at smutte bort medens han holdt Skaren op med Snak; men dette var lettere at sige end at udføre; thi Hr. Peder var saa godt som ubekjendt med Byen, og hvor skulde han søge et Skjulested i denne, naar han ikke kunde faae det i det eneste Huus, han saa at sige besøgte. Meget klogelig bestemte han sig derfor til at

blive; skjøndt han naturligviis derfor ingenlunde var i Sikkerhed. Imidlertid var Bodsvenden gaaet ud til Skaren — Hr. Lindstrøm var — som een af Byens første Mænd — kaldet op paa Raadhuset paa Grund af Uroligheden — og han forklarede den nu, at den Mand, de skrege paa, var en Ven af Huset og en Svigerson til den gamle Hr. Ahlgrén paa „Hedegaard", der i mange Aar havde været den første Kjøbmand i Byen og maatte ansees som en tro og ærlig Svensker. Det hjalp Noget, og det syntes, at man stod i Begreb med at drage videre frem, da en ny Skare kom til. Da denne strax fik at vide, hvorfor de mange Mennesker stode udenfor Lindstrøms Gaard, begyndte Skrigene med fornyet Hæftighed. „Ned med Spionen, ud med den danske Forræder!" og da de, der alt havde staaet der en Stund, hørte dette, stemmede de atter i med, og snart lød det hele Gaden igjennem „ned med Spionen, ud med Danskeren, ud med den danske Forræder."

„Javist skal Danskeren ud", raabte nu pludselig en Stemme saa overlydt i Hoben, at den overdøvede alle de andre, „og vil han ikke ud med det Gode, er jeg Mand for at smide ham ud af Huset til os."

„Hurra, hurra" skreg Mængden. „Carlson leve!" lød det fra et Par i Flokken, som i den Talende, kjendte en af Byens bedste Juristers.

„Hør mig nu, Folk", raabte han igjen og Skaren, som i ham saae den Fører, de hidtil havde savnet, adlød villig hans Røst. „Danskeren skal herud; vi vil ikke tillade, at der luske Danske omkring i denne besværlige og farlige Tid. Vi vil føre ham op paa Raadhuset! ikke sandt? og der skal han gjøre Rede for sig. Altsaa paa Raadhuset med ham enten med det Onde eller det Gode — og vil I hjælpe mig, skal han nok komme derop."

Dette Ord syntes Skaren godt om, og øieblikkelig var Stikordet dette: „Paa Raadhuset med Danskeren, til Raadhuset med ham."

Carlson forsømte nu heller ikke at benytte sig af dette Øieblik i Folkeuveiret; thi han vidste sagtens, hvor Lidet der hørte til at reise det igjen.

„Luk op, min Herre", raabte han, saa høit at Mængden kunde høre det. „Jeg er Sagfører Carlson, boende i Kongensgade, og vi ere alle tro Svenske, som ingen Dansker taale imellem os. Han skal med til Raadhuset; luk Døren op! Vi ere fredelige Folk; men taale ingen Modstand, naar det saa skal være. Vi komme i Fred og ville helst gaae i Fred."

Mere ved at høre hans Navn, der talte, end formedelst de noget svulstige Ord, som Carlson lod falde, bevægedes Bodsvenden til at skyde Slaaen fra Døren, som han aabnede paa Halv.

„Luk mig ind" raabte han overlydt: „Frygt ikke: svenske Mænd have Intet at frygte af Svenske."

Da Bodsvenden endnu nølede, skubbede Carlson sig indenfor. „Luk Døren strax og før mig til Danskeren. Jeg kommer for at frelse ham."

Nu forstod Bodsvenden Meningen, og efterat have laaset Døren igjen, førte han Carlson hen i et Værelse til Gaarden, hvor Peder Hvid opholdt sig.

„Monsieur" udbrød Carlson, da han traadte ind i Værelset, „Jeg er Sagfører Carlson, og en Ven af Danske. Følg mig, eller I udsætter Eder for en uhyre Fare. Jeg fører Eder til Raadhuset. Kan man ikke stoppe imod Strømmen, bør man drive med den itide."

„Jeg følger Eder, Herre, fordi jeg intet Bedre har at gjøre", svarede Hr. Hvid, der dog beholdt hele sin Fatning, trods den store Fare, hvori han svævede.

„Jeg lægger mit Liv i Guds og Eders Hænder."

Med disse Ord rakte han Carlson Haanden og med raske Skridt gik de Begge henimod Døren, som paa Sagførerens Bud atter blev aabnet. Da Peder Hvid saae den tæt sammenpakkede Folkemasse, som med vilde, drukne eller vrede Blik skuede op til ham ret som han med Carlson stod paa den tre Alen høie Trappe, fortnede det et Øieblik for ham, men det var kun en forbigaaende Bevægelse; thi i næste Stund

fattede han sig igjen og saae med et fast Blik paa Skaren, der i Følelsen af deres Triumf betragtede ham i dyb Taushed. I saadanne Øieblikke er det Tilfældets Spil, hvorledes Folkebølgen kommer til at strømme. Hvorofte har ikke et ondt, ja blot et ubesindigt Ord bragt den til at hæve sig med en saadan Voldsomhed, at den har foraarsaget de sørgeligste Ødelæggelser paa Folk og Eiendomme; og til andre Tider, hvor let har ikke en velvalgt Ytring formaaet at bringe den til at søge et stille, fredeligt Løb! Ogsaa Carlson indsaae Øieblikkets Vigtighed.

„Her er han, Medborgere! Han fulgte mig villig, da jeg bød ham i Eders Navn, at følge mig til Raadhuset. Han sagde, at han betroede sig til den svenske Ære, og Ingen skal anraabe den forgjæves. Han fordrer Retfærdighed", sagde han videre — „men netop derfor føre vi ham jo til Raadhuset. Altsaa, til Raadhuset!" raabte han næsten med overmenneskelig Røst for at Stikordet kunde komme saa langt som muligt ind i Folkesværmen.

Hans Maneuvre lykkedes ogsaa over al Forventning; thi med det stadige Udraab „til Raadhuset, til Raadhuset", begyndte Mængden at sætte sig i Bevægelse, Nogle foran, Andre bagefter Carlson og Peder Hvid, men de Fleste uden ret at vide, hvad de skulde ved Raadhuset.

Stadens vise Fædre bleve naturligviis ikke lidet

befippede, da de hørte, at Folkestimmelen trak sig henimod Raadhuset. Hvad vilde de der? Vilde de sætte Fangerne i Frihed — Herregud! der var jo ikke andre end et Par gemene Tyveknægte i Hullet! eller vilde de Borgermester og Raad tillivs — slige Skarnsstreger havde man aldrig før tænkt paa, ihvorvel kun Faa i Byen vare tilfredse med Borgermester og Raad, som nu i to Timer havde været samlet tilligemed nogle udvalgte Mænd for at fange de bedste Raad, men hidtil ingen havde kunnet finde paa. Paa Veien til Torvet mødte Skaren Lindstrøm, hvem man havde sagt, at Folkemassen havde nedrevet og plyndret hans Huus, og da han derfor var ilet bort, havde de øvrige tilkaldte Borgere søgt Leilighed til at kniber ud, idet de opdigtede Rygter, som sagde, at nu var det ogsaa galt i deres Gade eller endog udenfor deres Huus. Tilsidst var blot Borgermester og Raad samt to Borgere tilstede; men ogsaa disse havde allerhelst fulgt de Andres Exempel, dersom ikke Skam i Forbindelse med personlig Velvillie for Øvrigheden havde holdt dem tilbage.

„Der har vi dem, Vorherre Død", skreg Borgermesteren og saae med et forfærdet Blik henad den Kant paa Torvet, hvor een af de Gader udmundede, som førte til det. „See, see, min Skræder, er ogsaa med! Hvem skulde have troet det! Han skal miste mit Arbeide saasandt jeg hedder Matz! Hvad raader I os ellers til, Borgere?"

„De komme vist for at begjere en eller anden Lettelse", bemærkede den ene Raadmand, „og i saa Fald kan man jo vise dem af med gode Løfter og smukke Ord."

„Aa, gid det var saa vel", sukkede Borgermesteren. „Tykkes I, gode Mænd, ikke, at vi helst maae gaae ud paa Trappen for at tale med dem? Øvrigheden har altid nydt stor Respect her i Norrkøping, og ialtfald kan vi jo atter gaae ind." Dette fornuftige Raad, som alene Fortvivlelsen indgav den Ene af de tilbageblevne Borgere, og som fandt Bifald hos de Tilstedeværende, blev nu fulgt, og da Mængden vel var kommen ud paa Torvet, gik ogsaa Borgermester og Raad ud paa Trappen med saa myndige Miner i deres Aasyn, som de vare istand til at lægge i dem under disse fortvivlede Omstændigheder. Man maa imidlertid ikke troe, at Folkemassen skred frem med Hujen og Larm; den gik næsten rolig og anstændig, i spændt Forventning om, hvad Udfald Mødet ved Raadhuset vilde faae. Synet af Borgermester og Raad paa Raadhusets høie Trappe tjente heller ikke til at opstramme dem, og Mange havde nu gjerne stukket af, dersom ikke Folkemassen havde skudt dem frem. Da de vare komne henimod Raadhuset, holdt Mængden sig endog i en ærbødig Afstand fra dets Mure og navnlig fra Trappen; men nu aabnedes Klyngen, og Carlson, der var vel kjendt af hele Øvrigheden, gik frem af Stimmelen med Peder

Hvid under Armen. I al Sindighed gik de op af Trappen og stode snart foran Byens værdige Fædre, hvilke Carlson hilsede med disse Ord, idet han bukkede dybt:

„Borgerne bringe denne Mand til Eder, velvise Herrer! Han er en Dansker og sigtet for forræderisk Forbindelse med sine Landsmænd. Han benægter dette Sidste; siger, han er Svigersønnen til den hæderlige Gubbe, forhenværende Kjøbmand Ahlgrén her fra Byen, og forlanger blot at høres og dømmes med Retfærdighed. Men Retfærdigheden skal selv Landets værste Fjender ikke forgjæves søge hos Svenskere, ligesaalidt som Svenskere hos deres lovlige Øvrighed, og idet vi nu overgive ham i Eders retfærdige Hænder, velvise Herrer, haabe vi tillidsfuldt, at det vil lykkes Eder, at faae Sagen paa det Nøieste oplyst."

En tung Steen faldt fra Øvrighedens Bryst, og Borgermesteren glemte ikke at give Gjensvar.

„Det glæder mig, Borgere! at see Eders Tillid til Eders Øvrighed, som ogsaa er vel begrundet. Manden skal blive afhørt øieblikkelig og er han skyldig, skal den strengeste Straf ramme ham. Hvem der kan vidne i Sagen opfordrer jeg til at træde frem." Da Ingen meldte sig; Flokken stod som „slagtede Faar", udbrød Borgermesteren igjen, idet han øiensynlig fik mere Mod: „Nu vel! der behøves maaskee heller ikke Vid-

ner! I, Monsieur Carlson, vil behage, at forblive og staae ved Eders Klagemaal, og I, Medborgere! Øvrigheden takker Eder for Eders Fædrelandssind og Tillid til os! Gaae nu hver til Sit med Fred! Træffe I nogen mistænkelig Person, saa bring ham kun hid! — I skal altid finde villige Øren for Eders Klager."

Han og Collegaer gik nu indenfor med Peder Hvid og Carlson, medens Mængden endnu blev staaende og gloede paa hinanden, ubestemte, om de skulde gaae eller blive. Paa et Vink af Carlson gik nu de to tilstedeværende Borgere ind i Folkehoben, opfordrende dem iblandt Skaren, som de kjendte, til at gaae fredeligt fra hinanden, „Danskeren skulde ikke slippe for Ingenting", og da i det Samme nogle Byssvende lode sig see paa Trappen og syntes at mønstre Mængden med mistænkelige Blik, begyndte Stimmelen først at sprede sig i mindre Folkehobe og som saadanne efterhaanden at rømme Torvet, uden anden Skade for Nogen, end at Borgermesterens Skræder meget rigtig mistede denne fornemme Herres Arbeide, uagtet han med mange Taarer forsikkrede, at han var kommen aldeles uskyldig med i Folkestimmelen og hverken havde Mod eller Lyst til at gjøre Oprør. Men et Exempel til Skræk, Advarsel og et godt Exempel skulde statueres, og da det, som Ordsproget siger, „altid

gaaer ud over den Uskyldige", var det intet Under, at denne uheldige Lod dennegang traf den tidtomtalte Skræder.

Paa Raadhuset oplyste Carlson Øvrigheden snart om Sagens rette Sammenhæng, og man loe nu ligesaa meget derover, som man kort iforveien havde rystet. De Fleste kjendte Peder Hvid i det Mindste af Omtale, og forundrede de sig over Noget, var det, fordi man netop kunde have funden paa at udpege ham. Man meente imidlertid, at det dog var bedst, at han blev paa Raadhuset indtil Mørkningen, og da det maaskee ikke var raadeligt, at han atter vendte tilbage til Lindstroms, bestemtes det, at Carlson siden skulde afhente ham paa Raadhuset og føre ham til sit Hjem, hvor hans Vogn da ved et givet Klokkeslet skulde være.

Paa den aftalte Tid mødte Carlson paa Raadhuset. Han var gaaet Byen igjennem og funden Gaderne tomme som sædvanlig. De patriotiske Borgere vare enten gangne hjem, hvor de nu begyndte at eftertænke, om Dagens Begivenheder ikke skulde bringe dem i en eller anden Forlegenhed, eller de havde fordeelt sig i Ølhusene, for at tale om Krigens Gang baade i Byen og i Felten.

Saasnart Peder Hvid vel var kommen indenfor i Carlsons gjæstfrie Huus, tog han denne i

Haanden og takkede ham endnu engang af Hjertens Grund for den store Hjælp, han ved sit Mod og sin Aandsnærværelse havde ydet ham. Da Carlson havde svaret derpaa med nogle passende Ord, som endte med at byde Hr. Peder at sætte sig ved hans Bord og deeltage med ham i hans Aftensmaaltid — han var nemlig Ungkarl, — spurgte Hr. Hvid ham: „Kan jeg takke Hr. Ahlgréns Navn for Eders udmærkede Mellemkomst idag, eller er det en naturlig Følge af Eders gode Hjerte?"

„Hvorledes kan en Sagfører have et godt Hjerte?" spurgte Carlson leende, „Er I ikke bedre inde i Eders Christendom? Nei, min udmærkede Mellemkomst, som I behager at kalde det, skyldes hverken en saa ophøiet Følelse, eller Eders tilkommende Svigerfaders gode Navn, da jeg ikke vidste, hvem I var; men alene min Velvillie for de Danske! Tys, tys, for Guds Skyld! Jeg afbetaler kun en gammel Gjeld, naar jeg gjør en dansk Mand alt det Gode, jeg formaaer" — tilføiede han eftertænksomt. —

„Og maa jeg vide, hvormed mine Landsmænd have forskyldt en saa ædel Mands Taknemmelighed?" spurgte Peder Hvid i en bevæget Tone, „I vil ikke anfee mit Spørgsmaal for lav Nysgjerrighed."

„Med Fornøielse skal I høre det, naar I til Gjengjeld vil tage tiltakke med Maaltidet. Derefter

bringer Huusholderſken os hver en Pibe og en Banco, saa falder Talen og Tiden bedre, indtil Vognen kommer og J kan slippe bort."

De satte sig nu tilbords og talte om Dagens Begivenheder, som frembød altfor mange Latterligheder til at et saa skarpsindigt Hoved som Carlsons ikke skulde have lagt Mærke dertil, og da den belovede Drik endelig kom og Begge havde faaet Piberne stoppede, fortalte Carlson følgende Tildragelse af sit Liv, som vi med Læsernes Tilladelse ville beære med et eget, om end kun lille Capitel.

XIV.

Carlsons Historie.

„Min Fader var en velstaaende Bjergværksbruger, der havde ingen andre Børn end mig. Som en Følge deraf, blev jeg grundig forkjælet og da min Moder var død i mit tiende Aar, blev jeg forgudet, uagtet jeg var en Djævel af et Barn at være. Det Eneste, min Fader strengt holdt mig til, var Lærdommen, og heldigviis fandt jeg i en gammel Præceptor en ligesaa duelig som værdig Mand, der ved sit Alvor, forenet med den hjerteligste Velvillie for mig, aldeles beherskede mig. Jeg var langt mere bange for at gjøre ham imod end for at krænke min Fader, og et misbilligende Ord af ham kunde berøve mig min Nattero, medens jeg kun brød mig lidt om min Faders Bønner og Formaninger, naar det endelig lykkedes ham at indsee, at jeg havde begaaet en Skarnsstreg. Da jeg var bleven sexten Aar, døde min Præceptor til min store Sorg, og min Fader vilde nu have mig til Universitetet i Upsala, som laae ham nærmest, men dertil havde jeg

ingen Lyst, og jeg gik nu og drev et Par Aarstid, begyndte at spille og drikke, og da min Fader engang satte mig irette derfor med større Alvor end tidligere, blev jeg saa fortørnet, at jeg besluttede mig til at forlade ham og prøve min Lykke i Verden, som det hedder. Men skal man først søge efter Lykken, saa bliver den vanskelig at finde; den kommer oftest af sig selv, naar man mindst venter det. Imidlertid fandt jeg alligevel min Lykke — men ogsaa den kom uventet — og den, jeg fandt, søgte jeg heller ikke. Jeg begav mig til Gothenborg og da jeg ikke vidste, hvad jeg skulde gribe til, lod jeg mig hyre som Kahytsdreng paa en Brig, der skulde gaae til Middelhavet. Der fik jeg først at vide, hvad Hjemmet er, og hvad det overhovedet kan være at tjene. Havde vi endda faaet Prygl som tørt Brød, saa havde vi været vel farne; thi Ryggen kan snart vænne sig til Tampen, især naar der samtidig sørges for Mavens Fornødenheder; men Ulykken var, at vi fik ikke Mad i Forhold til Pryglene, thi Captainen var ligesaa rigelig med det ene som knap med det andet, og medens han i Begyndelsen drev mig tilveirs med Tampen i Haanden og siden tampede mig for den mindste Ting, selv naar jeg troede, at have gjort det rigtig godt, saa maatte jeg stundom ligge om Natten uden at kunne sove af Sult, uagtet jeg havde bunden et Bælte om Livet, for at hjælpe paa Pro-

vianten. Dersom jeg kunde være gaaet iland igjen efter et Par Dages Seilads, havde jeg visselig gjort det; men hvad var jeg saa bleven til i Hjemmet, andet end til en uforbederlig Dogenicht, naar disse Trængselsdage først vel vare glemte. Jeg maatte imidlertid følge med; men da vi kom til Alexandria, var det hele Besætningens Forsæt, at rømme fra Skibet. Dette forudsaae imidlertid Captainen og forbød os meget viselig at gaae iland, saa jeg kan sige, at have seet Ægypten uden at have været der. Vi gik derfra til Malaga for at søge Fragt, og vi vare saa heldige at faae een. Der vilde vi ogsaa stikke af; men da vi hørte, at vi skulde gaae derfra til Riga, foretrak vi at blive ombord, deels fordi der ingen Skibe fra Norden dengang laae i hiin Havn, og dernæst fordi vi skulde Nord paa og saa vare nærmere Hjemmet. Men ogsaa dette forudsaae Captain Saaberg, dette var Mandens Navn, og da han nødig vilde af med os, fordi vi vare en god Besætning, behandlede han os saa vel paa Hjemreisen, at vi bleve i høieste Grad tilfredse med ham og vare forblevne ombord, dersom ikke Tilfældet eller Vorherre — man kalde det, hvad man vil — havde gjort en Streg i alle Beregninger. Da vi havde passeret Kanalen, fik vi nemlig en vældig vedvarende Storm, som først tog Stormasten og dernæst omtumlede os saaledes, at vi

tabte alt Bestik. Endelig saae vi en skjønne Morgen Land forud. Captainen antog det for Jylland, og det viste sig ogsaa at være Jylland; men paa hvad Kant af Landet vi befandt os, derom vare vi Alle lige uvidende. Endelig stødte Skibet og Folk flokkedes som Ravne paa Bredden. Vi stode i nogle Timer, uafbrudt overskyllede af Havet; da lagde Stormen sig noget, og med beundringsværdigt Mod styrede en Baad ud til os i Brændingen. Ingen af Mandskabet turde gaae ned uden jeg, sagtens fordi jeg var den største Cujon og meente, at det var sikkrere at være i hiin Baad blandt behjertede Mænd end paa et Vrag hos forkomne og modløse Folk, især da Natten stod paa. Nu vel! Jeg bød dem Farvel og kastede mig i Søen da en Bølge gik henimod Baaden, og nu vidste jeg ikke mere af Noget, før jeg opslog Øinene paa Land. Jeg hørte da, at man havde faaet fat paa mig ved det ene Been, men at den Bølge, som havde skyllet mig til Baaden, havde kastet den tilbage imod Kysten, at Stormen atter var tiltagen og at man paa Grund af det frembrydende Mørke ikke turde vove et nyt Forsøg. Men da Morgenen kom, var Skib og Mandskab begravne i det fraadende Hav."

Carlson gjorde her et Ophold, som han benyttede til at nippe til sit Glas.

„Dette er min første Gjeldspost til de Danske;

men det er ikke den eneste og heller ikke den vigtigste. Iblandt de Mænd, som omringede mig, da jeg kom til mig selv ved Havet, var ogsaa Stedets Præst, som tog mig med hjem til sig, da skibbrudne Folk jo maae sørge for sig selv*). I Præstegaarden, der laae en halv Miil fra Kysten, modtoges jeg paa det Venligste af Præstekonen, som gav mig en varm Flæskekage — den lækreste Ret, jeg i mit Liv har smagt; thi i 2 Gange 24 Timer havde jeg saagodtsom Intet nydt, og derefter fik hun mig i en god Seng, hvor jeg sov uafbrudt i to og tyve Timer — saa kan I begribe min Udmattelse. Da man mærkede, at jeg endelig var vaagen, kom Præsten selv til mig og fortalte mig mine Kammeraters ynkelige Skjæbne, hvilket gjorde, at jeg brast i en hæftig Graad, som meget bevægede den gode Mand. Jeg stod nu op, fik nogle Klæder paa, spiste igjen noget ganske uhyre og var nu temmelig qvik. Da Præsten mærkede, at jeg havde mere Dannelse end en slet og ret Matros, udspurgte han mig om min Fortid, og jeg fortalte ham aabenhjertig Alt. Saaledes tilbragte jeg fire Dage, i hvilken Tid jeg hver Dag gik til Strandingsstedet, hvor en Masse Ting drev op. Jeg var med at begrave Captainen og to

*) Som bekjendt er dette nu anderledes. Man kappes tvertimod om at faae de Skibbrudne i Huset, da Fortjenesten derved er særdeles god.

Mand af Besætningen i Klitterne*) og fandt ogsaa min Skibskiste; men alle Klæderne vare væk. Imidlertid fik jeg ved Præstens Indflydelse saa mange af andre inddrevne Stykker, at jeg i det Hele fik en ordentlig Dragt, og skjøndt han vist ikke havde Stort selv, gav han mig dog saa Meget, at jeg over Aalborg kunde naae Gothenborg, hvorfra jeg senere kom hjem. Det var jo allerede Meget gjort af den gode Præst; men det Bedste staaer dog tilbage. Om Aftenen før min Afreise næste Dags Morgen sad han, Fruen og jeg sammen og talte om Eet og Andet, da Præsten pludselig udbrød:

„Siig mig nu, hvordan det vel var gaaet Dig, kjære Hans, — mit Fornavn er nemlig Hans — dersom Du ikke her havde truffen paa christelige Mennesker; dersom Ingen vilde have givet Dig Noget at spise"?

„Saa maatte jeg have sultet ihjel", svarede jeg temmelig rask.

„Meget rigtig, min Søn! Men seer Du nu ikke heri en stor Lighed imellem Dig og den Søn, hvorom Skriften taler, kun med den Forskjel, at Du er endnu mere brødefuld end han. Han reiste bort med sin Faders Minde; Du forlod din Fader uden

*) Det er først i Mandsminde, at inddrevne Liig jordes paa Kirkegaarden med Jordspaakastelse.

hans Vidende og Villie; han skammede sig dog for sin Fader og forødte først Godset efterat han var reist fra ham; Du brød Dig ikke om at forøde dit Arvegods endog han saae derpaa, og da han bebreidede Dig, at Du gjorde Dig til Nar for dine egne Penge, eller rettere: gjorde Dig ulykkelig med hans — thi han havde jo endnu ikke skiftet med Dig, saa løb Du fra ham i Vrede — og efter mange Prøvelser vilde Du tilsidst være omkommen af Hunger, dersom Menneskene havde været ligesaa haardhjertede imod Dig som de vare imod hiin Søn."

Præsten taug en Stund. Jeg sad magtløs af Skam og Gru. Det var i den halvdunkle Stue for mig, som om min gamle Præceptor var staaet op af Graven og talte til mig.

„Husker Du, hvad hiin Søn gjorde, Hans, Husker Du det?" spurgte Præsten atter med en stærkere Røst, og jeg svarede et skjælvende „Ja!" „Du græd bitterlig, da Du hørte om dine Kammeraters Død i Bølgerne; dem kaldte Herrens mægtige Villie bort; men troer Du ikke, at din Fader havde foretrukken deres Skjæbne istedetfor den Hjertesorg, Du har beredt ham? Hvad mig angaaer, saa har Herren givet og taget to Sønner fra mig, og mit Hjerte er derved rammet af en inderlig Sorg — men jeg vil hellere gaae barnløs i min Grav, om det saa er hans be-

hagelige Villie, end være Fader til en vanartet, utaknemmelig Søn."

Men nu kunde jeg ikke holde mig længere, jeg brast i en convulsivisk Graad, tog hans Haand, faldt paa Knæ og kyssede den mange Gange, idet jeg udbrød: „Jeg skal ikke længere være vanartet eller utaknemmelig. Jeg vil gaae til min Fader og sige ligesom hiin Søn: Jeg har syndet imod Gud og imod Dig og er ikke længere værd at kaldes din Søn."

Her reiste Carlson sig i stor Bevægelse.

„Det er først anden Gang i mit Liv jeg fortæller dette; den første Gang var det til min Fader — jeg troede ikke, at det endnu kunde have den Indflydelse paa mig."

Efter et lille Ophold vedblev han:

„Forresten er jeg snart færdig, og I vil nu have forstaaet, hvori den Lykke bestod, som jeg fandt i Danmark. Jeg kom til min Fader — holdt mit Løfte — udtalte Sønderknuselsens Ord — og min Fader var kjærlig og god som ham i Skriften. Jeg tog for Alvor fat paa Studeringerne og blev min Faders Glæde paa hans Livsaften; men er jeg, som man siger om mig, bleven en retskaffen og brav Mand, saa skylder jeg derfor — næst Herrens urandsagelige Førelser — alene Hr. Knud i Horne ovre i Jylland."

„Hr. Knud i Horne", udbrød Hr. Peder i en

grændseløs Forbauselse: „Det er min Fæstemoes Fader — Knud Christensen Schytte."

„Hvad for Noget", raabte Carlson, ikke mindre overrasket end Hr. Peder. „Ja, Herrens Veie ere uforskelige! Hvad han hedder mere end Hr. Knud veed jeg ikke — han kaldtes blot saa af Alle, og jeg tænkte heller ikke paa at spørge om Andet. Men Præst var han i Horne tæt ved Hjørring — hvorigjennem han kjørte mig til Aalborg. Og er Eders Fæstemø hans Datter eller blot aldrig saa langt ude i Slægt med ham, saa skal hun fra denne Stund være min Søster og I, min Broder, om I vil agte mig værdig dertil."

Hr. Peder omfavnede ham i dyb Bevægelse.

„Jeg har skrevet ham to Gange til, men aldrig faaet Svar", vedblev Carlson og tørrede en Taare af Øiet, „ventelig fordi mine Breve aldrig ere naaede til ham eller hans til mig, hvilket ikke er saa underligt."

„Om dette og meget Andet vil Cecilie mulig kunne sige Dig Besked, hjerte Broder, naar Du nu snart vil glæde os med dit Besøg paa „Hedegaard". Dvæl ei forlænge med at komme; thi vi ville længes lige inderlig efter at samles med Dig. Ja, Du har Ret: Herrens Veie ere usporlige: Strandingen hist og Opløbet her! Men nu tillader Du, at jeg iler hjem. Maaskee er Rygtet om Tumulten alt naaet derud, og

man vil da være i stor Engstelse for mig. Dog, Gud skee Lov for den Alarm! — den har forskaffet os een Lykke mere i Verden."

Efter en hjertelig Omfavnelse skiltes de to Venner. Nogle faa Dage efter indfandt Carlson sig paa Gaarden og blev naturligviis modtagen som en Broder. Kun berigtigede den gamle Ahlgrén meget ivrig Udtrykket „Datter" til „Pleiedatter", hvilket kom paa Eet ud for Carlson. Imidlertid bestemte Peder Hvid sig til at fortælle Alt, hvad som knyttede sig dertil, naar han bedre lærte sin Ven at kjende og fandt en gunstig Leilighed dertil. Cecilie kunde meget godt mindes, at hendes Forældre ofte havde talt om dette Skibbrud og om Skibsdrengen Hans. Ja ligetil det Sidste havde hun seet et Brev fra ham, underskreven H. Carlson, hvori han takkede for alt Godt, fortalte, at han var bleven forsonet med sin Fader og studerede flittig — altsaa var idetmindste det ene Brev rigtig ankommen, hvilket i høi Grad glædede Carlson. Hun kunde ogsaa meddele, at hendes Fader altid havde sagt, at han havde svaret paa dette Brev, uden senere at have hørt fra Brevskriveren.

XV.

De sidste Storme.

Fra nu af var Carlson en stadig Gjæst paa „Hedegaard", hvorhen han hver Lørdagaften kjørte ud og hvorfra han igjen vendte tilbage til sine Forretninger om Mandagen. Man ventede ham med samme Længsel som han selv ilede derud. Tiden forløb med Disputer imellem ham og Hr. Hvid — hvorledes kan en Jurist og en Theolog komme sammen uden at disputere? Hr. Ahlgrén holdt snart med hiin, snart med denne, og naar det saa gik allervarmest til, gjorde Cecilie en brat Ende paa Striden ved under Spøg og Latter at drive dem Alle enten til Middagsmaden eller Aftensbordet. Det varede heller ikke længe før Carlson optog Hr. Ahlgréns Plan at forskaffe Hr. Hvid sin Frihed, blot — som han udtalte sig — for at faae ham i en langt forskrækkeligere Trældomstilstand, og da der med den nye Regjering vare komne nye Mænd og, som en Følge deraf, ogsaa nye Anskuelser til Roret, tænkte han nok, „at det gik", naar han selv

reiste til Stockholm, hvorhen han desuden skulde i andre Forretninger, og derinde personlig drev paa det.

Hr. Carlson bad altsaa Farvel for en fjorten Dages Tid, omtrent et halvt Aar efterat Bekjendtskabet var stiftet; men imedens han var borte, ramtes Hr. Peder og Cecilie af det tungeste Slag, som kunde træffe dem, og var saa meget mere smerteligt, som det kom aldeles uventet. Da det forekom Cecilie, at Hr. Ahlgrén en Dag sov længere til Middag end sædvanligt, gik hun ned for at vække ham; men saae nu til sin store Forfærdelse, at den gamle Herre laae død i Sofaen, hvorpaa han havde lagt sig for at tage sig en Blund. Et apoplectisk Tilfælde maatte have ramt ham; men hans Død havde været saare let; thi det sædvanlige venlige Smiil forklarede endnu hans Aasyn.

Saasnart Hr. Peder og Cecilie vare komne sig af deres Bedøvelse, gjorde den Første den fornødne Anmeldelse til de respective Øvrigheder, tilskrev Carlson om det Forefaldne og indbød derefter alle Slægtninge til at vise den Afdøde den sidste Ære. Det varede imidlertid ikke mere end to Dage efter Dødsfaldet før Øvrigheden fra Norrköping ankom, ledsaget af en Sagfører, der skulde paasee alle de andre Arvingers Tarv, og opfordrede Hr. Peder til at fremkomme med de Adkomstdocumenter, som beviste, at Cecilie

var lovlig Arving til den afdøde Mands Efterladenskaber. Hr. Peder blev i høieste Grad ubehagelig overrasket ved denne Anmodning, og han maatte tilstaae, at han ikke kjendte anden Adkomst end den Kjendsgjerning, at Hr. Ahlgrén havde godkjendt Cecilie som sin Datterdatter, og at hun som en Følge deraf maatte være hans nærmeste og eneste Arving.

„Jeg antager, at Herren ei alene er i Besiddelse af de fornødne Beviisligheder for at Frøkenen virkelig er salig Herrens Datterdatter, men ogsaa har dem i lovformelig Orden", bemærkede Sagføreren og saae polisk paa ham med sine smaa, plirende graae Øine; „thi hvo borger for, at den Afdøde ikke har lidt af en fix Idee, som hans mange, for en Deel fattige Slægtninge dog ikke bør være Offer for."

Hr. Peder benægtede ganske aabenhjertig, at hverken han eller Cecilie havde tænkt paa at forskaffe sig saadanne Beviisligheder, da de altid havde anseet det som anerkjendt af Alle, at Cecilie virkelig var Hr. Ahlgréns Datterdatter.

„Antager Herren det maaskee selv?" spurgte Sagføreren og saae ondskabsfuldt paa Hr. Hvid, der ved dette Spørgsmaal blev som ramt af Lynet. „Jeg troer, at Herren faaer en Benauelse", vedblev den ufortrødne Rettens Tjener med et uforskammet Blik paa Hr. Hvid, som med Møie søgte at tilkæmpe sig

sin Fatning. „Naa, Sligt indtræffer let i et Huus, hvor der er Liig, thi Luften er der altid noget indeklemt. Maaskee findes der Oplysninger i den Afdødes Papirer, naar Retten faaer Leilighed til at eftersee dem."

Dertil var der nu ikke Tid den Dag paa Grund af de mange retslige Formaliteter, som beskæftigede Øvrigheden, hvorfor man nøiedes med at forsegle Alt og derefter bestemme at komme igjen om to Dage for at anstille de fornødne Undersøgelser. Forgjeves udbad Hr. Peder sig Henstand til Hr. Ahlgrén vel var jordet, navnlig fordi han haabede, at Carlson, hvis retskyndige Bistand han høilig kunde trænge til, vilde være tilbage til den Tid. Kunde han komme, var han vis paa, at han vilde møde, og netop derfor havde han udsat Begravelsen saalænge som det vel var muligt.

Rettens Betjente kjørte endelig bort henimod Aften, og det blev atter stille paa „Hedegaard". Cecilie og Hr. Hvid sad ved hinandens Side i det halvmørke Værelse og talte om Dagens Begivenheder. Det var den første ubehagelige Dag, de havde havt sammen i Sverrig. Hr. Peder kunde ikke længere fortie for sin Elskede, hvad den gamle Præsteenke havde betroet ham om hendes Fødsel, samt hans egen derved vakte Tvivl, om hun virkelig var Hr. Ahlgréns

Datterdatter, og hørte nu til sin Forbauselse af hendes egne Læber, at hun selv heller aldrig ret havde fæstet Tillid dertil.

„Kun en Datter kunde elske som jeg elskede dem, som jeg altid har betragtet som mine virkelige Forældre", tilføiede hun blidt. „Vel var den ædle, gamle Ahlgrén mig uendelig kjær — hvorledes kunde det være anderledes? — men jeg har dog aldrig seet paa ham med de Øine, omfattet ham med den Kjærlighed, som jeg følte for mine Forældre, uagtet jeg ofte bebreidede mig det og gjorde Alt, hvad der stod i min Magt for at vise ham, hvor taknemmelig jeg følte mig for hans Godhed."

„Der gives neppe noget Adkomstdocument for Dig, min Elskede", tog nu Hr. Peder til Orde, „enten som hans virkelige eller adopterede Barnebarn; thi ellers maatte vi have hørt derom, uagtet det aldrig kunde være falden mig ind at bringe det paa Bane. Enden bliver derfor nok den, at vi maae vandre ligesaa fattige fra „Hedegaard", som vi kom hertil. Men Herrens Villie skee! Maaskee meente han, at denne timelige Lykke vilde have været for vanskelig for os at bære. Jeg er dog som Feltpræst atter kommen ind i den danske Geistlighed, og skal jeg end vandre herfra i Fangenskab, vil dog dette ikke vare evigt. Broder Carlson vil nok tage sig af Dig til min

Forløsningstime slaaer, og med Guds Bistand vil jeg ikke længe derefter kunne føre Dig som min Hustru ind i en lille Præstegaard enten i Danmark eller Norge."

Cecilie lagde sit Hoved til hans Barm og hævede sine Øine med det kjærligste Udtryk op til ham.

„Hvad der ogsaa smerter mig meget, er den Tanke, jeg ikke kan afvise, at Lindstrøm maa have røbet vor Hemmelighed; thi ellers kunde Sagføreren ikke have rettet det Spørgsmaal til mig som han gjorde. Imidlertid skal jeg vedstaae min Tvivl for hvem, der har Ret til at fordre Oplysninger derom — jeg vil ikke kjøbe Alverdens Rigdomme med en Løgn."

Da de to Dage vare forløbne kom Rettens Tjenere igjen, dennegang endog ledsagede af de nærmeste mandlige Arvinger, hvoriblandt Hr. Nyman og den tidligere omtalte Sagfører, hvis Navn var Enevoldsen. Da alle Seglene vare befundne i bedste Orden, gav Øvrigheden sig ifærd med at undersøge alle Hr. Ahlgréns Papirer for at finde Noget, som kunde tyde paa hans sidste Villie; men — som Hr. Peder alt havde forudseet, var al Eftersøgen forgjeves. Arvingernes Aasyn opklaredes øiensynlig. Paa de tilstedeværende og fraværende Slægtninges Vegne opfordrede Sagføreren endnu engang Hr. Hvid til at fremkomme med de Beviisligheder, han maatte være i Besiddelse

af, for at godtgjøre sin eller Forlovedes Adkomst til Arv efter Hr. Ahlgrén, og da Hr. Hvid henholdt sig til sine tidligere Yttringer paa det samme Spørgsmaal, forlangte Sagføreren hele Boet taget under Skifterettens Forvaring og Behandling, indtil det ved Dom kunde vorde afgjort, hvorledes Efterladenskaberne skulde deles. Paa Øvrighedens formelle Spørgsmaal om man ikke, forinden videre foretoges, vilde forsøge en Overeenskomst imellem Hr. Peder og hans Forlovede paa den ene Side og de øvrige Arvinger paa den anden, nægtede Hr. Peder paa det Bestemteste at ville høre Tale om Sligt.

„Det har altid været vor Hensigt, at betænke Hr. Ahlgréns Slægtninge efter deres Trang, naar vi vare komne i Besiddelse af hans Formue, som Enhver maa vide, at han i sit Hjerte havde bestemt for os — ja, ogsaa ofte mundtlig udtalt — men kan denne ikke tilhøre os med Rette i sin Heelhed, kan det heller ikke være Tilfældet deelviis og hvad der ikke tilkommer os som vor lovlige Ret, kan vi ingensinde modtage, selv om det gaves os med velvillige Hjerter, hvilket vi i dette Tilfælde ikke have Grund til at troe."

„I kan ikke forlange Velvillie af Hr. Ahlgréns Slægtninge", svarede deres juridiske Consulent med sin sædvanlige Uforskammethed, „da det blot er ved Eders listige Tale og sledske Venlighed imod den svage gamle

Herre, at disse ere fjernede fra ham og dette Huus i de sidste Aar, og da I nu i Eders Hovmodighed end- og afviser Øvrighedens velvillige Henvendelse til Parterne — en Afgjørelsesmaade, som vi forresten ikke kunde gaae ind paa, selv om I havde villet det —, saa fordrer jeg, i alle Slægtningenes Navn, Sagen fremmet efter min nedlagte Paastand og en Kjendelse afsagt endnu i dette Retsmøde, ifølge hvilken Krigsfangen Peder Jacobsen Hvid, som det iøvrigt undrer mig, at see gaae løs omkring, efterat den, der borgede for ham, er død — samt den Qvinde, som han kalder sin Fæstemø — som nogle Boet aldeles uvedkommende Personer — kjendes uberettigede til Arv efter afdøde Kjøbmand Ahlgrén. De ville derhos have at forlade Gaarden efter en kort passende Frist, medtagende de Eiendele, som beviislig tilhøre dem, hvorpaa alle den Afdødes Efterladenskaber blive at tage under Skifterettens Behandling og Forvaltning."

„Der kan Intet være til Hinder for at Kjendelsen afsiges med det Samme, naar ingen Protest derom nedlægges", bemærkede Skifteforvalteren, som heldigviis var en rettænkende Mand og tillige heller ikke stod paa den bedste Fod med Enevoldsen, „men ifølge min Embedspligt maa jeg herved gjøre Eder, Monsieur Hvid, som Fremmed i Landet, opmærksom paa, at I kan forlange en passende Anstand for i det Mellemrum

at raadføre Eder med en kyndig Jurist, om I finder det nødvendigt."

Hr. Hvid takkede den brave Dommer med passende Ord for hans velvillige Raad, og trods Enevoldsens hæftige Protest, indrømmedes der ham en Udsættelse af en Uge. Før Retten tog afsted raadede Skifteforvalteren desuden Hr. Hvid til at tage til Landshøvdingen, som boede omtrent 5 Miil fra „Hedegaard" for at begjere Frihed paa Æresord, hvilket vistnok blev ham indrømmet, og da Hr. Peder ligesom Dommeren var bleven opmærksom paa Enevoldsens Bemærkning om at han „gik løs omkring", ansaae han det ogsaa for det Sikkreste, at følge Raadet. Der var imidlertid Saameget at forberede forinden Hr. Ahlgréns Jordfæstelse, at det var umuligt for Hr. Hvid at forlade Gaarden de tvende derpaa følgende Dage; men den næste Morgen tog han ogsaa saa meget tidligere afsted, idet han lovede Cecilie, som kun med et beklemt Hjerte bød ham Farvel, om mulig at være tilbage endnu inden Aften.

Da han havde kjørt et Par Miil, kom en Vogn ham imøde ved en Korsvei. Det var aabenbart, at de Reisende ikke ret vidste, til hvilken Side de skulde vende sig, og holdt derfor stille indtil Hr. Hvid med sin Vogn kom hen til dem. Paa Vognen sad en Corporal og 2 Menige; men det var Noget, som ikke

kunde overraske en Eneste i denne Krigens Tid, hvor det overalt vrimlede med Militaire.

„Vil Herren ikke sige mig, ad hvilken af disse Veie vi skal kjøre for at komme til en Gaard ved Navn „Hedegaard", spurgte Underofficeren, en gammel Graaskjæg med et Par kloge, men godmodige Øine, og tog høfligt til Chacoen.

Hr. Hvid blegnede, og Underofficeren, der strax lagde Mærke til hans Overraskelse, gientog sit Spørgsmaal, idet han fæstede et gjennemborende Blik paa vor Ven.

„I behage blot at kjøre den Vei, hvorfra jeg er kommen", svarede Hr. Hvid forlegen og lavede sig til at kjøre videre.

„Stop lidt", raabte Underofficeren, „hvor langt mener Herren vi har dertil?"

„Omtrent to Miil!" svarede Hr. Hvid.

„Herren tilgive mig, om jeg forsinker Eder uden Nødvendighed. Vi skal til „Hedegaard" for at føre en dansk Fange til Fangedepotet og da nu Herren kommer fra den samme Kant, er efter Sproget at dømme en Dansker og syntes saa urolig ved mine Spørgsmaal, saa er det falden mig ind, at det maaskee er Eder, som jeg er sendt efter, og jeg kan i saa Fald spare mig den halve Kjørsel. I vil derfor behage at sige mig Eders Navn, hvilket Karlen jo kan stadfæste og

siden staae til Ansvar for, om hans Vidnesbyrd befindes falsk."

„Der behoves ingen Stadfæstelse paa mine Ord, min Ven", sagde Hr. Peder med Værdighed, „der er kun een Krigsfange paa „Hedegaard" og det er mig, Skibspræst Peder Jacobsen Hvid. Er det derfor mig, I er sendt efter, saa gjør Eders Pligt i Guds Navn."

„Det er netop Eder, Herre, som jeg skal anholde", svarede Underofficeren høflig og tog atter til Chacoen. „Vil I behage at lade mig sidde op hos Eder, saa kan Vognen med Folkene kjøre efter, og vi kan endnu inden Middag naae Nykøping.

„Jeg var paa Veien til Landshøvdingen", bemærkede Hr. Hvid hurtig, medens Underofficeren krøb op i Vognen, „for at begjere en Fortsættelse af den Frihed paa Parole, som jeg hidtil har nydt. Kan jeg ikke fortsætte min Reise til ham, naturligviis under Ledsagelse af Eder og Eders Folk?"

„Jeg kan ikke tjene Herren deri", svarede Underofficeren og rystede paa Hovedet; „thi min Ordre er altfor bestemt til at jeg tør kjøre tilbage med Eder istedetfor fremad. Hvad jeg ellers kan tjene Eder med skal jeg gjøre. Kjør til Side, Knægt, at vi kan komme forbi", raabte han til Skydsdrengen paa den anden Vogn, „og hold Du selv op med at flæbe, gode

Ven", vedblev han, idet han i al Venskabelighed dunkede Hr. Hvids Kudsk paa Ryggen med sin knyttede Næve. „Herren bliver hverken hængt eller brændt, fordi han skal gjøre Selskab med sine Landsmænd i Stockholm."

Man dreiede nu ud paa den anden Vei. Underofficeren gjorde sig det mageligt i Sædet; men Hr. Hvid sad dybt nedslagen ved hans Side, ikke saameget for Fangenskabet, han gik imøde — thi det maatte han jo tidlig eller silde have været forberedt paa, som af den Grund, at han ikke fik sagt Cecilie Farvel, end sige kunde staae ved hendes Side under de vanskelige Forhold, som hun i de nærmeste Dage vilde befinde sig i, især dersom Carlson ikke forinden vendte tilbage fra Stockholm. Siden fik han at vide, at han alene kunde takke Enevoldsen for denne behagelige Overraskelse, hvilken denne, maaskee dog ligesaameget efter Arvingernes Ønske som af egen gode Villie, havde forskaffet ham. Han havde endog været hos Landshøvdingen Dagen før det sidste Møde paa „Hedegaard", saa det var et reent Tilfælde, være sig paa Grund af Ligegyldighed eller Velvillie fra denne Embedsmands Side, at han først saa seent blev anholdt. I det Hele taget skulde Landshøvdingen ikke have været for Hæftelsen, og var Hr. Hvid blot kommen til ham selv, var det maaskee lykkes ham, at faae Tingene ordnede;

men han blev jo borte, Tiderne vare meget vanskelige i Sverrig under de nye Forhold, navnlig for de høiere Embedsmænd, og da Enevoldsen forstod at fremstille Hr. Hvid som en Person, der endog var bleven anholdt i Norrkøping som en dansk Spion, saa kunde Landshøvdingen heller ikke gjøre Andet end hvad han gjorde.

I nogen Tid gik Reisen for sig i uafbrudt Taushed; men tilsidst tog Underofficeren en Feltflaske frem af sin Lomme og bød Hr. Hvid, hvem han flere Gange ubemærket havde skottet til, at tage sig en Slurk: „saa vilde det strax give ham mere Mod".

Med en afværgende Bevægelse skød Hr. Hvid den fremrakte Flaske fra sig, idet han med Venlighed takkede ham for Tilbudet. Underofficeren tog sig nu selv en god Slurk, som aabenbar satte ham i godt Humeur, og idet han atter vendte sig til Hr. Hvid, søgte han at trøste ham paa sin Viis det Bedste han kunde.

„Herren skal ikke hænge saaledes med Hovedet for en Smule Fangenskabs Skyld", bemærkede han, idet han strøg sit vældige Overskjæg. „Det kan saae Ende før Nogen venter det; thi man begynder jo at tale stærkt om Fred. Jeg har selv været to Aar i Kjøbenhavn som Krigsfange, og jeg har aldrig havt saa gode Dage i Felten som dengang. De Danske ere ærlige Fjender, det siger enhver brav Svensker,

som har kæmpet imod dem — saa maa Hjemmefødningerne sige alt det Onde om dem, de kan finde paa — Løgn og Prøvl er det for det Meste! For min Deel skal jeg aldrig glemme de Danske for hvad Godt, de gjorde mig i den Tid, jeg var iblandt dem; thi jeg kom syg og ussel til Kjøbenhavn; men man pleiede mig som deres Egne, og da jeg siden kom mig, fik jeg og mine Kammerater tidt en Skilling til Tobak og Brændeviin, naar Nogen besøgte Fangerne for at see os arbeide. Saadan bære Moskovitterne sig ikke ad. — Nei, de Danske ere brave Folk og Kjernekarle, naar de slaaes."

Hr. Peders Anfigt opklaredes ved disse Ord i en mærkelig Grad.

„Det er heller ikke Fangenskabet, der gjør mig saa nedslagen", svarede han efter en kort Betænkning; „thi Krigens Skjæbner maa man underkaste sig, og jeg har døiet det, der er værre end selv det haardeste Fangenskab kan blive. Men jeg forlod min Fæstemø imorges under meget sørgelige og vanskelige Forhold, hvilke Uvisheden om min Skjæbne ville gjøre endnu mere trykkende, og det kan I nok indsee, maa gaae mig til Hjerte."

En lille Pause indtraadte.

„I sagde nys, at I forskyldte mine Landsmænd en Deel Godt, hvilket glædede mig at høre; men nu

staaer det til Eder ved en lille Villighed imod en fangen dansk Mand at gjengjelde dette mangfoldig — og jeg skal desuden heller ikke selv vise mig uskjønsom derfor."

„Jeg har engang sagt Herren, at jeg skal være til Tjeneste med Alt, som kan bestaae med min Pligt", svarede Soldaten. „Herren kan i det Mindste lade mig høre, hvad Han vil — derfor kan vi være lige gode Venner."

„I Løbet af et Par Timer kan vi være paa „Hedegaard", hvorhen I skulde selv være reist. Vil I nu kjøre med mig derhen og blot i en Timestid —"

„Ho, ho, ho", loe Underofficeren, „næbbes med Eders Hjertenskjær! Jeg forstaaer det — jeg har selv været paa den Galei og det mange Gange. Nu vel, deri seer jeg intet Ondt. I kan blive to Timer hos hende — om I vil — og giver I mig Eders Ord paa, at være paa Pletten efter den Tids Forløb, saa skal I ikke blive overhængt af mit Selskab saalænge; thi jeg husker nok, at Kjæresteſolk helst ville have deres for dem selv."

Med et hjerteligt Haandtryk takkede Hr. Hvid den brave Svenſker for hans Velvillie, og efter et vældigt Smæld med Pidsken fløi begge „de Brune" nu afsted til „Hedegaard".

Da de kom til Indkjørselen bad Hr. Hvid Under-

officeren, at holde udenfor Gaarden, fordi han helst saa ubemærket som muligt vilde gaae ind paa Gaarden. Ogsaa dette indrømmede Underofficeren villigen; men desuagtet overraskede han ikke Cecilie; thi Kjærlighedens Øine ere aarvaagne og hun mødte ham alt paa Trappen med den største Ængstelighed udtrykt i alle Miner. Hr. Hvid førte hende venlig ind i Værelserne, hvor han snart gjorde hende bekjendt med Tingenes nuværende Forhold, hvorpaa de anvendte den dem kort tilmaalte Tid til at aftale det Fornødne for Begges Stilling og samle Alt, hvad de maatte anseе for nødvendigt til at lette Fangenskabets Besværligheder.

Endelig slog Afskedsstunden; men det uventede Gjensyn havde saaledes trøstet og styrket Cecilie, at hun med Fatning kunde byde sin Elskede Levvel, ja selv følge ham ned til Vognene, der vare leverede fra Gaarden og paa hvilke Eskorten alt havde taget Plads. At den under Opholdet paa „Hedegaard" var bleven beværtet paa det Bedste, behøve vi neppe at forsikre. Idet hun rakte sin Haand op til Underofficeren, lod hun en kostbar Ring glide ned i hans brede Næve, og bad ham med en saadan Hjerteлighed at modtage den som en Taknemmeligheds Gjeld fra en dansk Qvinde for den Ædelmodighed, han havde viist imod en dansk Fange, at Underofficeren, da Vognene rullede bort,

syntes langt mere bevæget end hans Sidemand, som dog reves bort fra et hyggeligt Hjem og fra et elskende Hjerte, for at prøve Fangenskabets Nød og Rædsler, maaskee dybt nede i Ferngrubernes Indre.

XVI.

Slutning.

Vi maae nu overspringe en Ugestid, i hvilket Mellemrum Hr. Ahlgréns jordiske Levninger vare stædte til den sidste Hvile, og det med al den Sømmelighed, som den Afdødes Formuesomstændigheder og hans hele Stilling i Samfundet fordrede. Da intet Arvedocument var fremkommen, vare Slægtningene i værste Tilfælde forberedte paa, at de blot vilde faae en varm Proces med Hr. Hvid og Cecilie om Arveretten til Hr. Ahlgréns Efterladenskaber; men det endelige Udfald af samme lod de ikke til at frygte, uagtet de havde den største Respect for Carlsons Sagførerdueligheb, og de saae sig derfor alt i Aanden som Arvinger til Hr. Ahlgréns meget betydelige Formue. Som en Følge af disse glade Udsigter for Fremtiden, meente ogsaa Slægtningene, at de ikke kunde udeblive fra Hr. Ahlgréns Jordefærd, hvilket i det Mindste de Allerfleste af dem ganske vist havde gjort, dersom de ikke havde følt sig som Arvinger tillige, og de mødte

derfor ei alene fuldtallige, men, paa slige Arvingers sædvanlige Viis, med ligesaamegen Glæde i Hjertet som de hyklede den dybeste Sorg i deres alvorsfulde Ansigter. Foruden Hr. Lindstrøm havde ogsaa flere af Egnens og Byens Honoratiores indfunden sig, for at vise den høitagtede Mand den sidste Ære; men Cecilie hverken saae eller talte med Nogen. Hun havde stadig bedet til, at Carlson dog maatte komme forinden; men dette Haab var bleven skuffet, og nu overtog Hr. Nyman, der i de samme Dage var bleven forlovet med Lindstrøms yngste Datter, som den vigtigste Arving, at ordne Alt paa Begravelsesdagen. Cecilie tilbragte denne i et langtfraliggende Værelse, badet i Taarer, der ligesaameget gjaldt den ædle Afdødes Minde, som hendes egen forladte Stilling i et for hende saa godt som fremmed Land. Den næste Dag foretog hun sig en Udflugt til sin Velgjørers Grav, og tilbragte denne og de følgende Dage med at stirre ud ad Veien til Norrkoping, hvorfra hun ventede at Carlson, hendes eneste Haab i hendes store Nød, skulde komme. Men Carlson blev borte, og snart stod den Dag for Døren, da Retten atter skulde sættes paa Gaarden og hun møde med sine Beviisligheder, i det Mindste med sin retskyndige Bistand. Hvergang en Støvsky reiste sig i det Fjerne, hvergang hun hørte Trin i de forreste Værelser, gjennembævedes hun af det

Haab, at det var hendes og Hr. Hvids trofaste Ven, som kom hende og ham til Undsætning — men hvergang følte hun sig skuffet paa det Bittreste. Hun søgte da at trøste sig ved den Tanke, at Carlson, selv om han kom, alligevel umulig kunde afvende det Slag, der truede dem fra Slægtningenes Side; men naar hun saa atter overveiede, hvor eensom og forladt hun var og hvormeget en trofast Vens Nærværelse vilde styrke hende, saa grebes hendes Hjerte atter af den bittreste Sorg, som forgjeves søgte at skaffe sig Lindring i en Strøm af Taarer.

Endelig kom da den vigtige Dag, da Arvespørgsmaalet skulde finde sin Afgjørelse ad Rettens Vei, og det varede heller ikke længere end til hen paa Formiddagen før fire Vogne — fyldte med Rettens Tjenere og den hele Skare af de mandlige Arvinger — rullede ind paa Gaarden, hvor et velbesat Frokostbord ventede dem. Cecilie havde som sædvanlig trukket sig tilbage til et fjerntliggende Værelse, hvor hun ventede paa den Time, da hun — som det var sagt hende — skulde give Møde i Salen, hvor Retten holdtes, og da hun derfor hørte en let Banken paa Døren, troede hun ganske vist, at det var Budet, som skulde kalde hende ind i Retssalen. Hvor høist ubehageligt et saadant Møde end maatte være for hende, havde hun dog lovet sig selv ikke at svigte den Sag, som hun ansaae

ligesaa fuldt for Hr. Peders som for sin egen, og med tilkæmpet Fatning bød hun den Bankende, at træde ind; men hvor forundret maatte hun ikke blive, da hun saae Døren aabne sig for — Monsieur Enevoldsen.

Skjøndt hun dengang ikke kjendte den Deel, han havde i Hr. Hvids Anholdelse, sagde hendes Forstand hende dog strax, at denne Mands Komme ikke kunde betyde noget Godt, og hun lovede sig selv, at iagttage den størst mulige Forsigtighed ligeover for ham.

„Jeg har tilladt mig uanmeldt at komme ind til Frøkenen", begyndte han, idet han gav sig saa venlig en Mine, som han kunde lægge i sit blege, kantede Ansigt, „fordi jeg bringer Frøkenen en Nyhed, som vil gjøre Eders Hjerte godt."

Cecilie saae paa ham med en uforstilt Forbauselse.

„Monsieur Nyman", vedblev han, idet han betragtede hende fra Siden af — det var nu hans Maade at see paa Folk — „har altid baaren stor Godhed for Frøkenen, og det var neppe hans Skyld, at — Naa, om Forladelse! Da jeg seer, at denne Antydning mishager Frøkenen, vil jeg strax gaae over til mit Ærende og skal kun tilføie, at han har bevæget sin tilkommende Svigerfader, Kjøbmand Lindstrøm, til at tilbyde sig, at gaae i Borgen for Hr. Hvid,

endog i en høiere Grad, end salig Ahlgrén gjorde det, idet han vil søge, at faae hans Fangenskab aldeles hævet."

Skjøndt Cecilie endnu tænkte, at Noget, som man siger, stak derunder, kunde hun alligevel ikke skjule den Bevægelse, hun kom i ved Tanken om den Mulighed, at faae sin Fæstemand fri.

„Jeg vil blive Monsieur Nyman og Monsieur Lindstrom meget taknemmelig", bemærkede hun, „om de blot kan faae min Fæstemand fri paa Parole, saaledes som han var det i salig Hr. Ahlgréns Tid. Mere ønske vi for Øieblikket ikke og Mere vil vel neppe opnaaes."

„Frøkenen skal ikke sige det, Frøkenen skal ikke sige det!" forsikkrede Enevoldsen og gned sig i Hænderne, „i det Mindste vil der i den Henseende blive gjort de største Anstrengelser. Men dette er ikke det Eneste", vedblev han efter en lille Pause. „Som Frøkenen maa indsee, staaer Arvesagen meget slet for Eders Vedkommende. I mangler, efter eget Sigende, alle Adkomstdocumenter til Arv, og selv om Monsieur Nyman vil anerkjende Eder som den salig Herres Barnebarn, saa har han kun en Fjerdepart af Arvegodset at raade over for sin Deel; men de øvrige Arvinger lade aldrig deres Fordringer falde med det Gode. Om en Time vil Eders Skjæbne være afgjort, og Frøkenen vil efter

al Sandsynlighed derefter blive nødt til at forlade Gaarden uden at medtage Andet, end hvad der beviislig tilhører Eder. Men til en saadan Yderlighed kunde Hr. Nyman ikke lade det komme, uden i det Mindste fra hans Side at have gjort et Forsøg paa at mildne Eders Skjæbne; thi gammel Kjærlighed ruster ikke, siger Ordsproget, og det er mig derfor overordentlig kjært, at kunne sige Eder i hans og samtlige Arvingers Navn, at de, næst at søge at faae Eders Fæstemand befriet fra Fangenskabets Qvaler og Nædsler, ere villige til at betale Eder 1000 Dlr. i klingende Mynt — skjøndt Gud veed, at den klingende Mynt nu er vanskelig at overkomme — dersom Frøkenen til Protocollen gjør Afkald paa Eders formeentlige Arveberettigelse, saa at vi kan faae denne ubehagelige Sag endt i al Mindelighed uden Proces, saaledes som det sømmer sig for rettænkende Arvinger . . ."

Det bankede atter paa Døren, og en Tjener meldte, at Skifteforvalteren udbad sig hendes Nærværelse i den store Sal.

Cecilie havde øieblikkelig gjennemskuet den Snare, man havde lagt for hende. Kort iforveien havde hun aldeles mistvivlet om, at der kunde gjøres Noget for hende ligeover for de andre Arvinger; men naar disse vilde give 1000 Daler for hendes formeentlige Adkomst til Boet, saa maatte det ganske vist være meget Mere

værd — thi at Tilbudet var skeet af Kjærlighed fra den forsmaaede Nymans Side, var Noget, hun ikke fæstede den allermindste Lid til. Det var ganske vist, at Enevoldsens Tilbud gav hende mere Tillid til sin Sag og derfor mere Mod, og idet hun vendte sig fra Tjeneren til Sagføreren, der havde iagttaget Minespillet i hendes smukke Ansigt med spændt Forventning, sagde hun med en vis Stolthed: „Hils Monsieur Nyman og de øvrige Arvinger, at jeg ikke sælger min Ret — den være formeentlig eller virkelig — og heller aldrig modtager nogen Almisse af deres Haand. Hvis I behager, kunne vi følges ad til Øvrigheden. I hører, man venter mig — sagtens ogsaa Eder."

Ved Indtrædelsen i Salen modtoges Cecilie, der naturligviis var klædt i den dybeste Sorg, med den største Ærbødighed af Skifteforvalteren, der meget bad hende undskylde, at han ikke kunde fritage hende for at indfinde sig, eftersom hendes eget Bedste ubetinget fordrede hendes Nærværelse, nu da hendes Fæstemand ikke kunde give Møde i hendes Sted. Med det Samme pegede han paa en Stol, ved sin høire Side — aabenbar hensat der for hendes Skyld og bad hende venlig at tage Plads, og med den samme Velvillie spurgte han hende, om hun havde sørget for den retskyndige Bistand eller sikret sig Beviisligheder i den Tid, der var bleven indrømmet dertil.

„Jeg er blottet saavel for det Ene som for det Andet", svarede den unge Pige med sin velklingende Stemme og slog Øiet bedrøvet til Jorden. „Baade Hr. Hvid, før han blev ført i Fangenskab, og senere jeg, har skrevet Brev paa Brev til Sagfører Carlson, som de Herrer kjende, der uheldigviis var reist til Stockholm et Par Dage før Hr. Ahlgrén hensov og jeg ventede bestemt, at han var kommen i det Mindste til idag. Men mit Haab er smertelig bleven skuffet — maaskee —" tilføiede hun med en bævende Stemme — „er endog en Ulykke tilstødt ham; thi kunde han være kommen, er jeg vis paa, at han havde været her — jeg staaer derfor ene og forladt i Eders Kreds, uden anden Støtte end Gud i Himmelen og Landets Love. Man faaer at handle med den værgeløse Qvinde, som Herren vil tillade og Retten give Eder Medhold i."

Hun taug nu, overvældet af sine Følelser, og idet hun bøiede Hovedet som Tegn paa Underkastelse for Skjæbnens Bydende, søgte hun at skjule de frembrydende Taarer saa godt hun formaaede det.

Skifteforvalteren havde hørt paa hende med en Deeltagelse, der blot kunde sammenlignes med den hemmelige Glæde, der fyldte alle Arvingernes Hjerter ved at høre denne Tilstaaelse. De vidste jo nok, at Carlson ikke var kommen; men hvo kunde borge dem

for, at hun alligevel ikke havde modtaget et eller andet betydningsfuldt Raad enten fra ham eller en Anden, og det var saaledes til ingen Nytte, at Skifteforvalteren baade paa Embedsvegne, som han sagde, og maaskee tillige af Godmodighed spurgte Arvingerne om, hvorvidt de paa Grund af Frøkenens Anførte vilde bevillige hende en yderligere Anstand.

Enevoldsen dvælede imidlertid ikke længe med at protestere imod nogensomhelst Udsættelse, og forlangte Kjendelse afsagt med det Samme efter hans tidligere fremførte Paastande. Der fulgte nu en Time fuld af den ængsteligste Spænding for alle Slægtningene, der ikke vilde troe deres egen Lykke, før Dommens Ord vare udtalte; men neppe hørte de, at Kjendelsen krønede alle deres Forhaabninger og at Skifteretten fra nu af vilde tage Boet under sin Bestyrelse og Forvaring, før de begyndte at hengive sig til gjensidige Lykønskninger og Glædesyttringer, lige upassende for dem selv som smertelige for den tilstedeværende Cecilie, der i Taushed havde hørt sin Skjæbne.

„Undskyld, mine Herrer, at jeg forstyrrer Eders letforstaaelige Munterhed for en liden Stund", lød i det Samme en velbekjendt Stemme ved Indgangen til Salen. Cecilie udstødte et Glædesskrig og fløi hen mod Indgangen; men hvo kan fatte hendes Overraskelse, da hendes Øie, der søgte Carlson, først

faldt paa Hr. Hvid, der greb hende i sine Arme, da hun, overvældet af Indtrykket vilde segne til Jorden. Med kjærlig Omhyggelighed førte han hende ind i et Sidecabinet, hvorfra de ikke mere lode sig tilsyne for Gjæsterne paa Gaarden, saameget havde de at tale om og saalidet interesserede det dem nu at høre, hvad der forhandledes i Værelset ved Siden af. Hr. Ahlgréns mange Slægtninge saae paa hinanden med spændte Miner. Ulykkesfuglen var kommen, om end i den ellevte Time, og de forudsaae, at det vilde blive en varm Kamp imellem ham og Enevoldsen, der begyndte at tygge paa Neglene, som han pleiede at gjøre, naar det kneb.

„For at berolige alle Tilstedeværendes og navnlig Hr. Collegas patriotiske Følelser", tog nu Hr. Carlson til Orde med et let Buk til Enevoldsen, „saa vil jeg allerførst meddele Eder, at Skibspræst Peder Jacobsen Hvid har faaet sin Frihed fra Fangenskabet imod den Forpligtelse, ikke at optræde imod Kronen Sverrig i den nuværende Krig med Danmark. Det var denne Sag, som opholdt mig saalænge i Stockholm, at jeg først nu kunde indtræffe hertil", forklarede han, idet han derefter vendte sig til Skifteforvalteren, der ret havde gottet sig over Enevoldsens Forlegenhed. „Dernæst skulde jeg da see at faae Præsten med tilbage til hans Fæstemø, og ende-

lig maatte jeg om ad Norrkøping for at faae det Document ihænde, som vil gjøre Ende paa alle Tvivl med Hensyn til hvem, der er de rette Arvinger efter afdøde Kjøbmand Ahlgrén. Maa jeg altsaa her fremvise et i alle Henseender lovformelig affattet Testamente, ifølge hvilket Frøken Cecilie Ahlgrén er indsat til Universalarving af Alt, hvad Hr. Ahlgrén var Eier af, som det her hedder, „ei alene fordi hun virkelig er min ulykkelige Datters eneste Barn, men ogsaa fordi hun ved sin Kjærlighed til mig og sit fortræffelige Hjerte fortjener dette af mig." At Testamentet ikke før er bleven bekjendt, kommer deraf, at den Afdøde vilde have skjenket hende det som Brudegave, en Glæde, som Døden forhindrede ham i at erholde. Der er kun tvende Betingelser knyttede til denne Begunstigelse" — Alle lyttede — og Carlson, som bemærkede dette, vedblev, idet et lunt Smil spillede om hans Læber: „Den ene Betingelse er den, at hun ægter Hr. Peder Jacobsen Hvid, dansk Skibspræst, dengang i svensk Fangenskab, og den anden, at der føies Navnet Ahlgrén til Navnet Hvid, om Ægteskabet bliver velsignet med Børn. Skulde disse Betingelser — jeg tillader mig at antage — imod Forventning ikke vorde opfyldte, skal Hr. Ahlgréns Efterladenskaber deles i tvende lige Dele, hvoraf Frøkenen skal beholde den ene, og den anden — anvendes paa

en godsædig Maade, saaledes som jeg — Hans Carlson — skal bestemme; thi alle Slægtningene udelukkes aldeles af Testamentet — som Testator atter siger — „fordi deres Ukjærlighed imod mig og deres Egennytte ret er bleven mig tydelig, navnlig i de sidste Aar af min Levetid." Har Hr. Collega Noget herimod at indvende, er det bedst at han strax tager fat; men jeg venter af hans juridiske Indsigter, at han vil erkjende, at det kun vil være at spilde Tid og Penge uden Nytte."

At Carlson havde Ret saae man ved det første Blik paa de Tilstedeværende. Slægtningene stode aldeles slukørede, og det hjalp ikke til at styrke deres Mod, at ogsaa Enevoldsen hang med Hovedet. Efterat Skifteforvalteren paa det Omhyggeligste havde gjennemlæst Testamentet, erklærede han som sin bestemte Mening, at der ingen begrundede Indvendinger kunde gjøres imod dets Gyldighed, og efterat Enevoldsen ligeledes havde gjort sig bekjendt med det, erklærede han paa de øvrige Arvingers Vegne, at de deelte den samme Anskuelse.

Hvad der endnu staaer tilbage er snart fortalt. I den følgende Maaned førte Hr. Hvid sin Cecilie for Alteret. Kun Carlson var tilstede ved Brylluppet; men Dagen feiredes alligevel paa en smuk Maade, idet Hr. Hvid bad Carlson at modtage

5000 Daler til et Legat for Trængende af Ahlgréns Familie, samt at foretage den første Uddeling efter sit Kjendskab og Overbeviisning.

Dette gjorde naturligviis et godt Indtryk paa de skuffede Arvinger, og da den første Fortørnelse havde sat sig, begyndte Slægtningene ogsaa efterhaanden at finde Vei ud til „Hedegaard", især naar de trængte til een eller anden Haandsrækning, hvilken heller aldrig blev dem nægtet.

Det varede ogsaa endnu kun et Par Aar til, før Carlson opgav sin Praxis i Byen og trak sig ud paa „Hedegaarden" for bestandig, hvor han tilbragte sin Tid med at lege med Hr. Hvids Børn, som han senere skjenkede sin Formue, og disputere med hvem, der vilde give sig i Lag med ham.

Og under disse lykkelige Forhold ville vi nu tage Afsked med vore Venner paa „Hedegaarden", overladende for Resten vore smukke Læserinder og gunstige Læsere, der have fulgt os saa vidt — selv at afgjøre, hvem Cecilie egentlig var — en Præstedatter fra Jyllands Vestkyst eller den gamle Ahlgréns saa meget begrædte Datters elskede Barn.